

9
17.11.2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

**ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

ШЕВЧУК Олександр Олександрович
(здобувач вищої освіти групи ПВМ-9)

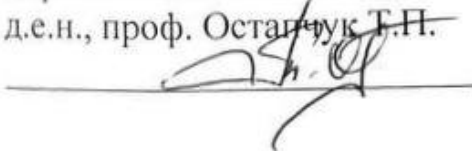

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

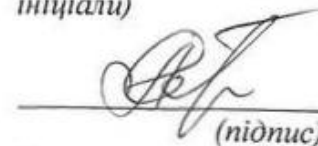
(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»)

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.Н.

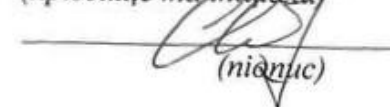
Керівник роботи:

к.е.н., доц. Сотник А.А.
(наукове звання, прізвище та
ініціали)

(підпис)

Рецензент

к.е.н., доц. Світличенко Т.Т.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Житомир, 2024

Анотація

Шевчук О.О. Управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва.
Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля». Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва та визначено напрями удосконалення відповідного процесу.

Ключові слова: інвестиція, інвестиційна діяльність, інвестиційна політика, інвестиційний процес, інвестиційна привабливість.

Annotation

Shevchuk O.O. Management of investment activities of the business entity.
Manuscript.

The master's qualification work is presented for obtaining the degree of higher education "master", field of knowledge 07 "Management and administration" specialty 073 "Management". Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

In the master's qualification work, the peculiarities of management of the investment activity of the business entity were considered and directions for improvement of the relevant process were determined.

Keywords: investment, investment activity, investment policy, investment process, investment attractiveness.

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	3
<i>Розділ 1. Теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва</i>	7
1.1. Поняття інвестиційної діяльності суб'єкта підприємництва.....	7
1.2. Система управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва	14
1.3. Методичні засади оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва	21
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин в сфері управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва	29
Висновки до розділу 1.....	36
<i>Розділ 2. Аналітична оцінка рівня управління інвестиційною діяльністю АТ «Коростенський кар'єр»</i>	38
2.1. Аналіз тенденцій розвитку галузі функціонування підприємства.....	38
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану АТ «Коростенський кар'єр»	47
2.3. Оцінка ефективності управління інвестиційною діяльністю.....	57
Висновки до розділу 2.....	68
<i>Розділ 3. Напрями підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Коростенський кар'єр»</i>	71
3.1. Напрями удосконалення інвестиційної діяльності підприємств.....	71
3.2. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства	78
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	86
Висновки до розділу 3.....	94
<i>Висновки</i>	96
<i>Список використаних джерел</i>	101
<i>Додатки</i>	111

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Досягнення високої результативності суб'єктів господарювання неможливе поза використанням зовнішніх джерел інвестування їх діяльності. Вкладання всіх видів матеріальних і нематеріальних цінностей у виробничі можливості та цінні папери створює необхідну основу для майбутньої прибутковості.

Проблема залучення інвестиційних ресурсів і ефективного їх використання в сучасних кризових умовах є однією з головних, оскільки без її вирішення розраховувати на зростання рівня життя населення, збільшення обсягів виробництва, підвищення ефективності функціонування підприємств і забезпечення продовольчої безпеки нашої країни є практично неможливими. Інвестиційна привабливість при цьому відіграє роль ключового елемента, оскільки вона залежить від можливостей підприємства відповідати умовам потенційних інвесторів.

Разом з тим, важливим моментом є й вивчення методів оцінювання та пошуку шляхів підвищення ефективності інвестиційної діяльності з метою нарощування віддачі від вкладених в розвиток підприємства активів. Усе це в сукупності й підкреслює актуальність досліджуваних у роботі питань.

Дослідженню сутності, методів аналізу та шляхів підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства присвячено напрацювання таких вчених як О. Варченко, М. Войнаренко, Д. Гладка, О. Дем'янчук, С.М. Деньга, П. Доуртмес, А. Задоя, Н. Коломієць, О. Левандівський, Т. Майорова, О. Матрос, Б. Нкайя, В. Павлов, Т. Пічугіна, В. Рубан, В. Федоренко. Незважаючи на достатню розробленість досліджуваної проблематики, все ще потребують дослідження в контексті змін інвестиційної політики України питання уточнення сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства», удосконалення методичного апарату щодо адекватного оцінювання ефективності інвестиційних рішень та підвищення ефективності здійснення інвестиційної діяльності на рівні суб'єктів господарювання.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам наряду підготовки за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля».

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва, а також визначення резервів підвищення відповідного процесу.

Поставлена мета обумовила вирішення наступних **завдань**:

- розглянути поняття інвестиційної діяльності суб'єкта підприємництва;
- дослідити систему управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва;
- визначити методичні засади оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва;
- провести аналіз нормативно-правового та інформаційного забезпечення відносин в сфері управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва;
- здійснити організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;
- провести діагностику фінансово-економічного стану АТ «Коростенський кар'єр»;
- оцінити ефективності управління інвестиційною діяльністю;
- обґрунтувати організаційно-методичні засади підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва;
- визначити резерви підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва;
- здійснити розрахунок економічної ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження у магістерській кваліфікаційній роботі виступає процес управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади управління інвестиційною діяльністю АТ «Коростенський кар'єр».

Методи дослідження. Теоретико-методичною основою магістерської кваліфікаційної роботи виступив системно-структурний підхід, що розглядає

систему управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва, що є одночасно частиною управління підприємством в цілому. Вирішення поставлених у роботі завдань забезпечувалося використанням основних методів дослідження, а саме методів наукової абстракції, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, логічного аналізу, системного підходу тощо. Для розв'язання визначених завдань також застосовувались наступні методи: монографічний – при вивченні літературних джерел та нормативно-правових актів; теоретичне узагальнення, порівняння та аналогії – для розкриття сутності поняття «інноваційна діяльність»; класифікації – для систематизації ознак класифікаційних підходів до розуміння сутності інвестицій; балансовий та аналізу – для дослідження тенденцій функціонування підприємства; синтезу – для формулювання висновків про рівень ефективності управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові фахові, навчальні та методичні публікації провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, чинне законодавство України, статистичні дані, дані фінансової та управлінської звітності досліджуваного підприємства.

Наукова новизна роботи полягає в подальшому розвитку теоретико-методичних та прикладних засад удосконалення інвестиційної діяльності підприємства. Зокрема, це знайшло своє відображення у наступному:

- дістали подальшого розвитку практичні засади розроблення та впровадження стратегії інвестиційної привабливості на АТ «Коростенський кар'єр», як стратегії окремої сфери господарської діяльності., яка буде ґрунтуватися на точності, повноті та своєчасності інформаційної бази, що забезпечить ефективне стратегічне інвестування. Стратегія інвестиційної привабливості повинна бути взаємопов'язана з усіма іншими стратегіями основних підсистем підприємства, що представляють елементи його внутрішньої діяльності. Кінцева ефективність інвестиційної стратегії зумовлена не лише її власним змістом, а й тим, наскільки комплексно та органічно вона взаємопов'язана з усіма іншими спеціалізованими стратегіями.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні організаційних заходів підвищення ефективності управління інвестиційною

діяльністю суб'єкта підприємництва. Визначено економічний ефект від реалізації запропонованих заходів.

За результатами дослідження опубліковано:

1. Шевчук О.О. Теоретичні основи інвестиційної діяльності підприємства. Тези V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу». Житомир. 2024.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в V Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (06–07 листопада 2024 р.).

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 111 сторінках друкованого тексту. Робота містить 26 таблиць та 14 рисунків. Список використаних джерел налічує 106 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1. Поняття інвестиційної діяльності суб'єкта підприємництва

Одним з основних чинників економічного зростання будь-якої країни у сучасних умовах є реалізація інвестиційної моделі розвитку національної економіки. У розвинутих країнах сьогодні основна частка приросту національного доходу зумовлена впровадженням у виробництво результатів наукових досліджень та розробок. Однак, в Україні, зокрема у промисловості, економічне зростання має переважно екстенсивний характер, тоді як інноваційна та інвестиційна активність суб'єктів господарювання є досить низькою.

Школа інвестознавства сьогодні представлена багатьма вченими, всередині якої йде бурна полеміка навколо питань, що стосуються підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства. До основних теорій інвестицій прийнято відносити: акселераційну теорію інвестицій; теорії, що ґрунтуються на мотивах прибутку; теорію про визначальну ліквідність при прийнятті інвестиційних рішень; теорії взаємозв'язк розмірів інвестицій і величини норми відсотка; неокласична теорія інвестицій [42]. Виходячи з їх положень інвестор, як ключова фігура інвестиційного процесу, обирає одну з форм поведінки, що суттєво впливає на подальшу його реалізацію.

У широкому розумінні категорія «інвестиції» (від лат. *investio* – довгострокове вкладення коштів) означає вкладення капіталу з метою його наступного збільшення. Зазначений підхід до тлумачення «інвестицій» є основним у закордонній та сучасній вітчизняній методології [1, 10]. Проте слід зазначити, що закордонні науковці певний період часу більший акцент при визначенні інвестицій робили саме на фінансових інвестиціях, тобто вкладенні у цінні папери. Таку ситуацію можна пояснити більшим розвитком ринку фінансових інструментів у міжнародній практиці. Що стосується вітчизняних науковців, то за радянські часи термін інвестиції взагалі не використовувався. Замість нього широко поширеним

було використання терміну «капітальні вкладення», під яким розумілися витрати підприємств на створення нових, розширення, реконструкцію, технічне переоснащення діючих підприємств та оновлення основних фондів, впровадження нової техніки у виробничих галузях народного господарства.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності, в результаті яких створюється прибуток або досягається соціальний ефект [72].

За фінансовим визначенням, інвестиції – це всі види активів (коштів), що вкладаються у господарчу діяльність для отримання доходу.

Економічне визначення інвестицій можна сформулювати як видатки на створення, розширення, реконструкцію і технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни обігового капіталу.

Інвестиційна діяльність підприємства – це об'єктивний процес, що має свою логіку і розвивається відповідно до властивих йому закономірностей, відіграє важливу роль у господарській діяльності підприємства, оскільки за своєю економічною природою інвестиції являють собою відмову від сьогочасного споживання заради одержання прибутків у майбутньому.

Важливим для ефективного використання інвестицій є їх структура, тобто склад по видах, напрямках використання і по їхній питомій вазі в загальному розмірі інвестицій. Класифікація інвестицій на підприємстві та форми здійснення інвестиційної діяльності подана на рис. 1.1.

Зважаючи на результати критичного аналізу сутності досліджуваного поняття під інвестиційною діяльністю підприємства пропонуємо розуміти комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовуються в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту.

В якості об'єктів інвестування в діяльність підприємства можуть виступати готівкові кошти, різні види цінних паперів, майнові та немайнові права, рухоме та

нерухоме майно, сукупність різних видів знань, що виявляються у формах технічної інформації, досвіду тощо.

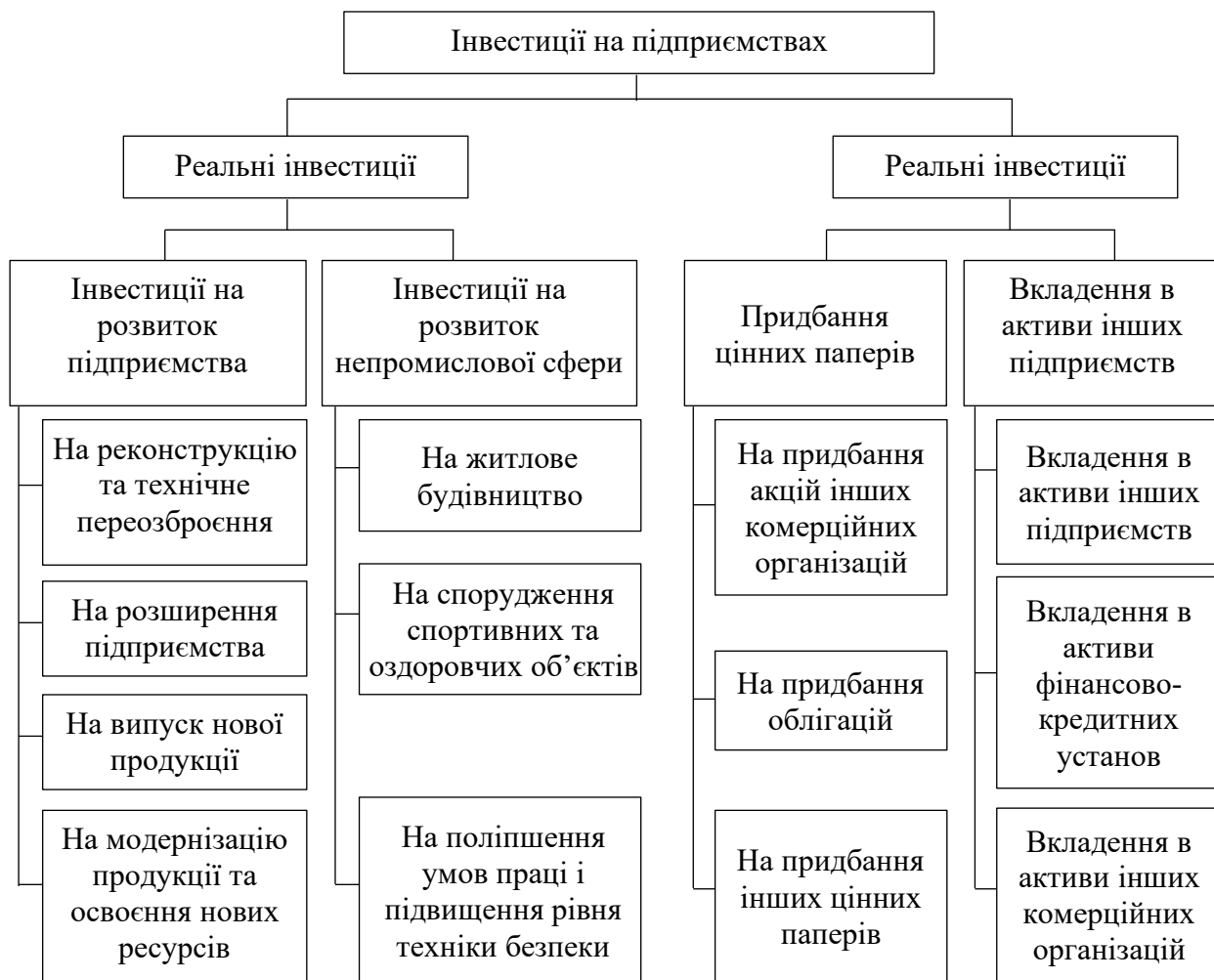

Рис. 1.1 Класифікація інвестицій на підприємстві

Джерело: складено автором на основі [102]

Результати критичного аналізу наукових публікацій щодо визначення сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства» вченими сучасності подано у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Критичний аналіз сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства»

Автори	Утожднення суті категорії	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
М. Войнаренко, Л. Бушовська [10]	– як сукупність дій і заходів з розміщення коштів (інвестицій) з метою отримання зростаючої величини	– підпорядковано теорії інвестування; – носить цілеспрямований характер.	– не відображає засобів реалізації дій.

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
	прибутку і досягнення позитивного фінансового результату підприємства.		
О. Дем'янчук, В. Костецький [18]	– як фактор розвитку підприємства.	– вказує на його вплив на стан економічної безпеки підприємства; – спрямоване на реформування системи управління інвестиційною діяльністю.	– частково розкриває взаємозв'язок з іншими факторами розвитку.
П. Доуртмес [24]	– як процес вкладання ресурсів, що забезпечують безперервність життєдіяльності підприємства.	– визначення цільового спрямування; – зв'язок з інноваціями.	– громіздкість розкритого поняття.
Т. Майорова [44]	– як інвестиційний процес, який потребує проектної підтримки, здійснення проектного аналізу.	– враховує всі етапи життєвого циклу інвестиційного процесу; – вказує на багатогранність даного поняття; – розкриває зв'язок з управлінням.	– надмірна увага до проектної складової реалізації інвестиційних рішень
Б. Нкайа, М. Ларка [51]	– як умова забезпечення зростання ефективності підприємницької діяльності і фінансової стійкості підприємства	– вказує на особливості здійснення інвестиційної діяльності.	– ускладнює розуміння досліджуваного поняття.
Т. Пічугіна, Л. Забродська [59]	– як вид господарської діяльності, пов'язаний із витратами певних ресурсів	– поняття розглянуто з позиції організації процесу інвестування; – вказує на необхідність управління та зв'язок з розвитком економіки підприємства.	– не розкриває сутності поняття; – відсутні цілі його здійснення.
В. Федоренко [96]	– комплекс заходів і дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти з метою отримання прибутку	– враховано комплексний характер процесу; – носить цілеспрямований характер.	– не відображає методів реалізації дій.
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [72]	– як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.	– розкриває види інвестиційної діяльності; – розкриває зв'язок з управлінням.	– не враховує процесної складової і інвестиційної діяльності.

Джерело: складено автором на основі [10; 18; 24; 44; 51; 59; 72; 96]

Серед особливостей інвестиційної діяльності підприємства слід виділити наступні:

- інвестиції в розвиток підприємства є найважливішою формою забезпечення зростання ефективності його господарювання;
- форми і методи інвестиційної діяльності підприємства меншою мірою залежні від галузевих особливостей підприємства порівняно з виробничою діяльністю;
- динаміка обсягів інвестиційної діяльності характеризується певною нерівномірністю у визначені відрізки часу;
- інвестиційна діяльність формує окремий самостійний вид грошових надходжень підприємства;
- з моменту реалізації інвестицій до моменту отримання доданої вартості від їх вкладання існує значний розрив за часом;
- інвестиційній діяльності властиві значні ризики, які пояснюються фактором невизначеності впливу зовнішнього середовища [51].

Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства – наявний в розпорядженні прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо. В цілому джерела фінансування інвестицій поділяються на внутрішні (власні) та зовнішні (залучені або позикові).

Власні джерела інвестицій підприємства у порівнянні з залученими та позиковими характеризуються простотою і швидкістю залучення, високою віддачею за критерієм норми прибутковості капіталу, оскільки не вимагають сплати позикового відсотка у будь-яких його формах.

Використання власних ресурсів істотно знижує ризик неплатоспроможності й банкрутства підприємства і при цьому управління цілком зберігається в руках його власників.

По суті, сформований власний капітал представляє фінансову основу підприємства. Самофінансування за критерієм фінансової стійкості і міцності

завжди краще, проте, воно важко прогнозоване в довгостроковому плані і обмежене в обсягах, адже попри всі переваги використання цього джерела, його обсяги є досить обмеженими для повноцінного оновлення застарілої за останні роки матеріально-технічної бази.

Важливим джерелом інвестиційних ресурсів є амортизація. Використання амортизаційних відрахувань для оновлення основного капіталу є більш ефективним, ніж можливості використання прибутку на ці цілі. Річ у тім, що прибуток може використовуватись на інвестиційні цілі лише за бажанням керівництва або власників підприємства, і будь-яких законів, які зобов'язують спрямовувати частину прибутку на відновлення основних фондів, в Україні не існує. Натомість призначення амортизації полягає в тому, що її не можна використати на інші потреби, окрім капіталовкладення.

В той же час, інвестиційна діяльність виступає одним із найважливіших механізмів здійснення процесів приватизації державного майна [39], ефективність якої суттєво впливає на розвиток ринку цінних паперів [40] та інвестиційну привабливість країни зокрема. Окреслене вимагає здійснення управління інвестиційною діяльністю на всіх рівнях економіки: мікроекономічному, мезорівні та рівні окремих суб'єктів господарювання.

На рис. 1.2. представлено форми здійснення інвестиційної діяльності суб'єктами підприємництва.

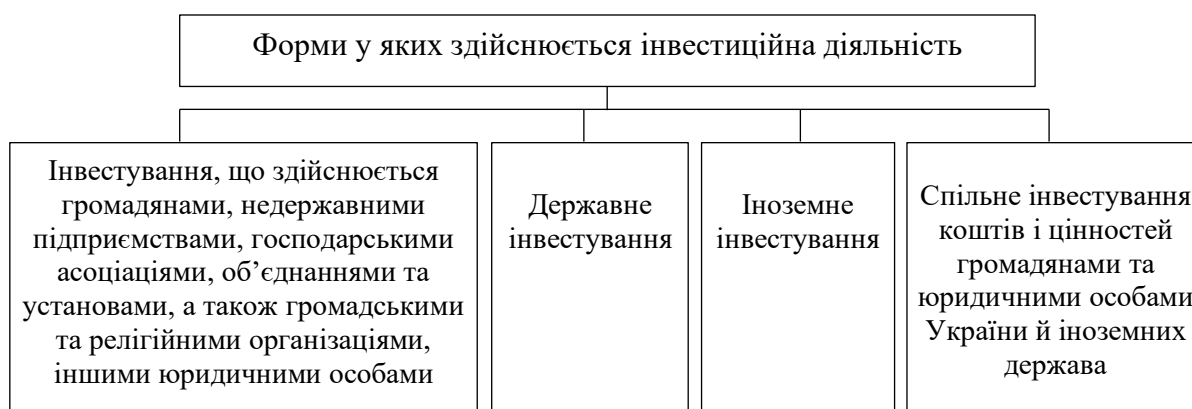

Рис. 1.2. Форми здійснення інвестиційної діяльності суб'єктами підприємництва

Джерело: складено автором на основі [102]

Управління інвестиційною діяльністю є важливим елементом стратегії суб'єкта господарювання. Основні функції даного процесу представлено на рис. 1.3.

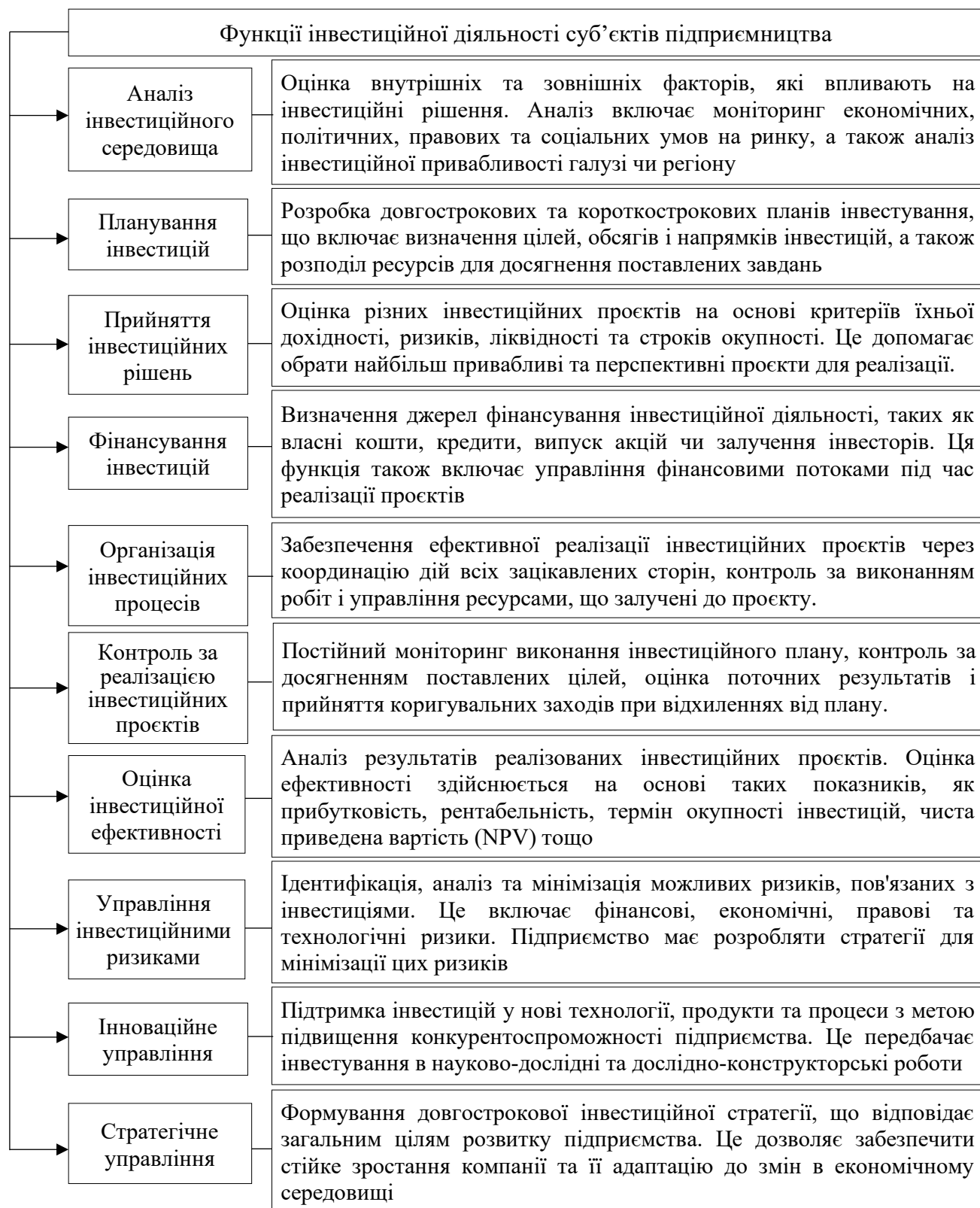

Рис. 1.3. Функції інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва
Джерело: складено автором на основі [18; 35; 37]

Таким чином, управління інвестиційною діяльністю є складним і багатограним процесом, що вимагає постійного контролю та аналізу з боку керівництва підприємства для забезпечення стійкого зростання і підвищення ефективності використання ресурсів.

На основі критичного аналізу наукових публікацій українських учених щодо визначення сутності поняття «інвестиційна діяльність підприємства», виявлених недоліків у визначенні її суті, пропонується під даним поняттям розуміти комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовуються в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту. Також визначено особливості та джерела фінансування інвестиційної діяльності, також розглянуто функції інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.

1.2. Система управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва

Досягнення очікуваного ефекту від інвестиційної діяльності можливо забезпечити за допомогою формування та реалізації відповідної системи управління інвестиційною діяльністю підприємства, котра повинна стати інструментом раціонального використання інвестицій, передусім доцільності визначення їх обсягів та структури, вибору пріоритетів інвестування та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів.

Управління інвестиційною діяльністю є складовою частиною управлінського процесу, що реалізується суб'єктом із метою підвищення інвестиційної привабливості об'єкта інвестування, оцінки й реалізації інвестиційних проектів та створення умов для найбільш ефективного протікання процесів інвестування. Саме завдяки ефективному управлінню інвестиційною діяльністю підприємство є стабільним та ліквідним, тобто має змогу отримувати прибуток, при цьому покриваючи усі свої видатки.

Управління інвестиційною діяльністю підприємства – це складова частина загальноекономічної системи управління підприємством, яка має свою мету, принципи побудови та виконує певні функції. Оскільки інвестиційна діяльність спрямована на розвиток виробництва, його технологічне вдосконалення, отримання прибутку, нарощування капіталу, то управління інвестиційною діяльністю виступає підсистемою системи управління підприємством, яка спрямована на створення передумов для підвищення ефективності інвестиційних процесів та всієї діяльності підприємства загалом [91].

Варто відмітити головні вимоги до управління інвестиційною діяльністю підприємств, зокрема:

- 1) досягнення оптимальної структури інвестиційного капіталу здійснюється у взаємозв'язку із оцінюванням його ефективності;
- 2) проєктування інвестиційної діяльності повинно враховувати безліч ризиків та загроз і передбачати їх попередження та подолання;
- 3) вибір джерел інвестування здійснюється з урахуванням зміни вартості грошового капіталу в часі;
- 4) при оцінюванні ефективності інвестиційної діяльності доречно враховувати додаткові грошові надходження, пов'язані з раціоналізацією податкових платежів;
- 5) допускаються можливі зміни джерел фінансування в процесі реалізації інвестиційного проєкту;
- 6) прийняття рішень пов'язане із визначенням впливу факторів (фінансових, нормативноправових, техніко-технологічних, виробничих, маркетингових, соціально-психологічних та ін.);
- 7) інвестиційну діяльність необхідно спрямувати на широке використання можливостей, що стимулюють підвищення ефективності – розвиток приватно-публічного партнерства, участь у бюджетно-грантових програмах, впровадження страхових гарантій, залучення пенсійних фондів та інших учасників венчурного бізнесу [43; 44].

До базових елементів управління інвестиційною діяльністю прийнято відносити суб'єктів, об'єктів, принципи, функції, методи, завдання, інструменти.

При прийнятті та реалізації інвестиційних рішень варто враховувати той факт, що для підприємств деяких галузей економіки характерною особливістю діяльності виступає високий рівень техніко-технологічного забезпечення, сформованості інтелектуального капіталу, оновлення матеріально-технічної бази тощо, що в сукупності змінює базові характеристики управління, рис. 1.4.

Комплексна система управління інвестиційною діяльністю визначає принципи, порядок, послідовність і регламентацію дій щодо впливу суб'єктів управління інвестиційною діяльністю на об'єкти за допомогою реалізації функцій управління через елементи управлінського процесу, використовуючи набір інструментів і методів управління інвестиційною діяльністю, спрямованих на досягнення головної мети підприємства – одержання прибутку, враховуючи постійні зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі діяльності підприємства.

Важливим елементом управління інвестиційною діяльністю є вибір об'єкта управління, який за своїм значенням має відповідати низці вимог (технологічність, прогресивність, привабливість, окупність, іміджевість та ін.).

До інструментів управління інвестиційною діяльністю належить кадрове, правове, інформаційно-технічне, організаційне, методичне, фінансово-економічне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Кадрове забезпечення управління інвестиційною діяльністю передбачає регулювання взаємовідносин управлінських і виробничих служб підприємства в процесі управління інвестиційною діяльністю, їх права і обов'язки, розподіл відповідальності між виконавцями, а також підготовка відповідних фахівців, формування мотиваційного механізму забезпечення належного виконання персоналом управлінських функцій.

Правове забезпечення передбачає нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності підприємства (законодавчі та нормативні акти держави), створення бази даних нормативної документації, яка регламентує господарську та інвестиційну діяльність підприємства; розвиток юридичної підтримки інвестиційної діяльності.

Рис. 1.4. Механізм управління інвестиційною діяльністю суб'єктів підприємництва

Джерело: складено автором на основі [91]

Отже, правове забезпечення виступає вагомим аспектом інноваційної діяльності використання якого є важливи на всіх етапах управління інвестиційною діяльністю, адже дозволяє підтримувати достатній рівень безпекостійкості та забезпечувати захист у міру інституціональних чи структурних реформ. Як уже зазначалося, перспективним напрямом розвитку інвестиційної діяльності є налагодження інтеграційних зв'язків та створення і реалізація спільних проєктів. Отримані від такого співробітництва переваги посилюють потенціал конкурентоспроможності та створюють додаткові резерви для подальшого зростання [106].

Інформаційно-технічне забезпечення управління інвестиційною діяльністю включає сукупність технічних засобів та збір необхідної інформації, її обробку, оптимізацію інформаційних потоків підприємства, дослідження інформаційних показників, які необхідні для проведення аналізу, планування, прийняття управлінських рішень тощо, а також підготовку різних сценаріїв управління інвестиційною діяльністю.

Організаційне забезпечення управління інвестиційною діяльністю включає взаємопов'язану сукупність структурних підрозділів підприємства, які забезпечують розробку та прийняття рішень щодо управління інвестиційною діяльністю й несуть повну відповідальність за реалізацію цих рішень.

Методичне забезпечення управління інвестиційною діяльністю включає сукупність методик, правил, рекомендацій та передбачає формування облікової політики підприємства для цілей управління інвестиційною діяльністю, посадових інструкцій інвестиційних менеджерів, форм управлінської звітності.

Фінансово-економічне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства включає систему заходів, спрямованих на оптимізацію фінансових потоків підприємства (амортизаційні відрахування, ставки податків, валютні курси, ціна, відсоткові ставки, фінансові санкції та ін.).

Система управління інвестиційною діяльністю суб'єктів підприємництва відображає вплив керівних суб'єктів на керовані об'єкти. Ці суб'єкти поділяються на внутрішні та зовнішні.

До внутрішніх суб'єктів належать:

Власники підприємства – вони самостійно виконують функції інвестиційного менеджменту, що характерно переважно для малих підприємств.

Інвестиційний менеджер широкого профілю – це найманий працівник, який відповідає за практично всі аспекти управління інвестиціями підприємства.

Функціональний інвестиційний менеджер – також найманий працівник, який виконує спеціалізовані завдання в певній галузі інвестиційної діяльності, наприклад, у сфері управління ризиками, фінансовими чи реальними інвестиціями, грошовими потоками або інтелектуальними інвестиціями.

Зовнішніми суб'єктами інвестиційної діяльності є ті фізичні та юридичні особи, які знаходяться за межами підприємства, але можуть впливати на його інвестиційну діяльність. До них відносяться:

Державні органи – це центральні та регіональні органи влади, а також державні інституції.

Недержавні суб'єкти – включають інформаційні, консалтингові, маркетингові організації, іноземних інвесторів та інші підприємства і організації, які не є державними.

Ці суб'єкти як зовні, так і зсередини підприємства, впливають на його інвестиційну діяльність, сприяючи її ефективності або створюючи певні обмеження.

Отже, система управління інвестиційною діяльністю суб'єктів підприємництва є ефективною в умовах сформованості постійних взаємозв'язків внутрішніх і зовнішніх суб'єктів, при цьому забезпечуючи досягнення ними очікуваних результатів. Безперечно, що важливою є роль держави як основного регулятора норм і правил, але в умовах пошуку фінансування неабияке значення мають інституції, в котрих є необхідні ресурси. Йдеться про недержавні банківські установи, що часто представляють інтереси інвесторів, метою яких є вкладення грошових активів у привабливі об'єкти [5].

Відмітимо активне посилення вимог до процесів інвестування з боку як держави, так і ринку. Зокрема, зростає важливість забезпечення іміджу,

відповідальності, прозорості інвестиційних проєктів. Світовий досвід підтверджує, що отримання неявних результатів може мати більший ефект порівняно з прямими економічними вигодами.

Окреме місце в інвестиційній діяльності підприємств займає розвиток інтеграційних і коопераційних відносин, у результаті яких можна отримати додаткові ресурси та можливості для реалізації проєктів. Результатом співпраці стає створення необхідної технологічної інфраструктури, спільне проведення витратомістких операцій, розвиток ділових відносин і збільшення кількості потенційних покупців та ін.

Інвестиційна діяльність є успішною у випадку дотримання певних принципів, і це необхідно при реалізації будь-яких управлінських рішень. Так, до таких принципів в управлінській системі варто віднести окупність, ефективність, динамічність, мінімальний ризик, розвиток, адаптивність. Очевидно, що це не повний їх перелік, але наведений розкриває базові положення управління інвестиційною діяльністю та є обов'язковим [11].

Відомо, що прийняття та реалізація управлінських рішень відбувається на основі певної методики та використання відповідних методів. Для більшості суб'єктів підприємництва пріоритетне значення мають такі методи: організаційний, технологічний, інформаційний, економічний, правовий та інтеграції. Так, організаційний метод передбачає вирішення завдань стосовно пошуку джерел та вибору об'єктів інвестування, розподілу завдань і формування взаємозв'язків між учасниками інвестиційного проєкту та ін. Також неможливо досягнути необхідних цілей без використання технологічного методу, який передбачає впровадження сучасного обладнання та технологій для отримання і передачі інформації, перевірки її достовірності та ефекту тощо. Інвестиційна діяльність повинна містити широкий масив даних, що дозволяє достовірно визначитися із управлінськими рішеннями, їх якісно проєктувати та досягати намічених результатів. На основі вчасно отриманої інформації вдається якісно скоригувати систему управління і таким чином передбачити інвестиційні втрати. Водночас будь-які управлінські рішення повинні передбачати отримання

економічного ефекту, що свідчитиме про забезпечення окупності інвестиційних вкладень і здатність конкурувати на ринку технологій [53].

Таким чином, управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання передбачає виконання значної кількості завдань, і тому інвестиційні рішення повинні бути вдало організованими та спланованими, постійно аналізуватися та на отриманих даних вдосконалюватися, системно контролюватися. Управління інвестиційною діяльністю для більшості підприємств базується на методичних положеннях, які включають характеристики суб'єктів, об'єктів, методів, функцій, принципів тощо.

Представлена система управління інвестиційною діяльністю підприємства дозволяє комплексно управляти всіма складовими компонентами інвестиційної діяльності з метою підвищення її ефективності та реалізації перспективних напрямів інвестиційної політики підприємства, сприяє оптимальній організації інвестиційних процесів підприємства, підвищенню його конкурентоздатності з врахуванням змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі діяльності підприємства.

1.3. Методичні засади оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва

Інвестиційна діяльність суб'єкта підприємництва об'єктивно здійснюється в умовах невизначеності, яка має прояв у неможливості однозначного прогнозування майбутніх подій та спричиняє появу ризиків, оцінка яких є доволі трудомістким та складним завданням. Вагомою причиною існування невизначеності, що ускладнює процес управління підприємством, є недостатній обсяг інформації, її неповнота та/або неточність, про актуальний і перспективний стан внутрішнього та зовнішнього середовища інвестиційного проєкту. Недосконалість інвестиційної політики підприємства та нераціональне використання ним залучених інвестиційних коштів стримують розвиток вітчизняної економіки та ставлять під загрозу інвестиційну привабливість українських підприємств. Оскільки існування

ризик не дає змоги з точністю до 100% визначити майбутній стан інвестиційного проєкту, прийняття управлінських рішень повинно базуватися на якісній оцінці ефективності інвестиційної діяльності.

У загальному вигляді інвестиційний проєкт – це комплекс заходів, що здійснюються інвестором із метою реалізації плану нарощування капіталу. Для досягнення поставленої цілі дії інвестора мають бути оптимальними за умови обмеженості часових, фінансових та матеріальних ресурсів [44].

Аналіз ефективності інвестиційного проєкту здійснюється поетапно. Першочерговим завданням під час аналізу ефективності інвестицій вважається формування мети – бажаного результату, який буде досягнуто за певний термін на заданих умовах під час реалізації інвестиційного проєкту, шляхом співставлення витрат із бажаним результатом.

Із метою співставлення величини витрат та корисності від реалізації проєкту виконується економічний аналіз. Приймаючи рішення про доцільність інвестування коштів, інвестор установлює взаємозв'язок між прибутковістю та ризикованістю того чи іншого проєкту. У даному разі під прибутковістю слід розуміти темп приросту капіталу, що враховує рівень інфляції та покриває збитки, понесені внаслідок розроблення системи управління ризиком.

У літературних джерелах представлено велику кількість різноманітних критеріїв оцінки ефективності інвестиційного проєкту.

В.В. Рубан у своїх наукових працях для оцінки ефективності інвестиційної діяльності використовують такі показники [86]:

- чиста теперішня вартість проєкту (Net Present Value, NPV) > 0 ;
- індекс прибутковості (Profitability Index, PI) > 1 ;
- період окупності (Payback Period, PP) < 5 років;
- внутрішня норма прибутковості (Internal Rate of Return, IRR) $<$ середньозважена ціна інвестиційних ресурсів (Weight Average Cost of Capital, WACC).

Сучасні методи оцінки ефективності інвестицій умовно можна розділити на дві групи: статистичні та динамічні. Статистичні методи використовувалися у

вітчизняній та зарубіжній економіці задовго до розроблення англійським математиком Джоном-Берр Вільямсом та першого практичного застосування Майроном-Джеймсом Гордоном концепції дисконтування грошових потоків. До статистичних показників відносять період окупності (PP), коефіцієнт ефективності інвестицій (Accounted Rate of Return, ARR), коефіцієнт рентабельності інвестицій (Return of Investment, ROI), який використовується як індикатор конкурентоспроможності.

Розрахунок статистичних методів базується на фактичних та планових даних про витрати та результати, які будуть понесені та досягнуті підприємством у процесі ведення інвестиційної діяльності.

Оскільки реалізація інвестиційного проєкту здійснюється не миттєво, а за певний період, доцільно використовувати динамічні методи, які враховують фактор часу. До динамічних показників належать чиста приведена вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), дисконтований період окупності (Discounted Payback Period, DPP), внутрішня норма доходності інвестицій (IRR).

Урахування фактору часу під час оцінки ефективності інвестицій здійснюється за рахунок дисконтування – приведення майбутньої вартості грошового потоку до його вартості в поточний період. Ставка дисконтування враховує рівень інфляції, вартість джерел інвестування та ступінь ризику.

Розглянемо ключові ідеї найбільш поширених методів оцінки проєктів.

Метод визначення терміну окупності (PP) інвестицій є найбільш розповсюдженим і найпростішим у практичному застосуванні методом, який визначає строк, необхідний підприємству для заміщення вихідних інвестицій.

Залежно від характеру розподілу прогнозованих доходів від інвестиційної діяльності для розрахунку PP застосовують дві формули:

а) за рівномірного розподілу доходу за роками:

$$PP = \frac{IC}{РП}, \quad (1.1)$$

де РП – середньорічний розмір прибутку;

б) за нерівномірного розподілу доходу термін окупності визначають підрахунком кількості років, потрібних для компенсації вихідних інвестицій кумулятивним методом. Формула для розрахунку така:

$$PP = n \text{ за умови } \sum_{t=0}^r P > IC \quad (1.2)$$

Деякі спеціалісти вважають більш коректним під час визначення терміну окупності враховувати фактор часу, тобто застосовувати у ході розрахунку РР дисконтовані за ціною авансового капіталу грошові потоки. Слід відзначити, що така модифікація завжди призводить до збільшення строку окупності вихідних капіталовкладень.

Метод розрахунку чистої приведеної вартості (NPV) передбачає порівняння початкової суми капіталовкладень (IC) із загальною сумою дисконтованих чистих грошових потоків, що генеруються за рахунок вихідних інвестицій протягом строку реалізації проєкту. Оскільки притік грошових коштів є розподіленим у часі, існує необхідність його дисконтування за допомогою коефіцієнта r – ставки, що визначається аналітиком або інвестором самостійно з урахуванням бажаного щорічного відсотка повернення на інвестований капітал.

Припустимо, що сума інвестицій (IC) буде генерувати протягом n років реалізації проєкту і забезпечувати щорічне отримання прибутку $P_1, P_2, \dots, P_n$. Для розрахунку загального накопиченого дисконтованого прибутку (PV) і чистої приведеної вартості використовуються формули:

$$PV = \sum_t \frac{P_t}{(1+r)^t}, \quad (1.3)$$

$$NPV = \sum_t \frac{P_t}{(1+r)^t} - IC \quad (1.4)$$

де P_t – чистий грошовий потік у році T ; r – коефіцієнт дисконтування; t – термін реалізації проєкту у роках. Якщо інвестиційний проєкт не потребує разового інвестування, а допускає внесення фінансових ресурсів протягом m років реалізації, розрахунок NPV здійснюється за модифікованою формулою:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{P_t}{(1+r)^t} - \sum_{j=1}^m \frac{P_t}{(1+i)^j} \quad (1.5)$$

де i – прогнозований середній рівень інфляції. Критерій NPV відображає прогнозну оцінку зміни економічного потенціалу підприємства у разі ухвалення інвестиційного проєкту.

$NPV > 0$ є передумовою для прийняття проєкту, оскільки у кінцевому підсумку підприємство отримає прибуток.

$NPV < 0$ свідчить про необхідність відхилення інвестиційного проєкту, що зумовлено його збитковістю.

$NPV = 0$ означає, що реалізація проєкту не забезпечить підприємству ні отримання прибутку, ні понесення збитків.

Важливою властивістю, що виокремлює NPV серед інших критеріїв оцінки ефективності та дає змогу використовувати як основний інструмент під час аналізу інвестиційного портфеля, є адитивність у часовому вимірі.

Метод розрахунку індексу прибутковості (PI) передбачає співставлення теперішньої вартості майбутніх грошових потоків із вихідними капіталовкладеннями. Показник PI доцільно застосовувати за необхідності вибору одного інвестиційного проєкту з переліку альтернативних, значення NPV котрих є приблизно однаковим, або у ході комплектування оптимального портфеля інвестицій за умови обмеженості інвестицій.

Для розрахунку індексу прибутковості застосовують формулу [64]:

$$PI = \frac{NPV}{IC} \quad (1.6)$$

$PI > 1$ є передумовою для ухвалення рішення щодо реалізації проєкту.

$PI < 1$ дає змогу інвестору відхилити прийняття проєкту.

$PI = 1$ свідчить про те, що проєкт не забезпечить отримання прибутку, але не призведе до понесення збитків.

Економічна оцінка індексу прибутковості є аналогічною оцінці чистої приведеної вартості. Це зумовлює тісний взаємозв'язок PI із NPV. Метод визначення внутрішньої норми доходності (IRR) також вважається важливим критерієм під час ухвалення інвестиційних рішень, оскільки він визначає максимально припустимий відносний рівень витрат, що можуть бути понесені підприємством в умовах реалізації проєкту. Внутрішня норма доходності (у

літературних джерелах зустрічаються назви «внутрішня ставка рентабельності», «внутрішня ставка доходу») – це таке значення ставки дисконтування, за якого чиста приведена вартість протягом життєвого циклу інвестиційного проєкту дорівнює нулю.

$$IRR = r \rightarrow NPV = 0 \quad (1.7)$$

Логіка розрахунку внутрішньої норми доходності базується на методі послідовних ітерацій і полягає у послідовному наближенні значення NPV до нуля з використанням різних ставок дисконту. Для визначення IRR використовується формула:

$$IRR = r1 + \frac{f(r1)}{f(r1-r2)} \times (r2 - r1) \quad (1.8)$$

де $f(r)$ – функція NPV;

$r1$ – ставка дисконту, за якою $f > 0$;

$r2$ – ставка дисконту, за якою $f < 0$.

Оскільки внутрішня норма доходності показує максимально припустимий обсяг витрат, асоційований з інвестиційною діяльністю, під час його оцінки необхідно керуватися таким правилом: значення IRR, що є меншим за ціну капіталу, залученого для фінансування, свідчить про доцільність відхилення інвестиційного проєкту, оскільки він є збитковим.

Метод розрахунку внутрішньої ставки рентабельності має суттєвий недолік: критерій IRR неможливо застосувати під час вибору одного проєкту з двох альтернативних, але різних за масштабом і тривалістю реалізації. Окрім цього, визначення IRR виконується методом підбору та перевірки послідовних значень, що є доволі трудомістким процесом, і часто у ході розрахунку показника застосовується некоректна ставка дисконту (r).

Отже, сучасні динамічні методи дають змогу оцінити привабливість з економічного погляду інвестиційних проєктів із мінімальною похибкою та дають можливість інвесторам приймати раціональні управлінські рішення.

Грунтуючись на дослідженні теоретичних матеріалів та методичних рекомендацій, було визначено основні види ефективності, що розглядаються у ході оцінки інвестиційних проєктів [57].

Наведені у табл. 1.2 критерії ефективності є універсальними, оскільки можуть застосовуватися для оцінки всіх видів ефективності інвестиційних проєктів. До показників, що характеризують екологічну ефективність, можна також додати рівень ефективності природоохоронних капіталовкладень, який розраховується як відношення екологічного ефекту до суми інвестицій у природоохоронну сферу як складову частину інвестиційного проєкту.

Перевага наведених критеріїв ефективності полягає також у тому, що їх доцільно використовувати під час оцінки міжнародних інвестиційних проєктів, що є передумовою залучення в економіку країни європейських інвестицій.

Таблиця 1.2

Види ефективності від реалізації інвестицій

Вид ефективності	Сутність	Ефект	Основні критерії ефективності
1	2	3	4
Комерційна (фінансова, економічна)	Визначається шляхом порівняння ефекту (фінансових результатів) від реалізації проєкту та витрат на його розробку, впровадження, підтримку. Під ефектом часто розуміють збільшення прибутку за рахунок зменшення собівартості, або збільшення виручки завдяки підвищенню якості продукції.	Економічні ефекти від реалізації інвестиційного проєкту: – приріст обсягу продажів; – зростання продуктивності праці; – скорочення управлінських витрат; – отримання прибутку від впровадження винаходів і ноу-хау.	Чиста приведена вартість (NPV)
Бюджетна	Визначається за різними рівнями бюджету (державним, регіональним, місцевим) і враховує фінансові наслідки впровадження проєкту для кожного з них.	Бюджетний ефект – це перевищення доходів відповідного бюджету над видатками у контексті реалізації інвестиційного проєкту.	Індекс прибутковості інвестицій (PI)
Соціальна (суспільно значима, корисна)	Визначається з урахуванням інтересів як народного господарства у цілому, так і окремих	До суспільно значимих ефектів можна віднести: – підвищення рівня життя (збільшення доходів	

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4
	регіонів і галузей, конкретних організацій і підприємств, що задіяні у реалізації проекту. Оскільки суспільство отримує всі результати, передбачається, що воно також несе відповідальність за витрати, пов'язані з реалізацією проекту.	населення, скорочення рівня цін на товари та тарифів); – покращення життєвих умов (підвищення рівня зайнятості і освіти, якісна підготовка кадрів, забезпечення об'єктами культури, спорту, мистецтва) – підвищення якості здоров'я та збільшення довголіття (розвиток медичної сфери покращення умов праці).	Внутрішня норма доходності (IRR)
Екологічна	Є результатом взаємодії інвестиційного проекту з навколишнім середовищем і передбачає визначення цільових та планових екологічних показників та контроль над їх рівнем.	Екологічні ефекти від реалізації проекту: – скорочення промислових викидів у водойми, атмосферу, ґрунт; – підвищення рівня екологічності та ергономічності товарів та послуг; – компенсація дефіциту природних ресурсів за рахунок вторинної переробки; – підвищення відповідальності за порушення екологічного законодавства	Термін окупності (PP)

Джерело: складено автором на основі [16; 57]

Методично обґрунтований вибір оптимального інвестиційного проекту припускає використання методів та принципів оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, дозволяючи знизити ступінь ризику та мінімізувати економічні витрати. Для того щоб ухвалення або відхилення управлінського рішення було економічно обґрунтованим, оцінку інвестиційного проекту необхідно здійснювати шляхом визначення критеріїв ефективності. Розглянута методика оцінки ефективності інвестицій дає можливість одержувати достовірні результати навіть за умови невизначеності зовнішніх чинників економічного середовища і дає змогу майбутнім інвесторам приймати раціональні управлінські рішення.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин в сфері управління інвестиційною діяльністю суб'єкта підприємництва

Важливу роль у мобілізації інвестиційної діяльності відіграє державне регулювання, що зумовлює важливість її комплексного дослідження. Регулювання інвестиційної діяльності держави відбувається в межах соціально-економічної політики держави, відповідно до інтересів суб'єктів господарювання.

Державна інвестиційна політика – це діяльність держави щодо регулювання інвестиційної діяльності з метою реалізації економічної, науково-технічної та соціальної політики. Іншими словами, це комплекс економічних, організаційно-правових та інших заходів держави, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, структурну перебудову, підвищення ефективності національної економіки. Основні види інвестиційної діяльності, які є об'єктом державного регулювання: реальні інвестиції (капіталовкладення), фінансові інвестиції, інтелектуальні інвестиції.

Державна політика у сфері регулювання інвестиційних правовідносин спрямована на створення сприятливих для інвесторів умов, а органи державної влади, наділені компетенцією у сфері управління інвестиційною діяльністю, здійснюють контроль за даним видом діяльності в країні. Створення необхідних умов, законність та прозорість діяльності уповноважених осіб, зрозумілий порядок залучення інвестицій та наявність пільг для інвестора, сприяння інвестору у його діяльності – усі ці фактори впливають на інвестиційну привабливість та імідж нашої держави. Ефективна система державного управління інвестиційною діяльністю дає можливість досягти поставлених цілей, прискорювати темпи економічного зростання та досягти обопільно вигідних результатів як для держави, так і для інвестора. В Україні діє низка нормативно-правових актів, що регулюють питання залучення інвестицій та здійснення інвестиційної діяльності в цілому.

Для забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій. Правовий режим інвестування в Україні визначається національним законодавством, яке, своєю

чергою, складається з нормативних актів, зокрема: Закон «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. [72], Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 01 квітня 1991 р. [70], Декрет КМУ «Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності створених за участю державних підприємств» від 31 грудня 1992 р. [66], Указ Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії» від 19 лютого 1994 р. [71], Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 лютого 1994 р. [79], Закон України «Про ринка капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 р. [81] та інші.

У контексті тематики дослідження розпочнемо із визначення загальних основ інвестиційної діяльності. Відповідно до законодавства України, інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [72].

Відповідно до ст. 326 Господарського кодексу України інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту [14]. Інвесторами, відповідно до положень чинного законодавства України, можуть бути фізичні, юридичні особи, держави, а також міжнародні урядові й неурядові організації та інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до умов законодавства України. Залежно від походження інвестицій та суб'єкта, який здійснює інвестиційну діяльність, інвестиції бувають іноземними (зовнішніми) та вітчизняними (внутрішніми), при цьому основною ознакою, що виділяє законодавець, є іноземне походження не коштів, а інвестора.

Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність» ст. 11, з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики, виходячи із цілей та показників економічного й соціального розвитку України, державних і регіональних програм розвитку економіки, державного та місцевих бюджетів,

зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності. При цьому створюються пільгові умови інвесторам, що інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, в агропромисловому комплексі, в реалізації програм ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, у виробництві будівельних матеріалів, в галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони навколишнього середовища та здоров'я [72].

У ст. 12 вищезазначеного Закону визначено, що державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності і контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності. При цьому регулювання інвестиційної діяльності здійснюється, серед іншого, у формі проведення державної експертизи інвестиційних проектів. Варто зазначити, що дана експертиза здійснюється тільки тоді, коли для реалізації інвестиційного проекту надається державна підтримка [72]. В інших випадках можливості державних органів є обмеженими.

Законодавча база є найважливішим напрямом державного регулювання іноземних інвестицій. Переважна більшість заходів державного регулювання впроваджується за допомогою правових форм. Тому вдосконалення системи та принципів правового регулювання іноземного інвестування є вирішальним чинником пожвавлення надходжень капіталу нерезидентів [2]. Відповідно до основних положень Закону України «Про режим іноземного інвестування» визначено види іноземних інвестицій та форми їх здійснення; окреслено об'єкти таких інвестицій, порядок їх оцінки та державні гарантії; визначає основні умови співпраці з іноземним інвестором. Контроль з боку держави за здійсненням іноземних інвестицій здійснюється у формі отримання статистичної звітності від підприємств з іноземними інвестиціями про здійснення іноземних інвестицій відповідно до законодавства, що визначено у ст. 15 Закону [79].

В табл. 1.3. розглянуто органи, якими здійснюється державне регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.

Таблиця 1.3

Оцінка органів, що здійснюють державне регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва

Державний орган	Функції в сфері регулювання інвестиційної діяльності
1	2
Верховна Рада України	як єдиний орган законодавчої влади, що покликаний визначати основи економічної безпеки України, формувати належну законодавчу базу у цій сфері) та забезпечувати контроль за діяльністю правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів та розвідувальних органів, ч. 2 ст. 6 Закону України «Про національну безпеку України»
Рада національної безпеки та оборони України	є головним координаційним органом з питань національної, у тому числі економічної, безпеки, що планує, організовує і контролює здійснення заходів з метою мінімізації та нейтралізації загроз національній безпеці України
Кабінет Міністрів України	є найвищим органом державної влади у системі органів виконавчої влади, який забезпечує здійснення та проведення внутрішньої та зовнішньої інвестиційної політики держави, розробляє та здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного та соціального розвитку держави. Цей орган визначає та впроваджує інвестиційні проекти
Міністерство економічного розвитку та торгівлі України	є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики економічного, соціального розвитку, державну промислову політику, державну зовнішньоекономічну політику, державну інвестиційну політику, здійснює управління об'єктами державної форми власності, розвитку підприємництва. У структурі Міністерства діє Департамент залучення інвестицій. Даний Департамент є самостійним структурним підрозділом апарату Міністерства. Основними завданнями якого є підготовка пропозицій щодо: забезпечення формування та реалізації державної інвестиційної політики, політики у сфері державно-приватного партнерства, створення та функціонування індустріальних парків, а також інноваційної діяльності як складової частини інвестиційної діяльності. Департамент є спеціальним структурним підрозділом у структурі Мінекономрозвитку України, який забезпечує державну політику у сфері залучення інвестицій у державний сектор економіки, розроблення відповідних нормативно-правових актів, що безпосередньо впливають на стан та тенденції розвитку інвестиційної діяльності у державі, а також на інвестиційний клімат
Антимонопольний комітет України	є державним органом зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель
Державна служба фінансового моніторингу	України центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення

Продовження табл. 1.3

1	2
Служба безпеки України	відповідно до Законів України «Про Службу безпеки України», «Про національну безпеку України» забезпечує державну безпеку, контррозвідувальний захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності, оборонного і науково-технічного потенціалу, кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави та об'єктів критичної інфраструктури, протидію розвідувально-підбивній діяльності проти України, боротьбу з тероризмом, охорону державної таємниці
Інші центральні органи виконавчої влади	місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, відповідного до законодавчо визначеної компетенції здійснюють виконання програм у сфері економічної безпеки та залучення інвестицій на регіональному рівні, розвиток інвестиційної діяльності на рівні регіону, поліпшення інвестиційного клімату, підготовку інформаційних матеріалів щодо стану інвестиційної діяльності у регіоні, пріоритетних напрямів для інвестування (інвестиційний паспорт регіону). До компетенції місцевих державних адміністрацій також належить підготовка пропозицій та інформування вищих органів виконавчої влади про пропозиції щодо залучення іноземних інвесторів та розвитку економічного потенціалу відповідної території.
Консультативно-дорадчі органи	
Офіс із залучення інвестицій (Ukraine invest)	Відповідно до постанови КМУ України від 19.10.2017 № 740 Офіс є тимчасовим консультативно-дорадчим органом КМУ, діяльність якого координується Урядовим уповноваженим із питань інвестицій. Метою створення такого органу була необхідність встановлення діалогу між інвестором та органом державної влади та сприяння взаємодії інвесторів із державними органами, органами місцевого самоврядування під час підготовки та реалізації ними інвестиційних проектів із залучення прямих іноземних інвестицій. Одним із завдань Офісу є проведення на постійній основі брифінгів, зустрічей та переговорів із потенційними інвесторами і покращення інвестиційного клімату та привабливості держави в очах інвесторів. Надання консультативної допомоги та супровід інвестиційної діяльності, отримання іноземного досвіду для розвитку пріоритетних галузей промисловості. Даний орган є «посередником» між інвесторами та державою та діє за принципом «єдиного вікна»
Національна інвестиційна рада при Президенті України	дорадчий орган при Президенті України. Раніше це були Ради іноземних інвесторів. Склад даної ради затверджений Указом Президента України № 317/2017 «Питання Національної інвестиційної ради». До даної Ради входять представники бізнес-сфери та керівники органів виконавчої влади, які, спираючись на власний досвід та знання, мають змогу впливати та інвестиційну політику держави

Джерело: складено автором на основі [58; 65; 68; 77; 87]

За результатами табл. 1.3. видно, що компетенції органів державної влади, на які покладені функції у сфері державного регулювання інвестиційної діяльності, можна визначити недосконалість даної системи. Варто зазначити, що наразі відсутній єдиний орган, наділений компетенцією у сфері надання дозволів на

залучення інвестицій, контролю за залученням та ефективним використанням іноземних інвестицій, так само як і відсутній визначений перелік об'єктів інвестування чи галузі, інвестування в які обмежено чи заборонено. Також відсутній порядок відкликання іноземних інвестицій у разі, якщо дії інвестора становлять загрозу національним інтересам держави. Дана ситуація є певною передумовою для можливості виникнення реальної загрози негативного впливу інвестиції. Цілковито погоджуючись із позицією, що тотальний контроль з боку держави за іноземними інвестиціями приведе до погіршення інвестиційного клімату, зазначимо, однак, що ефективний контроль за галузями, які мають стратегічне значення, є необхідним.

В продовження дослідження варто відмітити, що в інвестиційному законодавстві окрему увагу приділено інноваційним процесам, саме тому при дослідженні нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності варто окрему увагу приділити нормативно-правовим актам, в сфері інноваційної діяльності.

Так, Законом України «Про інноваційну діяльність» визначено мету та принципи інноваційної політики, окреслено об'єкти та суб'єктів інноваційної діяльності; порядок державного регулювання інноваційної діяльності та її правовий режим; окреслено основи фінансування інноваційної діяльності та міжнародного співробітництва у цій сфері [73].

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні, а також середньострокові стратегічні напрями інноваційної діяльності та порядок моніторингу їх реалізації розглянуто в Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [78].

Основи засади правової сутності технологічних парків; порядок спеціального режиму їхньої інноваційної діяльності; порядок фінансової підтримки інноваційних проектів та контролю за їх реалізацією регулюються Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків».

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» регулює відносини щодо провадження наукової і науково-технічної діяльності; визначає

правовий статус суб'єктів такої діяльності, в тому числі НАНУ; окреслює державні гарантії соціально-правового статусу вчених та наукових працівників; основи державного регулювання та управління науковою та науково-технічною діяльністю, його форми та методи [75].

Предмет наукової і науково-технічної експертизи, її форми та види; права й обов'язки суб'єктів експертизи; порядок її проведення; основи державного регулювання, економічного забезпечення та відповідальності сторін визначено Законом України «Про наукову і науково-технічну експертизу» [76].

Законом України «Про спеціальну економічну зону «Яворів» визначено, що метою СЕЗ «Яворів» є залучення інвестицій. Законом визначені органи управління СЕЗ, їхні повноваження та суб'єкти діяльності [84].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні» містить обґрунтування актуальності інноваційно-інвестиційних напрямів діяльності; визначає шляхи та напрями виконання програми; принципи реалізації державної політики у сфері інвестицій; форми надання державної підтримки; перелік базових галузей економіки в контексті інноваційно-інвестиційної діяльності та очікувані результати [69].

Аналіз системи нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності свідчить про відсутність системного підходу в цій галузі та єдиної стратегії її розвитку. Зокрема, Господарським кодексом здійснюється регулювання інвестиційних процесів з позиції єдності та взаємодії, а от на рівні окремих законів ці процеси розглянуті окремо. Такий підхід може бути виправданий потребою в деталізації механізмів розвитку інвестиційних процесів. Проте, дотичність цих процесів має бути збережена на рівні не тільки законодавства, а й методичних та інструктивних нормативно-правових актів.

Отже, наразі в Україні сформована нормативно-правова база інвестиційно-інноваційної діяльності, що використовується в системі менеджменту вітчизняних підприємств, вона виступає вагомим інструментом для розвитку науки і техніки та регулювання цієї сфери української економіки. У цьому напрямку є певні здобутки,

але ще більше необхідно вдосконалити. Наявна значна кількість проблем, що потребує невідкладного вирішення. Нормативно-правова база вимагає вдосконалення методологічних, термінологічних, організаційних моментів. Якщо компетентні структури докладуть зусиль для систематизації та вдосконалення законодавчої системи, інвестиційна діяльність України перейде на вищий, більш якісний рівень.

За результатами проведеного дослідження визначено, що в Україні діє низка органів державної влади, до компетенції яких частково належать функції з управління інвестиційної діяльністю, а також які займаються розробленням та впровадженням ефективної державної інвестиційної політики, стимулюванням інвестиційної діяльності в Україні, супроводжують процеси інвестування, роз'яснюють норми законодавства, орієнтують вітчизняних та іноземних інвесторів на пріоритетні сфери для інвестування.

Висновки до розділу 1

На основі проведеного дослідження встановлено те, що під поняттям «інвестиційна діяльність підприємства» розуміють комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовується в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту.

Також визначено особливості та джерела фінансування інвестиційної діяльності. Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства виділено – наявний в розпорядженні прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо. В цілому джерела фінансування інвестицій поділяються на внутрішні (власні) та зовнішні (залучені або позикові).

Управління інвестиційною діяльністю є складовою частиною управлінського процесу, що реалізується суб'єктом із метою підвищення інвестиційної

привабливості об'єкта інвестування, оцінки й реалізації інвестиційних проектів та створення умов для найбільш ефективного протікання процесів інвестування. Саме завдяки ефективному управлінню інвестиційною діяльністю підприємство є стабільним та ліквідним, тобто має змогу отримувати прибуток, при цьому покриваючи усі свої видатки.

Методично обґрунтований вибір оптимального інвестиційного проекту припускає використання методів та принципів оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, дозволяючи знизити ступінь ризику та мінімізувати економічні витрати. Для того щоб ухвалення або відхилення управлінського рішення було економічно обґрунтованим, оцінку інвестиційного проекту необхідно здійснювати шляхом визначення критеріїв ефективності. Розглянута методика оцінки ефективності інвестицій дає можливість одержувати достовірні результати навіть за умови невизначеності зовнішніх чинників економічного середовища і дає змогу майбутнім інвесторам приймати раціональні управлінські рішення.

Наразі в Україні сформована нормативно-правова база інвестиційно-інноваційної діяльності, що використовується в системі менеджменту вітчизняних підприємств, вона виступає вагомим інструментом для розвитку науки і техніки та регулювання цієї сфери української економіки. У цьому напрямку є певні здобутки, але ще більше необхідно вдосконалити. Наявна значна кількість проблем, що потребує невідкладного вирішення. Нормативно-правова база вимагає вдосконалення методологічних, термінологічних, організаційних моментів. Якщо компетентні структури докладуть зусиль для систематизації та вдосконалення законодавчої системи, інвестиційна діяльність України перейде на вищий, більш якісний рівень.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РІВНЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «КОРОСТЕНСЬКИЙ КАР'ЄР»

2.1. Аналіз тенденцій розвитку галузі функціонування підприємства

Аналіз наслідків російської агресії проти України та пошук можливостей розвитку економіки країни є головним питанням, на яке потрібно дати відповідь уже сьогодні. Насамперед відновлення умов життя, зруйнованих міст, підприємств, сільськогосподарських угідь, підтримка громадян, які втратили своїх близьких, здоров'я, житла, матеріальних статків, місць роботи та можливостей для підприємницької діяльності є основним завданням країни. Тому індустріалізація економіки, що передбачає комплекс заходів з прискореного розвитку промисловості, є одним з основних напрямів розвитку економіки України у довоєнний та післявоєнний періоди [101]. Одним з важливих секторів промисловості є видобувна та переробна галузі, що зазнає величезних негативних економічних наслідків через війну. При цьому попит на нерудні будівельні матеріали в таких умовах буде значно збільшуватися, у зв'язку з будівництвом та ремонтом як нових, так і зруйнованих внаслідок бойових дій цивільних, промислових та захисних об'єктів.

Однією із важливих галузей промисловості є видобування та переробка природного каменю, яка характеризується великою кількістю видів каменю облицювального з широкою кольоровою палітрою, які відомі не тільки в Україні, але й у світі.

Каменедобувна промисловість України характеризується порівняно невеликою кількістю підприємств на відміну від каменеобробної. Кількість діючих суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності – добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю на у 2023 р. становила 427 одиниці, з яких 11 – фізичні особи-підприємці, табл. 2.1.

За даними табл. 2.1. робимо висновки, що протягом 2016–2023 рр. спостерігається загальне збільшення кількості суб'єктів господарювання в галузі до 2021 р., після чого відбувся спад у 2022 р., що було обумовлено повномасштабним вторгненням але у 2023 р. кількість знову зросла. Фізичні особи-підприємці становлять невеликий відсоток від загальної кількості суб'єктів (близько 2,6–6,7%), причому їхня частка знижувалась з роками

Таблиця 2.1

Динаміка основних показників суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кількість суб'єктів господарювання								
Усього одиниць	360	387	407	460	463	491	370	427
з них фізичні особи-підприємці, одиниць	24	15	14	19	21	13	13	11
у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності	6,7	3,9	3,4	4,1	4,5	2,6	3,5	2,6
Кількість зайнятих працівників								
Усього одиниць	9851	7698	7361	7897	7149	8338	5703	5586
з них у фізичних осіб-підприємців, осіб	67	82	81	106	99	85	67	60
у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності	0,8	1,1	1,1	1,3	1,4	1,0	1,2	1,1
Капітальні інвестиції, тис. грн.								
Капітальні інвестиції, з них	230275	389225	571790	554062	493963	694801	247304	x
Капітальні інвестиції у матеріальні, з них	210808	272509	537098	501854	457001	665501	246651	x
у землю	5914	135	2895	17676	141	11146	61	x
в існуючі будівлі та споруди	1021	104	11126	27946	5415	796	196	x
у будівництво та перебудову будівель	18393	52724	47042	58388	23294	80012	41328	x
Капітальні інвестиції у	177519	215284	315089	183985	170245	333719	191324	x

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
нематеріальні активи, з низ								
у машини та обладнання	19467	116716	34692	52208	36692	29300	653	x
у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права	953	1507	2941	478	x	x	x	x
у придбання програмного забезпечення	186	4735	3690	1161	311	777	21	x

Джерело: складено автором на основі [52]

Загальна чисельність працівників на підприємствах галузі значно коливалася протягом всього періоду дослідження, досягнувши піку у 2021 р. (8338 осіб) і мінімуму у 2023 р. 5586 осіб. Частка працівників, зайнятих у фізичних осіб-підприємців, також є незначною — менше 1,5% від загальної кількості зайнятих у галузі.

У період з 2016 до 2022 рр. спостерігалось поступове зростання капітальних інвестицій в галузі, з максимальним значенням у 2021 р. (694801 тис. грн). Однак у 2022 р. кількість інвестицій суттєво зменшилося до 247304 тис. грн. Основна частина капітальних інвестицій спрямована на матеріальні активи, такі як машини, обладнання, будівництво будівель і споруд. Інвестиції у нематеріальні активи (концесії, патенти, ліцензії, програмне забезпечення) також є частиною витрат, хоча і в меншій мірі. Таким чином, галузь продемонструвала загальний розвиток до 2021 р., після чого спостерігався спад у кількості суб'єктів, працівників та капітальних інвестицій, особливо у 2022 р. Нажаль сьогодні неможливо оцінити інвестиції в повній мірі, адже на офіційних джерелах вона відсутня [93].

В контексті проведеного дослідження варто проаналізувати відсоток діючих суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю у розрізі регіонів, 2023 р., розподіл чистки таких підприємств за регіонами України представлено на рис. 2.1.

Як видно з рис. 2.1, найбільше всього суб'єктів господарювання знаходиться у Житомирській області, за добуванням декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю всього суб'єктів господарювання – 36 %. Це пояснюється великою кількістю родовищ природного каменю на території Житомирської області.

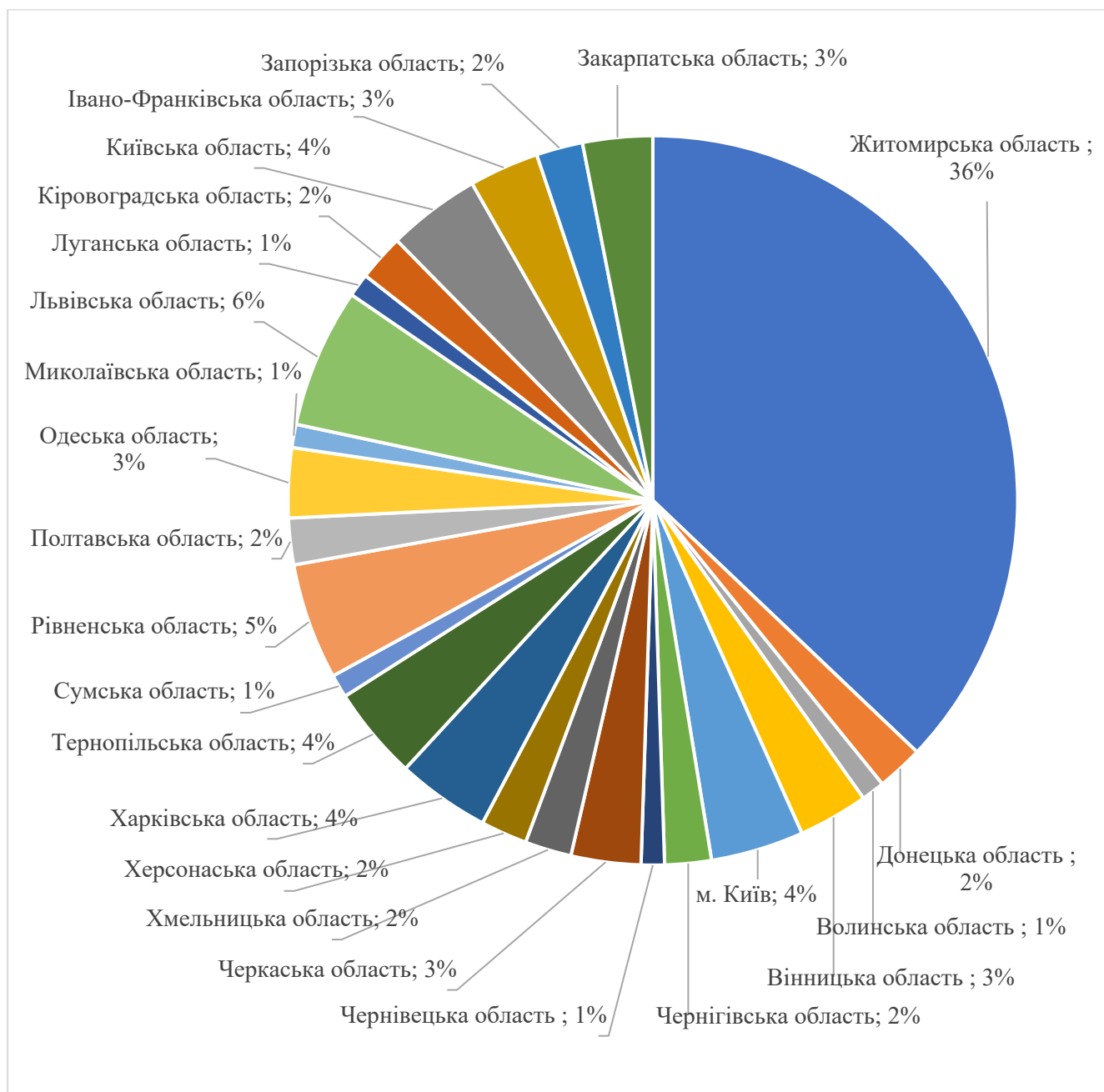

Рис. 2.1. Відсоток діючих суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю у розрізі регіонів 2023 р.

Джерело: складено автором на основі [52]

Враховуючи можливі наслідки російської агресії проти України, кількість суб'єктів господарювання може скоротитися на 10 % – за добуванням декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю, у зв'язку з проведенням військових дій на особливо небезпечних територіях. Також, за даними Державної служби статистики України, було проаналізовано обсяги виробленої та реалізованої продукції за видом економічної діяльності – добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю, рис. 2.2.

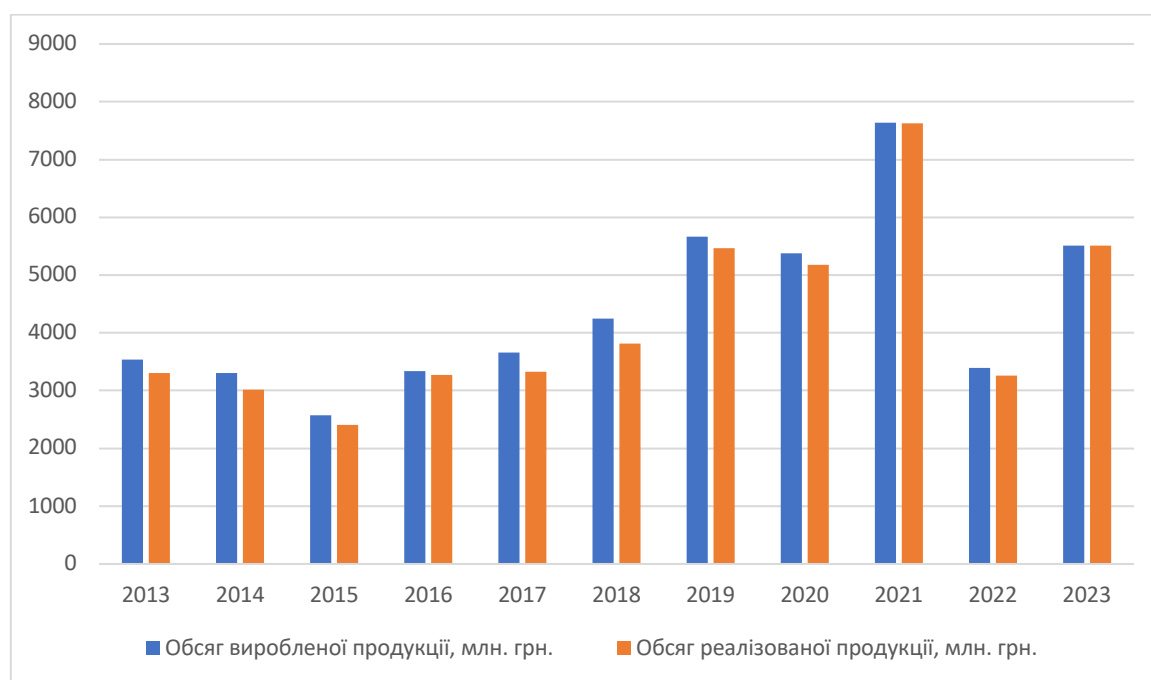

Рис. 2.2. Динаміка зміни обсягів виробленої та реалізованої продукції за видом економічної діяльності – добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю у 2013–2023 рр.

Джерело: складено автором на основі [52]

Як видно з рис. 2.2, починаючи з 2015 р., відбувся ріст обсягів виробленої та реалізованої продукції у каменедобувній галузі. Однак, якщо порівнювати 2019 та 2020 рр., відбувся спад обсягів виробленої та реалізованої продукції, що також може свідчити про вплив захворюваності на COVID-19 на каменедобувну галузь економіки України. Як видно, 2022 р. виявився для підприємств даної галузі досить важким з точки зору як виробництва, так і реалізації продукції, що обумовлено російською агресією, втратами території, втратами ринків реалізації продукції,

переорієнтацією бізнесу до роботи під обстрілами, пристосування до енергетичної кризи тощо.

Разом з цим, якщо порівнювати обсяги виробленої та реалізованої продукції, обсяг виробленої продукції на 10 % більший за реалізовану, що свідчить про задоволення потреб на ринку за цим видом економічної діяльності. Але кожних 2–3 роки відбувається зрівнювання обсягів виробленої та реалізованої продукції, за якого обсяг виробленої продукції на 1–2 % більший за реалізовану, що свідчить про дефіцит окремої сировини та скорочення виробництва у цій галузі (2020 р. та 2023 р.). При цьому відбувається продаж окремої сировини зі складів, але не відбувається її поповнення за рахунок видобування.

Статистичний аналіз ринку декоративного каміння України за 2019– початок 2022 рр., проведений на основі даних Державної служби статистики України, показав, що протягом останніх років в Україні спостерігається спад обсягів експорту декоративного каменю. Україна з кожним роком все активніше підтримує торгово-економічні відносини у сфері видобування та обробки природного каменю з багатьма країнами світу, що дає чималі надходження до бюджету нашої держави.

На початок 2020 р. було експортовано 64952,1 т природного каменю; у блоках і виробках на суму \$ 14810753,8, а на початок 2022 р. – вже 3127,4 т на суму \$ 706626,7.

Як і у випадку з експортом, імпорт продукції спав. Так на початок 2020 р. було імпортовано 26395,2 т природного каменю; у блоках і виробках на суму \$ 14049838,6, а на початок 2022 р. – вже 1682,6 т на суму \$ 1235675,0. Це, беззаперечно, пов'язано з впливом захворюваності на COVID-19, що супроводжувалося зупиненням інфраструктурних проєктів та замороженням будівництва в усьому світі.

Від початку пандемії (2020 р.) в Україні було зафіксовано перевищення експорту над імпортом, що спричинило так званий дефіцит торгівлі на ринку природного каменю. Проте на початок 2022 р. спостерігається ефект відкладеного імпорту, що пояснює перевищення імпорту природного каменю на суму \$ 529048,28.

Як видно з рис. 2.3, експорт природного каменю до країни-агресора (російської федерації) та білорусі на початок 2022 р. становило 17 % та 11 % відповідно. У зв'язку з російською агресією проти України, економічні відносини з цими країнами є неприпустимими. Враховуючи зазначене вище, експорт природного каменю суттєво зменшиться.

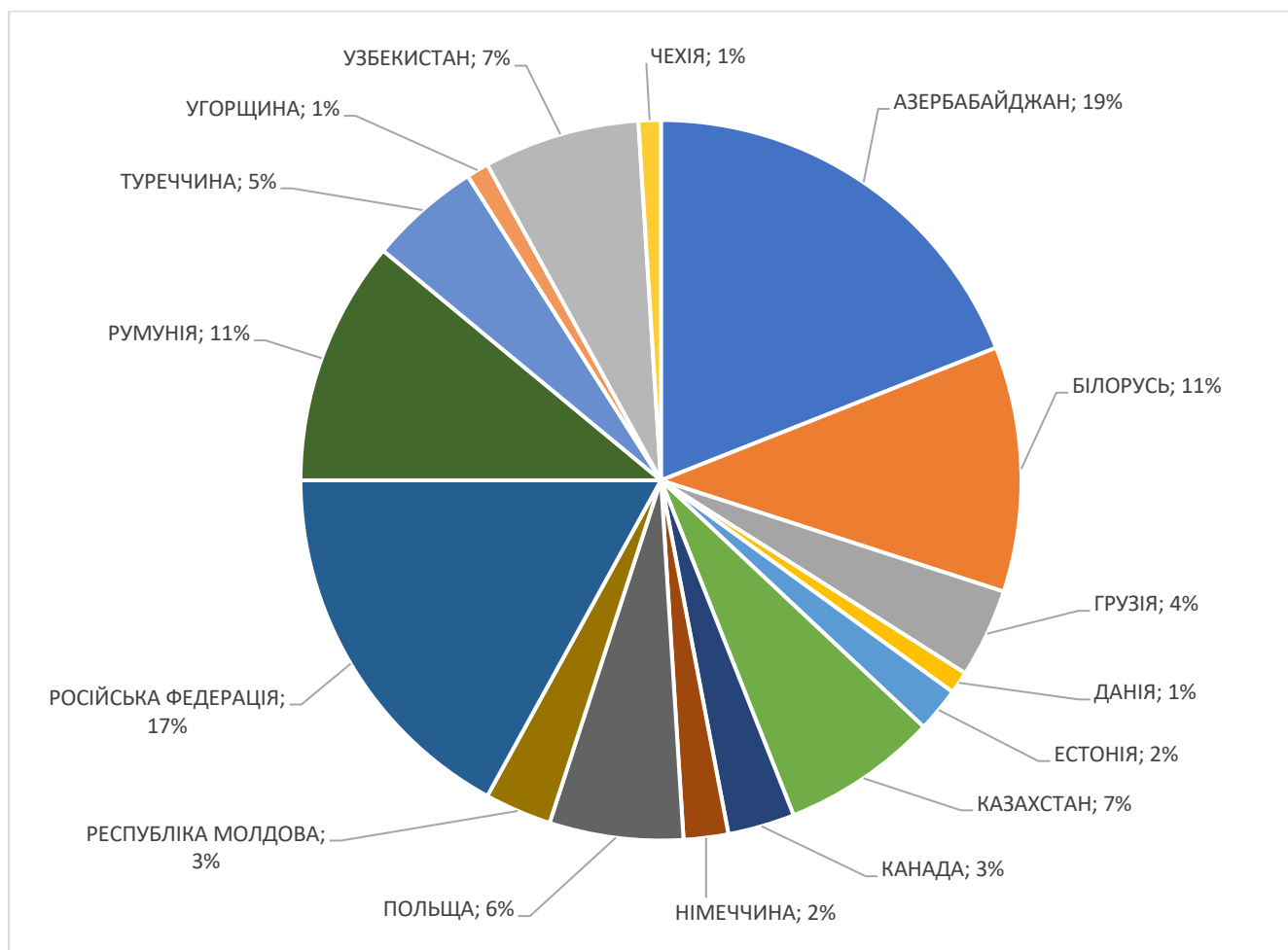

Рис. 2.3. Структура експорту природного каменю на початок 2022 р.

Джерело: складено автором на основі [52]

Тому каменеобробні та каменевидобувні підприємства України змушені постійно рухатися до більшої відкритості у міжнародному просторі. Постпандемічні та інші глобальні процеси визначають тренди розвитку кам'яної промисловості у найближчій перспективі. Розвиток галузі буде пов'язаний з процесами технологічної модернізації виробництв, зростанням рівня локалізації виробництва, інтенсивним розвитком транспортної інфраструктури та ін. [6].

Базою дослідження теми магістерської кваліфікаційної роботи обрано АТ «Коростенський кар'єр». Це акціонерне товариство, яке є юридичною особою від моменту державної реєстрації 14.07.1995 р. Підприємство займається видобутком і обробкою природного каменю.

Мінерально-сировинна база підприємства включає в себе вісім родовищ граніту, лабрадориту та габро. Три з цих родовищ майже вичерпані, а п'ять готуються до введення в експлуатацію. Всі вони розташовані на відстані 90-95 км від Житомира, де знаходяться основні виробничі цехи. Більшість родовищ знаходяться у Коростенському районі.

Потужність шарів каміння в родовищах коливається від 1-2 м до 15-20 м. Завдяки невеликій потужності порід (10-25 м), підприємство використовує безтранспортний спосіб зняття шарів з допомогою драглайнів. Видобуток проводиться двома методами: екскаваторно-конвеєрним і екскаваторно-гідравлічним. Використання оборотного водопостачання дозволяє уникнути скидання стічних вод у водойми, що допомагає зберегти екологію.

Основна промислова площадка АТ «Коростенський кар'єр» включає три кар'єри, два гірничо-дробарні цехи №1 та №2, а також цех блочного каменю і електроцех. Гірничо-дробарні цехи розташовані близько до кар'єрів на відстані 1,5-1,6 км. Найближчі населені пункти знаходяться на відстані 1 км від кар'єрів.

Метою діяльності підприємства є отримання прибутку через постійне ведення виробничої, господарської, комерційної, зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності, що спрямована на задоволення економічних, соціальних та фінансових інтересів власників і працівників.

Основні напрямки діяльності підприємства включають:

- виробництво та продаж гранітного щебеню, відсіву, сумішей піску і щебеню, дробленого каменю;
- розробка родовищ корисних копалин;
- видобуток і первинна обробка каменю в кар'єрах, включаючи нарізання каменю на блоки та плити, а також його подрібнення;

- видобуток каменю для будівництва, включаючи граніт, габро, лабрадорит, піщаник та вапняк;

- буріння свердловин для розвідки твердих корисних копалин;

- виробництво та продаж асфальтобетону.

Ці види діяльності забезпечують широкий спектр послуг у галузі видобутку і виробництва будівельних матеріалів.

Підприємство пропонує на ринку такі групи товарів: відсів щебеню; плити для заощення; облицювальні плити; гранітні бордюри; сходи; підвіконня, стільниці та інші вироби. Даний асортимент продукції охоплює різні потреби будівельної та декоративної галузей.

Управління товариством здійснюється такими органами: Загальними зборами акціонерів, Правлінням в особі Директора товариства та Ревізійною комісією.

Загальні збори акціонерів є головним керівним органом, який має право вирішувати всі питання, пов'язані з діяльністю товариства. Акціонерами товариства є ТОВ «Юнігран» (18%) та E.S. MINING COMPANY LIMITED (61%), 21% акцій знаходиться в руках приватних інвесторів – фізичних осіб. До їх виключної компетенції входить: визначення основних напрямків роботи товариства; внесення змін до Статуту; прийняття рішення про зміну типу товариства; прийняття рішень про збільшення статутного капіталу та затвердження внутрішніх документів та внесення змін до них.

Директор є виконавчим органом, який керує поточною діяльністю товариства. Він вирішує всі питання, що не належать до компетенції Загальних зборів акціонерів. Директор підпорядковується Загальним зборам і відповідає за виконання їхніх рішень, виступаючи від імені товариства.

Ревізійною комісією здійснюються перевірки фінансово-господарської діяльності Товариства за результатами фінансового року, а також у випадках, передбачених Законом, позапланових (спеціальних) перевірок фінансово господарської діяльності Товариства. Ревізійна комісія звітує безпосередньо перед Загальними зборами акціонерів.

Конкурентами Товариства на ринку виступають всі працюючі кар'єри Житомирської області, які здійснюють видобуток граніту, лабрадориту та габро однакової якості, та виконують роботи щодо його первинної обробки. Проте, варто зауважити, що зважаючи на воєнний стан в країні та зростаючі потреби у будівельних та інших матеріалах, на нашу думку, варто казати не про конкуренцію в подальшому, а про спільну участь таких підприємств у повоєнній відбудові країни.

Споживачами підприємства здебільшого виступають будівельні підприємства, які виконують роботи щодо ремонтів доріг або іншого улаштування. В той же час, як це не прикро, на тлі війни суттєво збільшився попит на каміння у блоках серед декоративно-оброблювальних підприємств з метою облаштування кладовищ.

Таким чином, в результаті проведених досліджень було встановлено, що наразі існує ризик скорочення суб'єктів господарювання каменевидобувної та каменеобробної галузі, у зв'язку з проведенням військових дій на особливо небезпечних територіях. Спад обсягів виробленої та реалізованої продукції у 2020 р. свідчить про вплив захворюваності на COVID-19 на каменедобувну галузь економіки України, а спад 2022 р. пов'язаний із агресією росії. Зупинення інфраструктурних проєктів та замороження будівництва в усьому світі через пандемію у 2020–2021 рр. зумовило спад обсягів експорту та імпорту декоративного каменю. Від початку пандемії (2020 р.) в Україні було зафіксовано перевищення експорту над імпортом, що спричинило так званий дефіцит торгівлі на ринку природного каменю. Проте у 2021 р. спостерігається ефект відкладеного імпорту, що пояснює перевищення імпорту природного каменю на суму \$ 529048,28.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану АТ «Коростенський кар'єр»

Однією з найбільш важливих характеристик фінансово-господарської діяльності підприємства у зовнішньому середовищі є його фінансово-економічний

стан. Факторами оцінки фінансово-економічного стану вважаються забезпеченість активами, платоспроможність та фінансова стійкість. Важливість і пріоритетність проведення діагностики забезпеченості активами підприємства, платоспроможності та фінансової стійкості не викликають сумніву, оскільки саме вона допомагає визначити ймовірність розрахунку за зобов'язаннями за рахунок результатів власної фінансово-господарської діяльності, спрогнозувати рівень прибутковості сукупного капіталу, а також оцінити ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та ймовірність його банкрутства.

Сьогодні діяльність кожного промислового підприємства є предметом уваги великої кількості суб'єктів, які є учасниками ринкових відносин і мають особливий інтерес по відношенню до результатів його функціонування. Керівник підприємства повинен мати повний обсяг достовірної інформації про результати та особливості його діяльності, що сприятиме подальшому прийняттю ефективних управлінських рішень. Для оцінки сильних і слабких сторін діяльності підприємства, підтримки його стабільного розвитку та прогнозування майбутніх результатів фінансово-господарської діяльності використовується аналіз фінансового стану.

Таким чином, керівники в процесі забезпечення економічної та фінансової стабільності суб'єктів господарювання повинні повною мірою здійснюють діагностику фінансово-економічного стану підприємств з метою підвищення рентабельності капіталу, забезпечення сталого розвитку, скорочення зовнішніх і внутрішніх загроз. Кожне рішення управлінського апарату може бути прийнято виключно на основі чіткого обґрунтування, заснованого на результатах діагностики фінансово-економічного стану діяльності виробничого підприємства.

В цілому, діагностика фінансово-економічного стану підприємства базується на показниках структури та динаміки балансу підприємства, показниках рентабельності, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Проте, узагальнюючими показниками при діагностиці фінансово-економічного стану є основні економічні показники діяльності підприємства, які виступають в ролі експрес-аналізу і дають можливість зрозуміти загальну картину фінансового стану

підприємства, яка стає підґрунтям для подальшої і більш глибокої діагностики, табл. 2.2.

За даними табл. 2.2. робимо наступні висновки. Через військовий стан і невизначеність подальших засад діяльності підприємства, втрати великої частини експортних контрактів через втрату доступу до ринків збуту, руйнування інфраструктури, а також зменшення попиту через окупацію та бойові дії, починаючи із у 2022 р. відбулося різке зниження чистого доходу та прибутків. Так, чистий дохід підприємства знизився на 75,2% з 2021 по 2023 р. Валовий прибуток знизився ще сильніше – на 85,9%, а чистий прибуток перетворився на збиток у 2022 та 2023 рр. Цей спад може бути пов'язаний зі зростанням витрат на логістику, енергоносії, а також ризиком пошкодження виробничих потужностей.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності підприємства

№	Показник	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
		2021	2022	2023	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7
1	Чистий дохід, тис. грн.	299798	105723	74212	-225586	-75,2
2	Валовий прибуток, тис. грн.	101260	23183	14180	-87080	-85,9
3	Чистий прибуток, тис. грн.	16770	-20698	-12571	-29341	-174,9
4	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	110105,5	106047,5	88783,5	-21322	-19,4
5	Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	49527,5	52701,5	51918	2390,5	4,8
6	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	60578	53346	36865,5	-23712,5	-39,1
7	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	191	123	82	-109	-57,1
8	Фондовіддача	2,72	0,99	0,84	-1,88	-69,1
9	Фондомісткість	0,37	1,01	1,19	0,82	в 2,2 р.б.
10	Фондоозброєність, тис. грн /ос.	576,47	428,47	633,15	56,68	9,8
11	Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	1569,62	859,54	905,02	-664,6	-42,3
12	Коефіцієнт оборотності оборотних активів, об в рік	4,95	1,98	2,01	-2,94	-59,4

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Середньооблікова чисельність працівників зменшилася на 57,1% за три роки, що в першу чергу визвано війною, яка призвела до масових міграцій, мобілізації

працівників до армії та неможливості продовжувати роботу через загрози безпеці тощо.

Оборотні активи зменшились на 39,1%, що може бути наслідком зменшення товарообігу, відсутності доступу до ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів, блокування портів тощо. Водночас варто відмітити, певний ріст необоротних активів (на 4,8%), що може вказувати на намагання підприємства зберегти та захистити свої основні засоби шляхом їх реконструкції та модернізації.

Ці всі фактори вплинули на показники результативності роботи підприємства. Так, продуктивність праці зменшилася на 42,3%, що може бути наслідком недостатнього забезпечення сировиною, погіршенням стану виробничих потужностей або зменшенням кількості робітників. Показники фондівдачі знизилися на 69,1%, що свідчить про зниження ефективності використання основних засобів через порушення виробничих процесів.

Окрім зниження показників чистого доходу та валового прибутку, підприємство також зазнало значних збитків, що вплинуло на збитковість підприємства у 2022-2023 рр., що безпосередньо відобразиться на його здатності залучати інвестиції та зберігати фінансову стабільність.

Загалом, військові дії в Україні суттєво погіршили економічні показники підприємства, що відобразилося на доходах, кількості працівників та ефективності використання активів. Ситуація з військовим станом ускладнила умови ведення бізнесу, обмежила доступ до ринків і ресурсів, призвела до збитків та необхідності адаптуватися до нових викликів.

Як вже зазначалося, оцінивши динаміку основних економічних показників діяльності підприємства, і отримавши негативну динаміку майже за усіма показниками та коефіцієнтами варто дослідити майно підприємства та джерела його формування з метою уявлення, як дана ситуацію відобразилася на структурі та динаміці показників балансу підприємства, табл. 2.3.

Дані табл. 2.3 характеризують зміни в майні підприємства та джерелах його формування за період 2021–2023 рр. Враховуючи те, що війна в Україні триває з 2022 р., то самі вагомні зміни відбулися як в активах підприємства саме в цей період.

Так, відбулося зниження вартості оборотних активів. Вартість яких зменшилася на 51,4% (з 64133 тис. грн у 2021 р. до 31172 тис. грн у 2023 р.). Це свідчить про суттєві проблеми з обігом коштів, які можуть бути пов'язані з порушенням постачання, падінням попиту та проблемами з платежами та збутом. Найбільше скорочення спостерігається за грошовими коштами, їх зменшення відбулося на 84,3%, що в першу чергу вказує на складну фінансову ситуацію та, ймовірно, труднощі з ліквідністю, що ускладнює поточну діяльність підприємства.

Таблиця 2.3

Характеристика майна підприємства та джерел його формування за балансом

Показники	На 31.12.2021		На 31.12.2022		На 31.12.2023		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п.с.
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10
АКТИВИ									
1. Необоротні активи:	52979	45,2	52424	55,2	51412	62,3	-1567	-2,9	17,1
в т.ч. основні засоби	49111	41,9	48783	51,4	47238	57,2	-1873	-3,8	15,3
2. Оборотні активи	64133	54,8	42559	44,8	31172	37,7	-32961	-51,4	-17,1
в т.ч. запаси	16494	14,1	11114	11,7	7589	9,2	-8905	-53,9	-4,9
дебіторська заборгованість	23419	20,0	23734	25,0	19206	23,3	-4213	-17,9	3,3
грошові кошти	18205	15,5	5732	6,0	2860	3,4	-15345	-84,3	-12,1
ПАСИВИ									
1. Власний капітал	61724	52,7	41026	43,2	28455	34,5	-33269	-53,9	-18,2
в т.ч. зареєстрований капітал	799	0,7	799	0,8	799	1,0	0	0	0,3
нерозподілений прибуток	60925	52,0	40227	42,4	27656	33,5	-33269	-54,6	-18,5
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	5266	4,5	3792	4,0	3598	4,4	-1668	-31,7	-0,1
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	50122	42,8	50165	52,8	50531	61,1	409	0,8	18,3
БАЛАНС:	117112	100	94983	100	82584	100	-34528	-29,5	X

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Також відбулося зменшення запасів та дебіторської заборгованості. Вартість запасів зменшилися на 53,9%, що може свідчити про проблеми з постачанням або

вимушене скорочення виробничих обсягів через війну. Вартість дебіторської заборгованості знизилася на 17,9%, що може відображати або проблеми з отриманням оплати від клієнтів, або зменшення продажів.

Варто відмітити стабільність необоротних активів підприємства. Необоротні активи, зокрема основні засоби, залишилися відносно стабільними, знизившись лише на 2,9%. Це може означати, що підприємство намагалося зберегти основні виробничі потужності, хоча це й не допомогло покращити загальну фінансову ситуацію.

В пасивах також спостерігалися суттєві зміни. Протягом 2021-2023 рр. відбулося скорочення власного капіталу на 53,9%, що свідчить про великі фінансові втрати. Основна частина зменшення пов'язана з втратою нерозподіленого прибутку, сума якого зменшилася на 54,6%. Це може бути наслідком отримання збитків підприємством у 2022-2023 р., що спричинило вимивання капіталу.

Довгострокові зобов'язання знизилися на 31,7%, можливо, через зменшення інвестицій або переорієнтацію на більш короткострокові рішення в умовах нестабільності.

В той же час, відбулося несуттєве збільшення поточних зобов'язань – на 0,8%, що вказує на зростання короткострокових боргів підприємства. У складних умовах воєнного часу компанія, ймовірно, збільшила використання кредитних ресурсів або інших форм короткострокового фінансування, щоб підтримувати операційну діяльність.

Таким чином, загальна валюта балансу підприємства зменшився на 29,5% за період дослідження, що вказує на загальне зниження активів і капіталу. Війна в Україні негативно вплинула на фінансову стійкість підприємства, зменшивши його оборотні активи, призвівши до значних фінансових втрат та збільшення зобов'язань.

Наступним етапом діагностики фінансово-економічного стану підприємства є оцінка формування фінансових результатів з метою розуміння яким чином

негативна зміна динаміки формування майна підприємства та джерел його утворення відобразилася на кінцевих показниках його діяльності, табл. 2.4.

Отже, зменшення величини чистого доходу підприємства на 75,2% у 2023 р. порівняно з 2021 р. свідчить про серйозні порушення в процесі реалізації продукції. Це може бути пов'язано з кількома факторами, пов'язаними з війною: порушення внутрішніх і зовнішніх логістичних ланцюгів через зруйновані інфраструктурні об'єкти (мости, порти, дороги, залізничні колії), втрата ринків збуту через активні бойові дії або блокування окупованих територій, зниження попиту як всередині країни через економічну кризу, так і на зовнішніх ринках через ризики, пов'язані з торгівлею з Україною.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+,-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	299798	105723	74212	-225586	-75,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	198538	82540	60032	-138506	-69,8
Валовий: прибуток (збиток)	101260	23183	14180	-87080	-85,9
Інші операційні доходи	1286	3246	775	-511	-39,7
Адміністративні витрати	14174	8317	6750	-7424	-52,4
Витрати на збут	57619	31967	15179	-42440	-73,7
Інші операційні витрати	8890	7448	5684	-3206	-36,1
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	21863	-21303	-12658	-34521	-157,9
Фінансові доходи	4	9	7	3	75,0
Інші доходи	25	35	217	192	в 8 р.б.
Фінансові витрати	478	304	544	66	13,8
Інші витрати	697	120	392	-305	-43,8
Чистий прибуток	16770	-20698	-12571	-29341	-174,9

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Зниження собівартості реалізованої продукції на 69,8% також свідчить про скорочення виробництва або застосування жорстких заходів економії. Однак це може бути викликано такими факторами: зниження обсягів видобутку та реалізації

через воєнні дії та скорочення чисельності персоналу та неможливість здійснювати виробничу діяльність у повному обсязі.

Зменшення величини валового прибутку на 85,9% протягом 2021-2023 рр. свідчить про те, що навіть при зниженні витрат, доходи підприємства зменшилися ще більше, що призвело до серйозних проблем із прибутковістю. Війна також могла вплинути на зростання витрат через інфляцію, зростання цін на енергоресурси та паливо тощо.

На підприємстві відбулося скорочення адміністративних витрат на 52,4% та витрат на збут на 73,7%, що говорить про те, що підприємство застосовує політику жорсткої економії. Також відбулося скорочення кількості робочих місць та відбулося зменшення обсягу операцій. В той же час, такі скорочення також можуть призвести до зниження ефективності роботи компанії, що впливає на здатність генерувати дохід.

Інші операційні доходи зменшилися протягом 2021-2023 рр. на 39,7%, а витрати знизилися на 36,1%. Це може бути наслідком скорочення кількості контрактів або договорів, пов'язаних із додатковими послугами, а також оптимізації витрат, яка допомогла трохи знизити фінансовий тиск.

Перехід від прибутку у 2021 р. до збитку у 2022–2023 рр. (-21303 тис. грн. та -12658 тис. грн. відповідно) є прямим показником того, що війна суттєво вплинула на здатність компанії вести операційну діяльність.

Фінансові доходи та витрати залишаються відносно стабільними з невеликими коливаннями, що може свідчити про обмежений доступ підприємства до кредитних ресурсів та фінансових інструментів під час війни.

Інші доходи значно зросли (у 8 разів порівняно з 2021 р.), що може вказувати на нестандартні джерела фінансових надходжень. Це може бути пов'язано з державними субсидіями, гуманітарною допомогою тощо.

Збитки в розмірі -12571 тис. грн. у 2023 р. є критичними для підприємства. Порівняно з 2021 р., збитки зросли на 174,9%. Це свідчить про те, що без належної допомоги (державної чи міжнародної) або суттєвих змін у стратегії, підприємство може зіштовхнутися з проблемами подальшого функціонування.

Підсумовуючи проведену діагностику фінансового-економічного стану підприємства проаналізуємо динаміку показників фінансового стану підприємства, а отже визначимо став, в якому воно опинилося в наслідок зменшення важливих статей балансу та збиткової діяльності у 2022-2023 рр., табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства

Показники	Роки			Відхилення 2023 р до 2021 р., +,-
	2021	2022	2023	
1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт загальної ліквідності	1,28	0,85	0,62	-0,66
2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,36	0,11	0,06	-0,3
3. Чистий оборотний капітал	14011	-7606	-19359	-33370
4. Коефіцієнт автономії	0,53	0,43	0,34	-0,19
5. Коефіцієнт фінансової стабільності	1,11	0,76	0,53	-0,58
6. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	0,14	-0,27	-0,74	-0,88
7. Коефіцієнт оборотності активів	2,72	1,0	0,84	-1,88
8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,86	2,58	2,61	-2,25
9. Рентабельність господарської діяльності, %	5,98	-15,84	-14,19	-20,17
10. Рентабельність власного капіталу, %	27,17	-50,45	-44,18	-71,35
11. Рентабельність продукції, %	8,45	-19,58	-20,94	-29,39

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Коефіцієнт загальної ліквідності (показник здатності підприємства покривати короткострокові зобов'язання активами) зниження з 1,28 пунктів у 2021 р. до 0,62 пунктів у 2023 р. (-0,66), що вказує на значне погіршення ліквідності підприємства. Це може бути наслідком скорочення обсягів виробництва, втрати частини активів або зменшення оборотного капіталу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (показник здатності підприємства покривати зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів) характеризується зниженням з 0,36 пунктів у 2021 р. до 0,06 пунктів у 2023 р. (-0,3 пункти), що свідчить про те, що підприємство має дуже обмежені можливості для покриття своїх зобов'язань за рахунок грошових коштів. Це може бути результатом зменшення грошових надходжень через скорочення продажів або збоїв у фінансових операціях.

Коефіцієнт автономії (частка власного капіталу в загальній структурі капіталу) характеризується зниженням з 0,53 пунктів у 2021 р. до 0,34 пунктів у 2023 р. (-0,19 пунктів) та вказує на те, що підприємство стає більш залежним від позикових коштів, що підвищує фінансові ризики, особливо в умовах війни, коли доступ до фінансових ресурсів може бути обмеженим. Коефіцієнт фінансової стабільності (співвідношення власного капіталу до позикового) характеризується зменшенням з 1,11 пунктів у 2021 р. до 0,53 пунктів у 2023 р. (-0,58 пунктів), що вказує на значне зростання залежності від позикового капіталу. Це збільшує ризики фінансової нестабільності, особливо в умовах нестабільної економіки. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами (частка власних засобів у покритті поточних зобов'язань) характеризується зниженням з 0,14 пунктів до -0,74 пунктів, що означає те, що підприємство вже не може покривати свої зобов'язання за рахунок власних засобів, що свідчить про гостру фінансову кризу.

Коефіцієнт оборотності активів (показує ефективність використання активів) знизився з 2,72 об. в рік до 0,84 об. в рік (-1,88), що говорить про те, що активи підприємства стають менш ефективними в генеруванні доходів. Це може бути результатом скорочення виробництва або зниження продажів. Зниження значення коефіцієнту оборотності власного капіталу з 4,86 до 2,61 свідчить про те, що підприємство стає менш ефективним у використанні власного капіталу для отримання доходів.

Суттєве зниження рентабельності господарської діяльності з 5,98% у 2021 р. до -14,19% у 2023 р. (-20,17%) вказує на те, що підприємство стало збитковим. Війна і пов'язані з нею труднощі, такі як зменшення обсягів виробництва, збільшення витрат і втрати ринків, серйозно погіршили рентабельність операційної діяльності. Падіння рентабельності продукції з 8,45% до -20,94% свідчить про те, що підприємство не може отримувати прибуток з проданої продукції. Це може бути викликано збільшенням собівартості виробництва або зниженням цін на продукцію через низький попит.

Серйозне погіршення ліквідності та фінансової стабільності, що викликано зниженням коефіцієнтів ліквідності, автономії та фінансової стабільності вказує на

те, що підприємство втратило можливість підтримувати свою платоспроможність і стало залежним від зовнішніх джерел фінансування, які також можуть бути обмежені в умовах війни. Також підприємство втратило значну частину оборотного капіталу, що обмежує його можливості для ведення господарської діяльності та подальшого розвитку. Збитковість господарської діяльності, продукції та власного капіталу показує, що підприємство зазнає серйозних фінансових втрат, що може призвести до подальшого скорочення виробництва або навіть до банкрутства без негайних заходів. Усі зазначені зміни можуть бути безпосередньо пов'язані з війною, яка спричинила порушення ланцюгів постачання, збитки активів, відтік персоналу, зниження попиту на продукцію і проблеми з фінансуванням. Для стабілізації ситуації підприємству необхідно шукати нові ринки збуту, оптимізувати витрати, а також залучати зовнішню допомогу (державну або міжнародну) для підтримки своєї ліквідності та фінансової стійкості.

2.3. Оцінка ефективності управління інвестиційною діяльністю

Інвестиційна діяльність – це ключовий елемент роботи будь-якого підприємства, яке ставить перед собою мету отримання прибутку та утримання конкурентних позицій на ринку. Вона полягає у вкладенні грошових коштів та інших ресурсів в активи, які є необхідними для здійснення господарської діяльності. Такі інвестиції сприяють оновленню матеріально-технічної бази, розширенню виробництва і освоєнню нових напрямів діяльності.

Діяльність сучасного підприємства неминуче пов'язана з інвестиціями, адже його основна мета – це збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції, що в свою чергу забезпечує більш активне генерування прибутків. Оскільки підприємства, зазвичай мають достатні обсяги фінансових ресурсів для підтримки поточного рівня виробництва, перед керівництвом часто постає питання щодо обґрунтування необхідності модернізації або введення нових активів для потенційних інвесторів, адже важливо показати привабливість таких вкладень.

Одним із важливих напрямків управління інвестиціями АТ «Коростенський кар'єр» є підготовка до впровадження нових технологій та інновацій, що дозволить підприємству збільшити свою конкурентоспроможність на ринку. Управління інвестиціями має кілька функцій, які визначаються інвестиційною стратегією, що базується на поточному стані підприємства, його технічних і фінансових можливостях, а також на здійснюваній діяльності.

Відповідальність за інвестиційну діяльність на підприємстві несе директор підприємства, головний механік, заступник директора з фінансових питань та начальник відділу МТЗ. Виконавцем виступають менеджери рівних рівнів, які координують основні аспекти інвестиційної діяльності з центрами управління операційною та фінансовою діяльністю. Відмітимо, що окремої людини, яка б відповідала на підприємстві за інвестиційний розвиток немає.

Об'єктами інвестиційної діяльності АТ «Коростенський кар'єр» є нові та модернізовані основні засоби, науково-технічна продукція (НТП), майнові права та права на інтелектуальну власність. Вибір напряму інвестиційної діяльності залежить від багатьох факторів, таких як інвестиційний клімат в країні, кредитна політика в державі, стан ринкової інфраструктури, податкова система, стан техніко-технологічної бази підприємства тощо.

Інвестиційна політика підприємства є однією з функціональних стратегій і визначає, які кроки будуть реалізовані для оновлення, модернізації та розширення його виробничого та фінансового потенціалу. Ця політика спрямована на забезпечення фінансової стабільності та створення умов для забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку та його майбутнього розвитку.

Розробка інвестиційної політики передбачає обґрунтування загального обсягу інвестиційних ресурсів, напрямки найбільш ефективного використання власних коштів та можливості залучення додаткових фінансів. Уся сукупність інвестиційних проєктів узгоджуються між собою за обсягами ресурсів і строками їх реалізації, з метою досягнення максимального економічного ефекту. Динаміку та структуру капітальних і інших інвестицій у структурі необоротних активів АТ «Коростенський кар'єр» представлено в табл. 2.6.

З огляду на дані табл. 2.6 відмітимо, що у 2021 р. незавершені капітальні інвестиції склали 2419 тис. грн., їх питома вага в активах становила 4,6%. У 2023 р. цей показник знизився до 2047 тис. грн., питома вага в активах становила вже 4,0%. Протягом 2021-2023 рр. відбулося зменшення вартості незавершених капітальних інвестицій на -372 тис. грн, що свідчить про зниження інвестиційної активності на 15,4%. Це можна пояснити складною економічною ситуацією та високими ризиками, викликаними війною, що призвело до замороження проєктів або затримки в їх реалізації, призупинення або скорочення інвестицій у нові проєкти.

Таблиця 2.6

**Динаміка та структура капітальних інвестицій та інших інвестицій в
структурі необоротних активів підприємства**

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Незавершені капітальні інвестиції	2419	4,6	2255	4,3	2047	4,0	-372	-15,4	-0,6
Основні засоби	49111	41,9	48783	51,4	47238	57,2	-1873	-3,8	15,3
Усього за розділом I	52979	100	52424	100	51412	100	-1567	-2,9	X

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Вартість основних засобів у 2021 р. складала 49111 тис. грн., питома вага в активах становила 41,9%, а у 2023 р. – 47238 тис. грн., питома вага в активах становила 57,2%. Зменшення відбулося на -1873 тис. грн, що становить зниження на 3,8%. Однак, частка основних засобів у структурі інвестицій значно зросла (на 15,3% п.с.). Це може свідчити про те, що підприємство зосередило свої інвестиції на підтримці і модернізації існуючих основних засобів, намагаючись уникнути ризиків, пов'язаних із новими капітальними інвестиціями.

Усього загальна вартість інвестицій у необоротні активи знизилася з 52979 тис. грн у 2021 р. до 51412 тис. грн. у 2023 р., що складає зниження на 2,9% (-1567

тис. грн.). Як показує динаміка, війна негативно вплинула на інвестиційний потенціал підприємства. Падіння інвестиційної активності пояснюється невизначеністю, логістичними труднощами, руйнуванням інфраструктури та загальним економічним спадом, викликаним війною.

Так як фінансування інвестицій здійснюється за рахунок формування зобов'язань, то логічним є дослідження зміни їх структури протягом досліджуваного періоду, табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Структура зобов'язань підприємства

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п.с.
Власний капітал	61724	52,7	41026	43,2	28455	34,5	-33269	-53,9	-18,2
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	5266	4,5	3792	4,0	3598	4,4	-1668	-31,7	-0,1
Поточні зобов'язання	50122	42,8	50165	52,8	50531	61,1	409	0,8	18,3
Разом	117112	100	94983	100	82584	100	-34528	-29,5	X

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Табл. 2.7 демонструє зміни в структурі зобов'язань підприємства за 2021-2023 р., що відображають вплив складних економічних умов, а також збитків, які підприємство зазнавало протягом двох останніх років. Отже, вартість власного капіталу зменшилася на 33269 тис. грн. або на 53,9%. Зниження власного капіталу може бути прямим наслідком збитків, які підприємство зазнало протягом останніх двох років. Війна та її наслідки, такі як зниження обсягів виробництва та зменшення доходів, спричинили погіршення фінансової стабільності. Зниження вартості власного капіталу свідчить про значне виснаження фінансових ресурсів підприємства.

Вартість довгострокових зобов'язань зменшилася на 1668 тис. грн. або 31,7%. Зменшення довгострокових зобов'язань може свідчити про відсутність нових довгострокових фінансових зобов'язань або можливе погашення частини наявних

боргів. Підприємство можливо обмежило залучення довгострокового фінансування через високий рівень невизначеності та ризиків.

Поточні зобов'язання зросли на 409 тис. грн. або на 0,8%. Збільшення поточних зобов'язань, особливо в умовах збитковості, свідчить про те, що підприємство, ймовірно, покриває свої поточні фінансові потреби за рахунок короткострокових кредитів або відтермінованих платежів постачальникам. Це може бути ознакою зростання проблем з ліквідністю та необхідності залучення більш гнучких джерел фінансування.

Загальна сума зобов'язань знизилася з 117112 тис. грн у 2021 р. до 82 584 тис. грн. у 2023 р., що становить зниження на 29,5% (-34528 тис. грн.). Загальне скорочення зобов'язань вказує на те, що підприємство скоротило свої фінансові зобов'язання, але значна частка цього зменшення припадає на власний капітал, а не на зовнішні зобов'язання. Це може бути пов'язано зі зменшенням активності підприємства або скороченням інвестицій.

Зменшення власного капіталу та довгострокових зобов'язань при зростанні поточних зобов'язань свідчать про те, що підприємство опинилося у важкому фінансовому стані через збитки, отримані протягом останніх двох років. Воно вимушене фінансувати свою діяльність за рахунок короткострокових зобов'язань, що підвищує ризик ліквідності і фінансової нестабільності.

Деталізацію залучених джерел фінансування інвестицій підприємства представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Розподіл залучених джерел фінансування інвестицій підприємства

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
І. Довгострокові зобов'язання та забезпечення									
Відстрочені податкові зобов'язання	1783	3,2	799	1,5	0	0,0	-1783	-100	-3,2
Пенсійні зобов'язання	1303	2,4	1277	2,4	1075	2,0	-228	-17,5	-0,4

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інші довгострокові зобов'язання	1593	2,8	1129	2,1	1936	3,6	343	21,5	0,8
Довгострокові забезпечення	587	1,1	587	1,1	587	1,1	0	0	0
Усього за розділом I	5266	9,5	3792	7,0	3598	6,6	-1668	-31,7	-2,9
II. Поточні зобов'язання									
Поточна кредиторська заборгованість									
за довгостроковими зобов'язаннями	941	1,7	463	0,9	820	1,5	-121	-12,9	-0,2
за товари, роботи, послуги	31861	57,5	40278	74,6	45236	83,6	13375	41,9	26,1
за розрахунками з бюджетом	3545	6,4	757	1,4	233	0,4	-3312	-93,4	-6,0
розрахунками зі страхування	572	1,0	260	0,5	104	0,2	-468	-81,8	-0,8
розрахунками з оплати праці	2148	3,9	890	1,6	412	0,8	-1736	-80,8	-3,1
за одержаними авансами	4045	7,3	2209	4,1	1209	2,2	-2836	-70,1	-5,1
Поточні забезпечення	6937	12,5	5289	9,8	2498	4,6	-4439	-63,9	-7,9
Інші поточні зобов'язання	73	0,1	19	0,04	19	0,04	-54	-73,9	-0,06
Усього за розділом II	50122	90,5	50165	93,0	50531	93,4	409	0,8	2,9
Разом	55388	100	53957	100	54129	100	-1259	-2,3	X

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Табл. 2.8 відображає зміни в структурі залучених джерел фінансування інвестицій підприємства за 2021-2023 роки. Аналізуючи довгострокові зобов'язання та забезпечення відмітимо, що протягом 2021-2023 рр. найбільш суттєво зменшилася вартість відстрочених податкових зобов'язань. У 2021 році вони становили 1783 тис. грн., але до 2023 р. зникли повністю. Це свідчить про повне погашення або скорочення відстрочених податкових платежів, що могло бути зумовлено змінами в податковому законодавстві або через тиск на ліквідність підприємства. В той же час відбулося збільшення інших довгострокових зобов'язань на 21,5% у 2023 р. порівняно з 2021 р. Це може свідчити про те, що підприємство залучало додаткові довгострокові кредити або фінансові ресурси для підтримки своєї діяльності.

Проаналізувавши поточні зобов'язання відмітимо, що найбільшими темпами збільшилася обсяги зобов'язань за товари, роботи, послуги на 13375 тис. грн. (41,9%) з 2021 до 2023 р. Зростання таких зобов'язань може призвести до того, що підприємство, накопичуючи борги перед постачальниками та підрядниками сформує негативний кредитний рейтинг, що вплине на стійкість фінансового стану підприємства.

Протягом 2021-2023 рр. зменшилися зобов'язання підприємства за розрахунками з бюджетом: Цей показник зменшився на 3312 тис. грн. -93,4%. Таке різке скорочення може вказувати на те, що підприємство знизило податкове навантаження або змогло знайти способи оптимізації розрахунків з бюджетом.

Також відбулося скорочення поточних забезпечень на 4439 тис. грн. або 63,9%, що свідчить про зниження обсягів ресурсів, відкладених на покриття майбутніх зобов'язань або ризиків.

Одним із важливих джерел фінансування інвестицій на підприємств виступають амортизаційні відрахування, які активно використовуються підприємством, табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка використання амортизаційних відрахувань підприємства

Показник	Роки						Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	2021		2022		2023		+/-	%	п.с.
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Нараховано за звітний рік	6540	100,0	328	100,0	1545	100,0	4995	-76,4	X
Використано за рік – усього	5663	86,6	290	88,3	1392	90,1	-4271	-75,4	3,5
в тому числі на:									
будівництво об'єктів	1543	23,6	96	29,2	464	30,0	-1079	-69,9	6,4
машини та обладнання	2400	36,7	131	39,8	663	42,9	-1737	-72,4	6,2
транспортні засоби	1210	18,5	43	13,0	176	11,4	-1034	-85,5	7,1
малоцінні необоротні матеріальні активи	504	7,7	21	6,3	90	5,8	-414	-82,1	x

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

За даними табл. 2.9 видно, що протягом досліджуваного періоду спостерігається значне скорочення як нарахувань, так і використання амортизаційних коштів.

Так, нарахування протягом 2021-2023 рр. скоротилися на 76,4%, що свідчить про зниження інвестицій у відновлення основних засобів, ймовірно, через економічну нестабільність та фінансові труднощі підприємства.

В той же час, відбулося зменшення використання амортизаційних коштів на 75,4%. Це може свідчити про те, що підприємство економить на інвестиціях в інфраструктуру, обладнання та транспортні засоби. Проте, найбільшого скорочення зазнали інвестиції амортизаційних відрахувань в транспортні засоби на 85,5% та малоцінні необоротні матеріальні активи – на 82,1%. Попри загальне скорочення, частка інвестицій амортизаційних відрахувань в машини та обладнання і будівництво об'єктів залишилася найбільш значущою 42,9% та 30,0% відповідно. Це може вказувати на спроби підприємства підтримувати критичні елементи інфраструктури, навіть в складних умовах сьогодення.

Підприємство проводить аналіз інвестиційної діяльності не лише за окремими проектами та об'єктами будівництва, але й загалом за джерелами фінансування. Крім того, аналіз здійснюється з урахуванням розподілу капітальних інвестицій на власні та залучені кошти, як показано в табл. 2.10. Загальний обсяг капітальних інвестицій за період з 2021 по 2023 р. зменшився на 15,5% або на 372 тис. грн. Це може бути пов'язано з економічними труднощами та нестабільністю на ринку.

Таблиця 2.10

Розподіл джерел фінансування інвестицій підприємства за об'єктами, тис. грн.

Найменування показника	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. від 2021 р.,		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
Капітальні інвестиції всього:	2419	100	2255	100	2047	100	-372	-15,5	X
Джерело фінансування									
Власні кошти	793	32,8	769	34,1	804	39,3	11	1,4	6,5
Залучені кошти	1626	67,2	1486	65,9	1243	60,7	-383	-23,6	-6,5

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Власні кошти підприємства, які було вкладено в об'єкти інвестування показали незначне зростання на 11 тис. грн. або на 1,4%, що свідчить про зростання

залежності підприємства від власних ресурсів у фінансуванні інвестицій, особливо, якщо звернути увагу на зростання фінансової нестабільності підприємства.

Фінансування інвестиційних проектів на підприємстві за рахунок залучених джерел фінансування суттєво скоротилися на 23,6% або на 383 тис. грн. Це може свідчити про зниження можливостей підприємства залучати зовнішнє фінансування, ймовірно через підвищені ризики, економічну нестабільність та збитковість діяльності.

Як у довоєнний період, так і сьогодні підприємство намагається вдосконалюватися та інвестувати у свій власний розвиток, щоб відповідати новим ринковим трендам. Воно реалізує численні інвестиційні проекти, в яких значна частина коштів спрямовується на придбання нової техніки. До війни працівники активно брали участь у міжнародних виставках та ярмарках, щоб бути в курсі технологічних новинок. Особлива увага приділяється енергозберігаючим і екологічним технологіям. Загальні напрямки інвестування підприємства можна виявити з табл. 2.11. В той же час, варто відмітити те, що починаючи з 2022 р. підприємство значно скоротило кількість інвестиційних проектів через труднощі з їх фінансуванням.

Таблиця 2.11

Основні напрямки інвестицій підприємства в 2021-2024 рр.

Напрямок	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2024 р. (прогноз)		Відхилення 2024 р. від 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Технічний розвиток, модернізація і будівництво промислових об'єктів	2582	45,6	0	0,0	809	31,4	1634	44,3	-948	-36,7	-1,3
Заходи, які направлені на зниження або недопущення понаднормативних втрат енергії	878	15,5	210	41,2	907	35,2	413	11,2	-465	-52,9	-4,3
Впровадження і розвиток автоматизованих	130	2,3	0	0,0	268	10,4	494	13,4	364	в 2,8 р.б.	11,1

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
систем											
Впровадження і розвиток автоматизованих систем	130	2,3	0	0,0	268	10,4	494	13,4	364	в 2,8 р.б.	11,1
Модернізація і закупівля транспортних засобів та спеціальних механізмів	1450	25,6	239	46,9	590	22,9	778	21,1	-672	-46,3	-4,5
Інше (розвиток виробничих баз)	57	11,0	53	10,4	0	0,0	350	9,5	293	В 5,1 р.б.	-1,5
Разом	5663	100	510	100	2575	100	3688	100	-1975	-34,9	X

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

За даними таблиці чітко видно, що підприємство акцентує увагу на фінансуванні технічного та технологічного розвитку, модернізації та будівництві промислових об'єктів, які займають найбільшу частку в загальних інвестиційних витратах. Іншим важливим напрямком є модернізація та придбання транспортних засобів і спеціальних механізмів, оскільки неможливо створювати конкурентоспроможну продукцію, використовуючи застарілу техніку.

В той же час відмітимо, що у 2022 р. було скорочено фінансування таких напрямків як технічний розвиток, модернізація і будівництво промислових об'єктів, Впровадження і розвиток автоматизованих систем та розвиток виробничих баз, проте у 2023 р. відбулося відновлення фінансування деяких проектів незважаючи на суттєві фінансові труднощі.

Стратегія інвестиційного розвитку підприємства на період з 2021 по 2024 роки орієнтована на поліпшення технічного стану техніко-технологічних потужностей компанії. Основною метою є модернізація обладнання для підвищення якості продукції підприємства та зменшення енергетичних витрат. Важливим аспектом у розвитку підприємства є оновлення парку спеціальних механізмів і розвиток виробничих баз.

Оцінку ефективності інвестиційної діяльності підприємства представимо у табл. 2.12. За даними табл. 2.12 видно, що з огляду на скорочення інвестиційних

проектів в наслідок збиткової діяльності на підприємстві знизилися показник придатності основних засобів на 0,02 пункти, адже збільшилася сума зносу основних засобів на 4012 тис. грн., що перевищує приріст первісної вартості, яка збільшилася майже у 2 рази повільніше.

Таблиця 2.12

Показники оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023р. від 2021 р., +/-
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,42	0,41	0,40	-0,02
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,28	0,85	0,62	-0,66
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	116973	120124	119121	2148
Сума зносу основних засобів, тис. грн	67862	71341	71883	4012
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	16770	-20698	-12571	-29341

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Ще одним етапом аналізу інвестиційної діяльності підприємства є оцінка інвестицій щодо виконання плану введення в експлуатацію обладнання. Неможливо здійснювати подальшу модернізацію чи оновлення обладнання без виконання попереднього плану, адже це призведе до розпорошення коштів між інвестиційними об'єктами, затримки введення засобів в експлуатацію та зниження капіталовіддачі.

Таблиця 2.13

Аналіз виконання кошторисів по введенню в дію виробничих потужностей і об'єктів підприємства у 2023 р.

Назва виробничих комплексів, потужностей	Освоєння капітальних інвестицій тис. грн.		Введено в дію (тис. грн)	Незавершені капітальні інвестиції	Відхилення від кошторису, тис. грн (+, -)	Відносне відхилення, %
	Кошторис на рік	Освоєно за рік (факт) =				
1	2	3	4	5	5	6
Модернізація виробничого обладнання (нова лінія дроблення каменю)	860	750	650	100	-110	-12,8
Інструменти та спеціальні пристрої	450	429	317	112	-21	-4,7

Продовження табл. 2.13

1	2	3	4	5	6	7
Реконструкція котельні	380	380	380	0,0	0,0	0,0

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

За даними табл. 2.13, видно, що у 2023 р. підприємство виконало план (кошторис інвестиційних витрат) щодо освоєння ресурсів на 92,2%.

Кошторис модернізації виробничого обладнання (нова лінія дроблення каменю) становив 860 тис. грн, але було освоєно лише 650 тис. грн. Незавершені капітальні інвестиції склали 100 тис. грн. Відхилення від кошторису склало -110 тис. грн, що становить 12,8% недовиконання.

Кошторис на введення в дію інструментів та спеціальних пристроїв становив 450 тис. грн, а фактично освоєно 429 тис. грн. Незавершені капітальні інвестиції складають 112 тис. грн. Відхилення від кошторису становило -21 тис. грн, що становить 4,7%, тобто проєкт близький до виконання, але трохи не дотягнув до запланованого.

Кошторис на реконструкцію котельні відповідав фактичним витратам – 380 тис. грн. Відхилень від кошторису не було відмічено, що означає повне виконання проєкту без затримок та перевищення витрат.

В цілому, два проєкти наблизилися до запланованих показників, але модернізація лінії дроблення каменю зазнала помітного відхилення від кошторису.

Висновки до розділу 2

Одним з важливих секторів промисловості є видобувна та переробна галузі, що зазнає величезних негативних економічних наслідків через війну. При цьому попит на нерудні будівельні матеріали в таких умовах буде значно збільшуватися, у зв'язку з будівництвом та ремонтом як нових, так і зруйнованих внаслідок бойових дій цивільних, промислових та захисних об'єктів. Однією із важливих галузей промисловості є видобування та переробка природного каменю, яка

характеризується великою кількістю видів каменю облицювального з широкою кольоровою палітрою, які відомі не тільки в Україні, але й у світі.

Базою дослідження теми магістерської кваліфікаційної роботи обрано АТ «Коростенський кар'єр». Це акціонерне товариство, яке є юридичною особою від моменту державної реєстрації 14.07.1995 р. Підприємство займається видобутком і обробкою природного каменю. Мінерально-сировинна база підприємства включає в себе вісім родовищ граніту, лабрадориту та габро. Три з цих родовищ майже вичерпані, а п'ять готуються до введення в експлуатацію. Всі вони розташовані на відстані 90-95 км від Житомира, де знаходяться основні виробничі цехи. Більшість родовищ знаходяться у Коростенському районі.

Через військовий стан і невизначеність подальших засад діяльності підприємства, втрати великої частини експортних контрактів через втрату доступу до ринків збуту, руйнування інфраструктури, а також зменшення попиту через окупацію та бойові дії, починаючи із у 2022 р. відбулося різке зниження чистого доходу та прибутків. Так, чистий дохід підприємства знизився на 75,2% з 2021 по 2023 р. Валовий прибуток знизився ще сильніше – на 85,9%, а чистий прибуток перетворився на збиток у 2022 та 2023 рр. Цей спад може бути пов'язаний зі зростанням витрат на логістику, енергоносії, а також ризиком пошкодження виробничих потужностей.

Оборотні активи зменшились на 39,1%, що може бути наслідком зменшення товарообігу, відсутності доступу до ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів, блокування портів тощо. Водночас варто відмітити, певний ріст необоротних активів (на 4,8%), що може вказувати на намагання підприємства зберегти та захистити свої основні засоби шляхом їх реконструкції та модернізації.

Проаналізувавши інвестиційну діяльність підприємства нами встановлено, що підприємство акцентує увагу на фінансуванні технічного та технологічного розвитку, модернізації та будівництві промислових об'єктів, які займають найбільшу частку в загальних інвестиційних витратах. Іншим важливим напрямком є модернізація та придбання транспортних засобів і спеціальних механізмів,

оскільки неможливо створювати конкурентоспроможну продукцію, використовуючи застарілу техніку.

В той же час відмітимо, що у 2022 р. було скорочено фінансування таких напрямків як технічний розвиток, модернізація і будівництво промислових об'єктів, Впровадження і розвиток автоматизованих систем та розвиток виробничих баз, проте у 2023 р. відбулося відновлення фінансування деяких проектів незважаючи на суттєві фінансові труднощі.

Стратегія інвестиційного розвитку підприємства на період з 2021 по 2024 роки орієнтована на поліпшення технічного стану техніко-технологічних потужностей компанії. Основною метою є модернізація обладнання для підвищення якості продукції підприємства та зменшення енергетичних витрат. Важливим аспектом у розвитку підприємства є оновлення парку спеціальних механізмів і розвиток виробничих баз. В той же час, через війну в країні та отримання збитків протягом двох останніх років підприємство суттєво скоротило інвестиційні програми.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «КОРОСТЕНСЬКИЙ КАР'ЄР»

3.1. Напрями удосконалення інвестиційної діяльності підприємств

В умовах економічної нестабільності загострюється необхідність урахування чинників часу під час обґрунтування рішень з управління інвестиційними процесами. З усіх господарських рішень, які доводиться приймати підприємствам, найбільшою складністю, невизначеністю і ризиком характеризуються саме інвестиційні рішення. У сучасних умовах інвестиції – основа відновлення та в подальшому основа якісної зміни господарської діяльності й її структурного вдосконалення. Мета інвестиційної діяльності полягає в акумулюванні інвестиційних ресурсів для досягнення економічного і соціального ефекту. Це, своєю чергою, забезпечить ефективність функціонування підприємств, сприятиме досягненню високих темпів їх розвитку, високого рівня конкурентоспроможності, що у цілому позитивно вплине на подальший розвиток економічних процесів у країні.

Можливості здійснення інвестиційної діяльності підприємств визначаються їхнім фінансовим становищем, адже саме прибуткова господарська діяльність дає змогу підприємствам визначати загальний обсяг інвестицій з урахуванням стадії розвитку, пошук способів раціонального використання власних накопичень, включаючи можливі поєднання різних джерел фінансування. Але слід відзначити, що водночас інвестиційний потенціал підприємств суттєво різниться залежно від видів економічної діяльності. Сьогодні можливості функціонування та розширеного відтворення у сфері виробництва обмежує надмірна концентрація наявних доходів у секторі фінансових корпорацій. Реальний сектор економіки, тобто підприємства з виробництва кінцевих продуктів, функціонує в умовах низької рентабельності та, звідси, не може формувати ресурси розширеного відтворення.

У складних сучасних умовах вітчизняні підприємства зможуть вистояти переважно за рахунок активізації внутрішнього потенціалу і створення ефективного механізму взаємодії між усіма учасниками виробничого процесу. Вирішення цих завдань доцільно починати з формування загальної стратегії розвитку підприємств каменедобувної та оброблювальної промисловості.

Стратегія – це узагальнююча модель тривалих дій, необхідних підприємству для досягнення поставлених цілей за можливостей, що має підприємство. Інвестиційну стратегію підприємств каменедобувної та оброблювальної промисловості можна представити як генеральний план дій у сфері інвестиційної діяльності підприємства, що визначає пріоритети її напрямів і форм, характер формування інвестиційних ресурсів і послідовність етапів реалізацій довгострокових інвестиційних цілей, забезпечуючи передбачений загальний розвиток підприємства.

Підприємство повинно максимально підвищувати свою інвестиційну привабливість, щоб інвестор вклав гроші саме в його проект, тому дефініція поняття «інвестиційна привабливість» має суттєве значення за активізації інвестиційного процесу, а більш повне його розуміння дасть змогу прискорити процес залучення іноземних інвестицій у підприємства каменедобувної та оброблювальної промисловості України. В економічній літературі немає однозначного визначення дефініції «інвестиційна привабливість». На нашу думку, найбільш повним є таке визначення: інвестиційна привабливість – це відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості та вартості фінансових ресурсів у тій або іншій державі, регіоні або галузі. З іншого боку, це сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка зумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції [38]. Виходячи з визначення інвестиційної привабливості, відзначимо, що у загальному розумінні ідея стратегії інвестиційної привабливості підприємства полягає у використанні таких методів управління, які найкраще впливатимуть на економічний стан підприємства, кінцеві результати його діяльності та можливості їх досягнення.

Послідовність упровадження стратегії інвестиційної привабливості в загальну стратегію розвитку підприємства наведено на рис. 3.1.

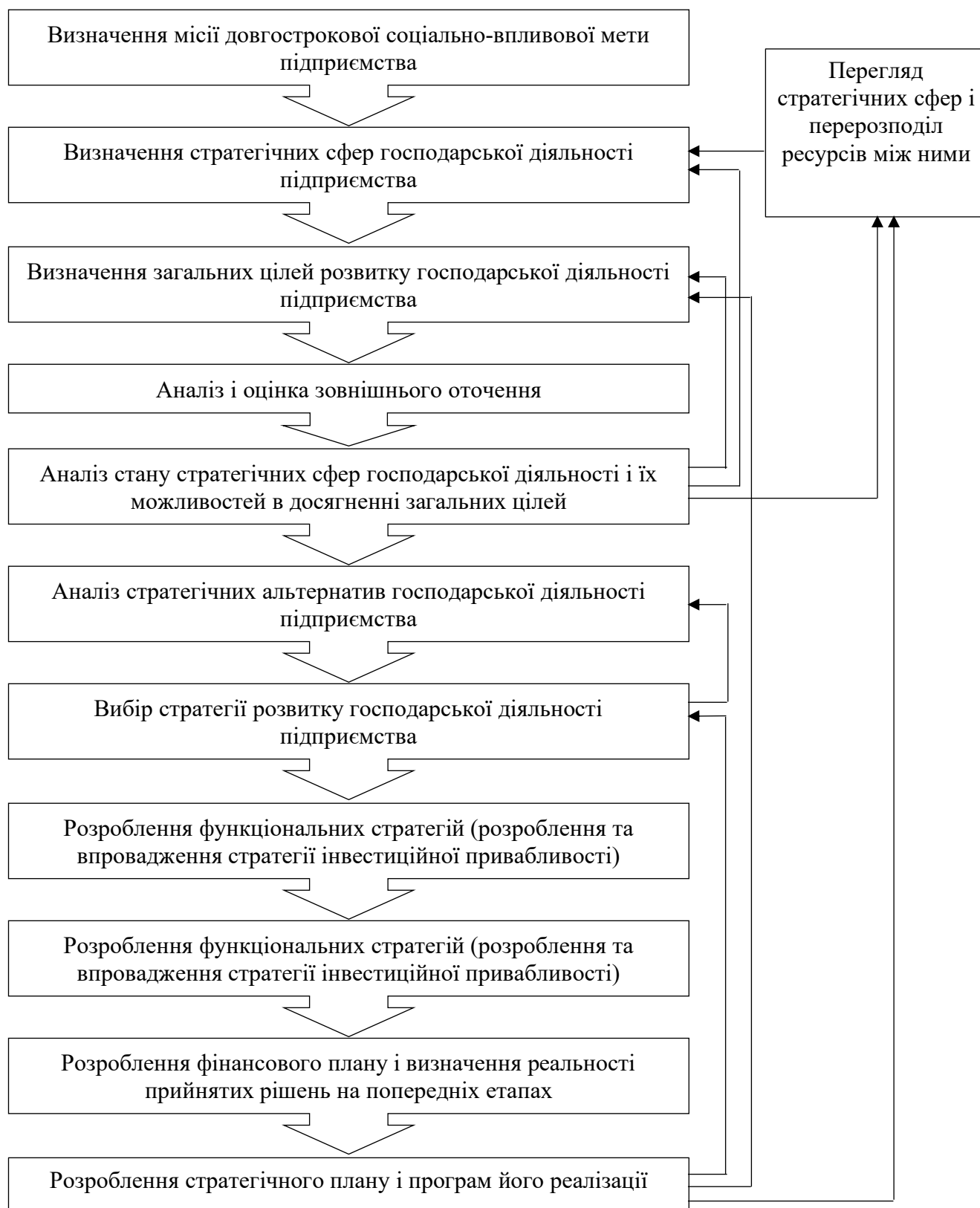

Рис. 3.1. Послідовність упровадження стратегії інвестиційної привабливості в загальну стратегію розвитку підприємства

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

На першому етапі визначаються соціально значущі завдання підприємства. У теорії американського менеджменту цей етап називають вибором загальної місії підприємства або його зовнішньої мети. При цьому визначаються довгострокові соціальні завдання, що забезпечують задоволення певної соціальної потреби, яка знаходиться поза межами підприємства. Ця вимога зумовлена обставиною, що підприємство – відкрита економічна система. Воно може функціонувати ефективно лише за умови, якщо буде забезпечувати досягнення певних зовнішніх цілей. У сформованій соціально-економічній ситуації в Україні дотримання цієї вимоги підприємствами всіх форм власності повинно регулюватися органами регіонального управління, бо від цього залежить можливість вирішення безлічі гостро назрілих соціальних завдань. Ми поділяємо точку зору тих авторів науково-практичних розробок, які вважають за доцільне виділяти стратегічні сфери й функціональні стратегії господарської діяльності. Під стратегічною сферою господарської діяльності розуміється така сфера діяльності, яка має самостійне ринкове завдання, тобто орієнтована на зовнішній стосовно підприємства ринок, може бути незалежною і самостійно керованою, має власну виробничу інфраструктуру (є структурним підрозділом підприємства).

Функціональні стратегії розробляються для тих функцій, які мають особливе значення для підприємства у цілому або для окремих сфер господарської діяльності. На думку С.Д. Супрун «незалежне формування функціональних стратегій – не піднята цілина ділового менеджменту, де, можливо, приховані величезні резерви ефективності» [94]. Так, наприклад, на рівні окремої виробничо-господарської сфери велике значення має маркетингова діяльність, а на рівні підприємства – діяльність щодо забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємства.

Наступний етап включає процедури встановлення загальних та стратегічних цілей підприємства і цілей його стратегічних сфер діяльності. Цілі повинні бути конкретними, визначені в часі, мати кількісне або якісне вираження і поставлені перед кожним структурним підрозділом підприємства. Якщо для якихось підрозділів не вдається сформулювати конкретні цілі, що відповідають загальним

цілям підприємства, потрібно ставити питання про доцільність функціонування даного структурного підрозділу. Перелік загальних цілей підприємства може бути різним залежно від багатьох чинників, цілі також мають бути встановлені для кожного виду діяльності.

У числі загальних цілей виділяють:

- прибутковість, яка може виражатися обсягом прибутку, доходом на інвестований капітал, розміром виплат дивідендів по акціях, відношенням прибутку до обсягів продажів;

- ринки, які досліджуються шляхом визначення частки ринку, обсягу продажу, ринкової (галузевої) ніші тощо; інвестиційна привабливість, яка оцінюється відповідними показниками; інноваційна активність (зростання потенціалу підприємства у сфері нових ідей, збільшення потоку нових ідей і т. д.).

Важливо підкреслити, що жоден із показників, що характеризує рівень досягнення названих цілей, не може самостійно служити кінцевим мірилом господарської діяльності підприємства. Необхідно планувати і контролювати систему показників, що оцінюють мету господарської діяльності, та визначати пріоритети кожного з них. Цілі стратегічних сфер господарської діяльності повинні базуватися на цілях, передбачених загальною стратегією підприємства.

Наступний етап – аналіз і оцінка зовнішнього оточення. Основні питання, на яких має зосереджуватися увага: виявлення чинників зовнішнього оточення, що впливають на певні боки господарської діяльності підприємства, вивчення й оцінка їх динаміки в певному часовому періоді; визначення можливих напрямів впливу зовнішнього оточення на досягнення загальногосподарських цілей підприємства. При цьому необхідно аналізувати чинники або причини їх зміни.

Процедури наступного етапу спрямовані на аналіз стану стратегічних сфер господарської діяльності, їхніх можливостей у досягненні поставлених цілей, виявлення сильних і слабких сторін цих сфер, можливих шансів і ризиків.

Кількість сфер, на яких потрібно зосередити увагу, може бути різною залежно від зовнішніх і внутрішніх умов, в яких функціонує підприємство. Від фактичного стану стратегічних сфер господарської діяльності залежить вибір стратегії, яка

може максимально підвищити довгострокову конкурентоспроможність підприємства та ефективність його господарської діяльності. Тому необхідним етапом є розроблення стратегії інвестиційної привабливості як на рівні окремої сфери господарської діяльності, так і на рівні підприємства у цілому.

До умов досягнення інвестиційної привабливості підприємств каменедобувної та оброблювальної промисловості належать такі: у кожному наступному звітному періоді необхідно максимально збільшувати потенціал підприємства; темпи розвитку підприємства повинні бути оптимальними; ефективне функціонування підприємства має досягатися більшою мірою за рахунок інтенсифікації виробництва за умови оптимізації матеріальних витрат. Виконання цієї умови зможе допомогти вивільнити невикористовувані ресурси і тим самим збільшити можливість більшого виробництва продукції; підприємство може ефективно розвиватися, маючи деяку частину недовикористаних потужностей. Якщо у підприємства знаходиться в запасі велика кількість ресурсів або готової продукції, йому буде дуже складно пристосовуватися під сучасні зміни.

На основі наведеного вище процес розроблення стратегії інвестиційної привабливості підприємств каменедобувної та оброблювальної промисловості складається з декількох етапів (рис. 3.2).

Ґрунтується така стратегія на залученні до управління та прийняття управлінських рішень у поточний момент або на довгострокову перспективу фахівців, менеджерів підприємства з метою дослідження показників оцінки ефективності виробництва, потенціалу підприємства, як виробничого, так і фінансового, оцінки його фінансового стану, фінансової стійкості, дослідження стану та активності підприємства на ринку, його ділової репутації, аналізу його капіталу та оптимізації його структури для досягнення більш високих показників ефективності функціонування досліджуваних підприємств.

Стратегія інвестиційної привабливості включає у свою структуру комплекс керованих показників ефективності виробництва, пріоритетні напрями підвищення ефективності функціонування підприємства.

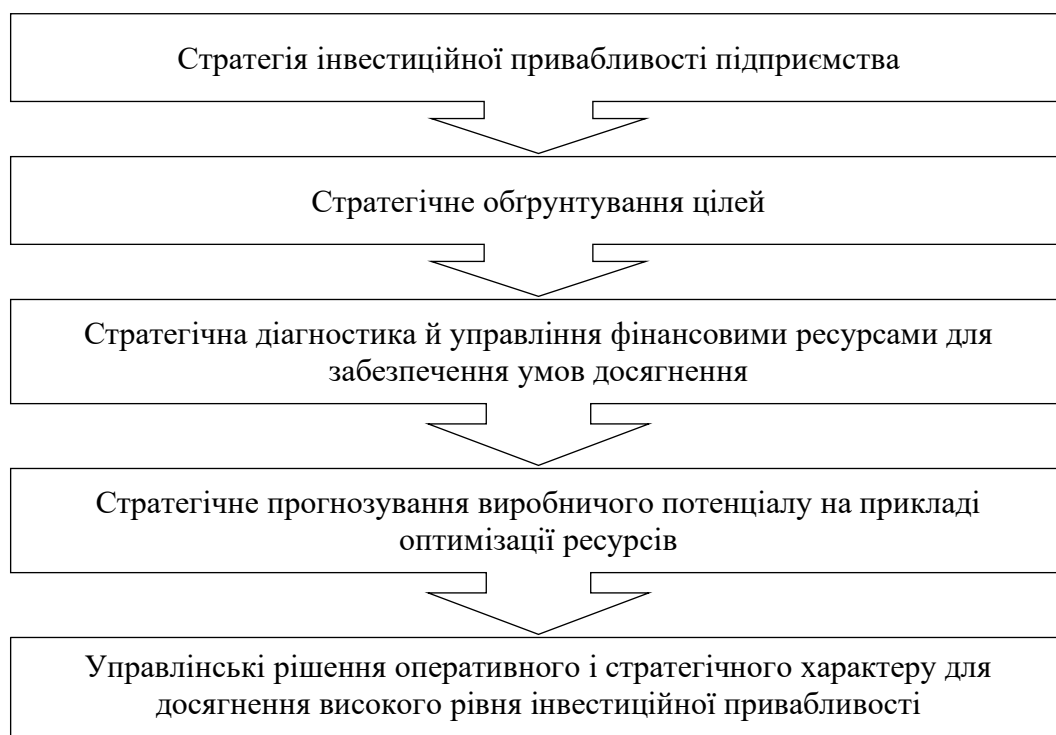

Рис. 3.2. Етапи розроблення стратегії інвестиційної привабливості АТ
«Коростенський кар'єр»

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Відповідальним та наступним етапом стратегічного планування після аналізу стану та визначення стратегічних сфер господарської діяльності є фінансовий аналіз і розроблення довгострокового фінансового плану. На підставі фінансових оцінок визначається реальність рішень, прийнятих попередньо на попередніх етапах стратегічного планування.

Аналіз фінансових показників дає змогу виявити критичні точки діяльності підприємства, визначити причини проблем і запланувати дії, спрямовані на їх вирішення. Серед безлічі фінансових показників особливе значення для визначення фінансової стійкості підприємства та аналізу стратегічних проблем мають такі показники: темпи зростання власних оборотних коштів; ділової активності підприємства на ринку; прибутковості (рентабельності). На підставі фінансових оцінок керівник підприємства може прийняти рішення про перерозподіл ресурсів між підрозділами, що випускають певні види виробів. І для функціональної стратегії, і для господарської важливо не лише сформулювати мету, а й розробити

програми їх реалізації. Ця робота виконується на наступних етапах стратегічного планування й є вихідною базою для так званого управління за цілями. Саме з використанням його методів стратегічні плани трансформуються у планові завдання конкретним робітником.

Тільки за рахунок формування стратегії інвестиційної привабливості на підприємствах каменедобувної та оброблювальної промисловості та її впровадження в стратегічний план можливо забезпечити відновлення і розвиток господарської діяльності, забезпечити або зберегти конкурентоспроможність у майбутньому в умовах постійної зміни зовнішнього середовища.

Таким чином, розроблення й упровадження стратегії інвестиційної привабливості як стратегії окремої сфери господарської діяльності повинна ґрунтуватися на точності, повноті та своєчасності інформаційної бази, що забезпечить ефективне стратегічне інвестування. Стратегія інвестиційної привабливості повинна бути взаємопов'язана з усіма іншими стратегіями основних підсистем підприємства, що представляють елементи його внутрішньої діяльності. Кінцева ефективність інвестиційної стратегії зумовлена не лише її власним змістом, а й тим, наскільки комплексно та органічно вона взаємопов'язана з усіма іншими спеціалізованими стратегіями.

Зміна зовнішнього і внутрішнього середовища вітчизняних підприємств ставить їх перед необхідністю створення спеціальної служби, що займається формуванням загальної стратегії розвитку господарської діяльності, а також формуванням, упровадженням стратегії інвестиційної привабливості та її реалізацією. У цьому зв'язку зростає потреба в науково-практичних рекомендаціях, які, враховуючи закордонний досвід, дали б змогу підприємствам поліпшити не лише кількісні, а й якісні характеристики їхньої діяльності.

3.2. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства

Базуючись на даних попереднього розділу роботи нами було встановлено те, що підприємство наразі є збитковим, і тому для залучення інвестицій йому

необхідно підсилювати власну інвестиційну привабливість в очах інвесторів, які були б зацікавленими вкладати грошові кошти в його розвиток.

При оцінюванні інвестиційної привабливості підприємства, важливо застосовувати комплексний і системний підхід. Тому, для оцінки інвестиційної привабливості АТ «Коростенський кар'єр» використаємо комплексну методологію, запропонована В. В. Руденком, яка базується на кваліметричній моделі Ю. В. Севрюгіна.

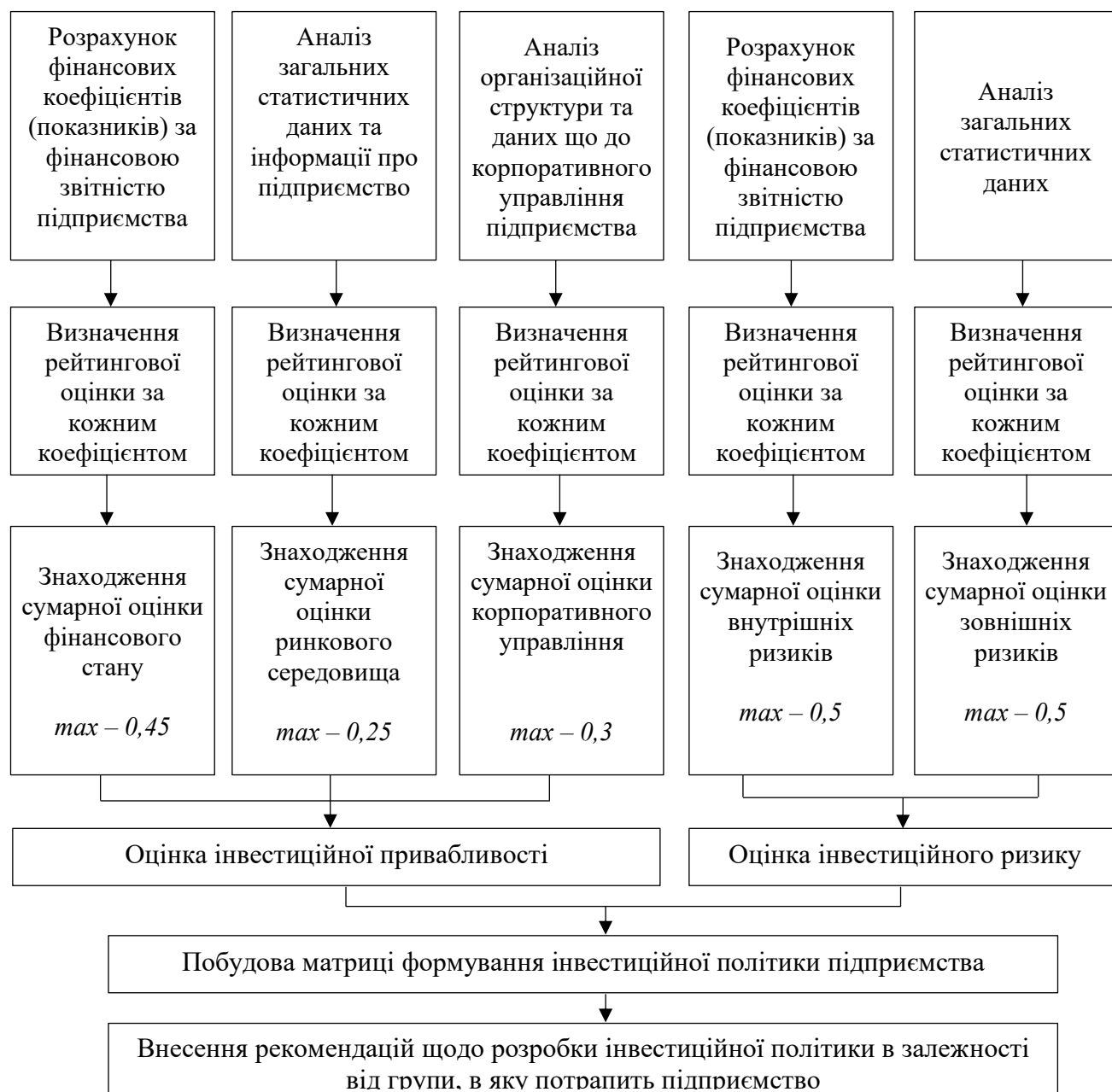

Рис. 3.3. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства в рамках формування його інвестиційної політики

Джерело: складено автором на основі [88]

Методика В.В. Руденка доповнює модель Ю.В. Севрюгіна додатковими показниками, що дозволяють зробити точніші висновки щодо інвестиційної привабливості підприємства. За цією методологією інвестиційна привабливість оцінюється як комплексний показник, який охоплює три аспекти: фінансовий стан, ринкове середовище і корпоративне управління. Оцінка інвестиційної привабливості проводиться в рамках інвестиційної політики підприємства, включаючи оцінку інвестиційних ризиків, рис. 3.3.

Першим кроком у процесі оцінки інвестиційної привабливості є розрахунок показників та коефіцієнтів, які відображають фінансовий стан підприємства «Коростенський кар'єр». Фінансовий стан є ключовим аспектом інвестиційної привабливості, оскільки він визначає конкурентоздатність підприємства та забезпечує ефективне досягнення економічних інтересів як самого підприємства, так і його партнерів.

Для аналізу фінансового стану В. В. Руденко пропонує використати 15 різних коефіцієнтів, що значно відрізняються від моделі Ю. В. Севрюгіна, яка базується на п'яти показниках. В результаті розрахунків загальний рейтинг «Коростенський кар'єр» за період 2021-2023 рр. становив 0,15 із максимально можливих 0,45 балів, табл. 3.1.

Такі низькі показники зумовлені, головним чином, низькими значеннями ключових коефіцієнтів, зокрема коефіцієнтом абсолютної ліквідності (0,01), оборотності власного капіталу (0,01), рентабельності активів (0), рентабельності власного капіталу (0) та рентабельності продукції (0). Зауважимо, що всім показникам рентабельності було присвоєно значення 0, адже через збитковість діяльності підприємства 2022 та 2023 рр. всі вони мали від'ємне значення. Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства АТ «Коростенський кар'єр» не відповідає встановленим нормативним значенням, що свідчить про недостатню здатність підприємства оперативно погашати свої короткострокові зобов'язання. Зниження коефіцієнта оборотності власного капіталу вказує на погіршення ефективності використання власних ресурсів підприємства.

Таблиця 3.1

Рейтингова оцінка фінансового стану
АТ «Коростенський кар'єр» за 2021-2023 рр.

№ з/п	Показник	Роки			Бал
		2021	2022	2023	
1	Коефіцієнт автономії	0,53	0,43	0,34	0,01
2	Коефіцієнт фінансування	0,81	1,22	1,76	0,03
3	Коефіцієнт фінансової стійкості	1,11	0,76	0,53	0,01
4	Показник фінансового левериджу	11,72	0,82	0,56	0,01
5	Коефіцієнт покриття	1,28	0,85	0,62	0,01
6	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,83	0,59	0,43	0,01
7	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,36	0,11	0,06	0,01
8	Коефіцієнт матеріаловіддачі	0,20	0,23	0,25	0,03
9	Фондовіддача	2,72	0,99	0,84	0,02
10	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,86	2,58	2,61	0,01
11	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,95	1,98	2,01	0,01
12	Рентабельність активів	14,32	-21,79	-15,22	0
13	Рентабельність власного капіталу	27,17	-50,45	-44,18	0
14	Рентабельність основних засобів	34,15	-42,43	-26,61	0
15	Рентабельність господарської діяльності	5,98	-15,84	-14,19	0
	ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ	X	X	X	0,15

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Ринкове середовище включає 10 факторів, що діють незалежно від підприємства і створюють зовнішні умови для його інвестиційної діяльності. Для АТ «Коростенський кар'єр» загальний показник ринкового середовища склав 0,12 із 0,25 можливих балів, табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Рейтингова оцінка ринкового середовища АТ «Коростенський кар'єр» у 2023 р.

№ з/п	Показник	Значення	Бал
1	2	3	4
1	Інвестиційна привабливість регіону	середня	0,02
2	Інвестиційна привабливість галузі	середня	0,02
3	Географічний ринок збуту	вітчизняний та закордонний	0,02
4	Стадія життєвого циклу продукції	зрілість	0,01
5	Рівень конкуренції на ринку	високий	0
6	Екологічне навантаження на природне середовище	високе	0,01
7	Розвиненість транспортної інфраструктури	2 вид транспорту (вантажний транспорт та залізничний)	0,02
8	Сировинна база	вітчизняна	0

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4
9	Залежність підприємств галузі від сезонних коливань	висока	0,01
10	Залежність галузі від законодавчих та економічних обмежень	висока	0,01
	ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ	X	0,12

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Нульові бали підприємство отримало за такими показниками, як стадія життєвого циклу продукції та стан сировинної бази, адже сировинними ресурсами виступають природні ресурси країни, які є невідновними. З одного боку підприємство не залежить від інших сировинних джерел, а з іншого – використовує надра. Ці результати слід враховувати для майбутнього вдосконалення діяльності.

Рівень корпоративного управління охоплює 10 показників, що оцінюють якість менеджменту як гарантію ухвалення ефективних управлінських рішень у сфері інвестицій та відображають ставлення керівництва до інвестиційної діяльності в цілому. Отриманий результат показав, що загальний рейтинг корпоративного управління досліджуваного підприємства становить 0,2 із можливих 0,3, що вказує на високий рівень корпоративного управління в компанії, табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Рейтингова оцінка системи управління управління у 2023 р.

№ з/п	Показник	Значення	Бал
1	2	3	4
1	Стаж роботи посадових осіб на керівних посадах	більше 5	0,03
2	Відповідність освіти керівних осіб займаний посаді	більше 70 %	0,03
3	Середній рівень оплати праці працівників	на середньогалузевому рівні	0,02
4	Прозорість фінансової інформації підприємства та своєчасне висвітлення її в інформаційних джерелах	розкривається вчасно, на сайті підприємства та на https://clarity-project.info/	0,03
5	Частка голосів непідконтрольних управлінню у статутному капіталі	10%	0,01
6	Відсоток державної частки у статутному капіталі підприємства	0%	0,03
7	Відношення стейкхолдерів до здійснення реальних інвестицій	здійснюються	0,03

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4
8	Відношення стейкхолдерів до фінансових інвестицій	здійснювалися до 2022 року	0
9	Відношення керівництва до здійснення наукових досліджень	не здійснюється	0
10	Присутність цінних паперів підприємства на фондовому ринку	Майнові цінні папери	0,02
	ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ	X	0,20

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Наступним етапом за наведеною методикою є визначення загального рейтингу інвестиційної привабливості підприємства, проте на нашу думку йому має передувати оцінювання внутрішніх інвестиційних ризиків, які з одного боку є визначальними чинниками при оцінці інвесторами ймовірним втрат від інвестування, а з іншого боку – вони використовуються при загальному рейтингуванні, табл. 3.4.

Оцінка інвестиційного ризику – це сукупність кількісних та якісних показників, які відображають ймовірність втрат інвестиційних (фінансових) ресурсів, відсутність генерування прибутку або навіть отримання збитків порівняно з варіантом, де ресурси використовуються оптимально. Також вона показує можливість виникнення додаткових витрат через інвестиційну діяльність. Для правильної оцінки інвестиційного ризику необхідно враховувати як внутрішні, так і зовнішні чинники.

Таблиця 3.4

Оцінка внутрішніх інвестиційних ризиків

№ з/п	Показник	Роки		
		2021	2022	2023
1	Коефіцієнт Бівера	0,20	-0,42	-0,28
2	Коефіцієнт фінансового ризику	0,81	1,22	1,76
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,23	-0,19	-0,68
4	Частка швидко ліквідних активів у загальному обсязі активів	0,34	0,31	0,27
5	Показник ризику ліквідності	0,06	0,18	0,31

Джерело: складено автором на основі звітності підприємств

За даними табл. 3.4. можна зробити висновки що, за усіма використаними показниками оцінювання внутрішніх інвестиційних ризиків фінансовий стан

підприємства можна оцінити як ризиковий, і такий, що має визвати у інвестора сумніви щодо вкладення коштів в інвестиційні проекти даного підприємства, адже існує великий ризик не повернення назад коштів інвесторів.

Відповідно до коефіцієнта Бівера, підприємство протягом наступних 3 років має високу ймовірність стати банкрутом. Це обумовлено збитковою діяльністю у 2022-2023 рр. та вичерпанням резервів нерозподіленого прибутку, за рахунок якого покривалися збитки. Нерозподілений прибуток зменшувався стрімкими темпами протягом 2022-2023 рр., що призвело до зниження маневреності власних коштів. Зниження рівня ділової активності негативно вплинуло на ліквідність підприємства, тобто у підприємства виникла проблема із готівкою та іншими активами, за рахунок яких можна швидко погасити поточну заборгованість.

Після підрахунку суми балів за рейтинговими оцінками фінансового стану, корпоративного управління та ринкового середовища підприємства АТ «Коростенський кар'єр», інвестиційна привабливість склала 0,53 із можливого значення, яке дорівнює 1,0. Це вище за середнє значення (0,5), що свідчить про середній рівень інвестиційної привабливості підприємства, але такий, що стрімко погіршується, і якщо не вжити відповідних заходів, то підприємство втратить ті позиції, які утримувало у довоєнний період.

Результати оцінки інвестиційного ризику АТ «Коростенський кар'єр», наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Рейтингова оцінка інвестиційного ризику АТ «Коростенський кар'єр» у 2023 р.

№ з/п	Показник	Значення	Бал
1	2	3	4
Зовнішні інвестиційні ризики			
1	Темп зростання реального ВВП країни протягом року	тенденція до стаду, є не стійкою ↓	0,01
2	Індекс цін виробників протягом року	Загальна тенденція до зростання ↑	0,01
3	Індекс споживчих цін протягом року	Загальна тенденція тенденція до зростання ↑	0,01
4	Обмінний курс гривні протягом року	Суттєве зменшення ↓	0

Продовження табл. 3.5

1	2	3	4
5	Кредитні банківські ставки для юридичних осіб	Загальна тенденція тенденція до зростання ↑	0,01
Внутрішні інвестиційні ризики			
1	Коефіцієнт Бівера	менше 0,4	0
2	Коефіцієнт фінансового ризику	більше 0,5	0
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	менше 0,2, має від'ємне значення	0
4	Частка терміноволіквідних активів у загальному обсязі активів	більше 0,1	0,01
5	Показник ризику ліквідності	від 0 до 0,3	0,01
	ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ	X	0,06

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Таким чином, результат оцінки інвестиційного ризику для підприємства АТ «Коростенський кар'єр» показав значення 0,06 із 0,5, що вказує на те, що підприємство знаходиться в зоні дуже високого інвестиційного ризику. Однак варто враховувати, що наближення до граничного значення ризику свідчить про значний вплив зовнішніх чинників, зокрема, невизначеної політико-економічної ситуації в країні, обумовленої воєнними станом, соціально-демографічною ситуацією тощо. Після отримання значень інвестиційної привабливості та інвестиційного ризику, можемо відобразити результати оцінки стану формування інвестиційної політики підприємства на матриці інвестиційної політики, рис. 3.4.

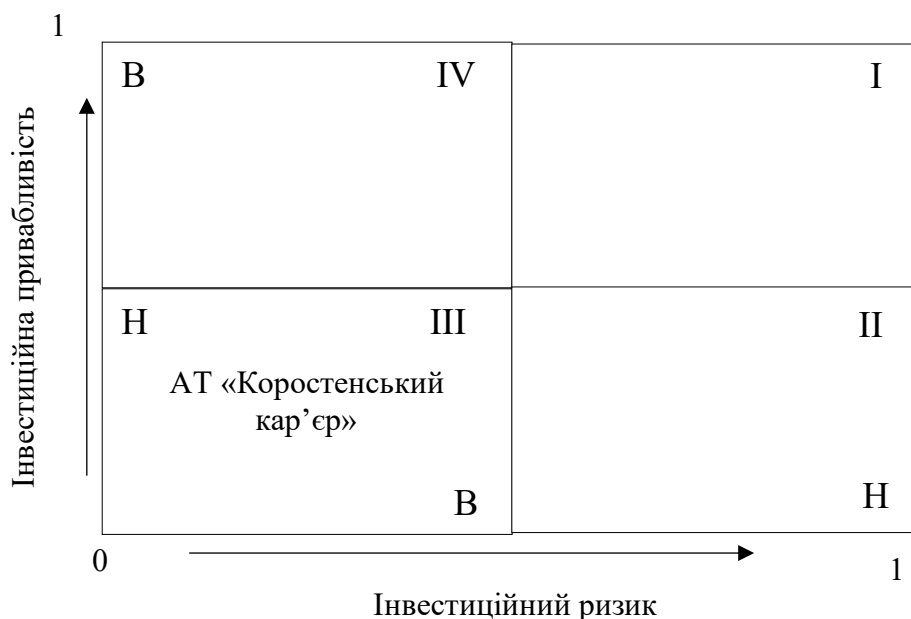

Рис. 3.4. матриця інвестиційної політики підприємства

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

В результаті дослідження АТ «Коростенський кар'єр» було віднесене до третьої групи, яка характеризується середнім рівнем інвестиційної привабливості та високим рівнем інвестиційного ризику. Підприємства цієї групи є не найкращими для інвестицій, оскільки не приваблюють інвесторів різних типів проте все ще можуть використовувати різноманітні джерела фінансування, за рахунок великої суми накопиченого нерозподіленого прибутку.

На основі комплексного аналізу фінансового стану, ринкового середовища та корпоративного управління були виявлені слабкі місця у фінансово-господарській діяльності компанії, що допоможе зацікавленим сторонам ухвалювати або навпаки, відхиляти рішення про інвестиції в її розвиток.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів

Важливою умовою для забезпечення конкурентоспроможності підприємства є його швидке технологічне оновлення. Це, у свою чергу, потребує активізації інвестиційної діяльності, яка спрямована в тому числі як на впровадження інновацій, так і на просте відновлення основних засобів підприємства.

Залучення інвестиційних ресурсів є ключовим напрямком діяльності для розвитку підприємств будь-якої промисловості, в тому числі і добувної та каменеоброблювальної. Підвищення інвестиційної привабливості пивоварних підприємств передбачає раціональне використання ресурсів, ефективне управління і покращення якості продукції. Усі ці заходи мають на меті спрямувати розвиток підприємств в інвестиційне русло. Однією з проблем пивоварної галузі є зростання частки збиткових підприємств, що пов'язане зі зниженням інвестиційної активності та попиту на продукцію.

Також важливим фактором для підвищення прибутковості є технічне переозброєння та ефективніше використання вторинних ресурсів. Цей досвід активно застосовують іноземні компанії, і він може бути корисним для українських підприємств.

Таким чином, з метою покращення фінансового стану та підвищення інвестиційної привабливості АТ «Коростенський кар'єр» пропонується впровадження нових технологій. Зокрема, встановлення резервуара для повторного використання промивної води.

Цей проект сприятиме зниженню витрат на воду. Раніше після очищення фільтрів вся використана вода потрапляла до каналізації. Зараз же, після запровадження нового методу, вода проходить через спеціальний резервуар, де буде відстоюватися. Після цього вона повертатиметься для повторного використання, а осад потраплятиме до каналізації.

Наразі під час очищення піщаних фільтрів у каналізацію скидається 27 кубометрів води після кожного промивання. Завдяки впровадженню нової системи, ця вода буде збиратися в резервуар для відстоювання.

Загальний об'єм води, використаний на підприємстві за рік, складає 731667 м³. Промивання фільтрів проводиться кожні 2000 м³, тому щорічно відбувається близько 365 промивок. Проект дозволить зберігати 27 кубометрів води після кожного промивання, що призведе до економії 9855 м³ води на рік.

Вартість води складає 18,26 грн за 1 м³, а вартість водовідведення – 19,27 грн за 1 м³.

Після встановлення резервуара для відстоювання води буде потрібно додаткове споживання електроенергії для забезпечення його роботи. Середньодобове споживання складає 6 кВт, що еквівалентно 20,1 грн на день. Відповідно, річні витрати на електроенергію становитимуть 5256 грн.

Загальна економія коштів за воду у плановому періоді складатиме: $(18,26 + 19,27) \times 9855 - 5248 = 364610,15$ грн.

Перелік витрат на реалізацію проекту представлений в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Перелік витрат на реалізацію проекту

Витрати	Вартість, грн.
1	2
Демонтаж зношених пластикових вузлів водовідведення з фільтрів, в кількості 4 шт.	10600
Придбання та монтаж нових сталевих вузлів	13000

Продовження табл. 3.6

1	2
Трубопровід ДУ-200-AISI-304	5230
Трійник сталевий з відбортовкою ДУ-200-AISI-304	8100
Кріплення для водовідведення ДУ-200-AISI-304	16000
Фланці алюмінієві з укріпленням ДУ-200-AISI-304	15000
Монтаж колектору відфільтровування води з пісочних фільтрів до резервуарів збору води	13200
Труба ДУ-200-AISI-304	12000
Профільна труба 10X50X3 для трубопроводу ДУ-200-AISI-304	9000
Лист т – 4 мм ДУ-200-AISI-304	3000
Обойма листова ДУ-200-AISI-304	5300
Гільза для труби ДУ-200-AISI-304	4300
Монтаж та утеплення моноблочного насосу NB80-315	18300
Болти монтажні М 22Х310	800
Труба ДУ-100-AISI-304	7400
Система водовідведення стальна ДУ-100-AISI-304	8340
Монтаж трубопроводу від резервуару збору води до насосу	9800
Труба ДУ-100-AISI-304	12000
Система водовідведення стальна ДУ-100-AISI-304	8000
Монтаж трубопроводу від насосу до резервуарів	10000
Труба ДУ-85-AISI-304	17000
Система водовідведення стальна ДУ-85-AISI-304	15000
Профільна труба 50X50X2 для трубопроводу ДУ-200-AISI-304	10000
Монтаж трубопроводів для мийки резервуарів води після пісочних фільтрів	12700
Трубопровід ДУ-50-AISI-304	11100
Система водовідведення стальна ДУ-50-AISI-304	16700
Система клапанів UBC 4308 ДУ-50-AISI-304	8400
Здійснення робіт з ізоляції резервуару для збору води профнастилом 10мм	19400
Профнастил 10мм	25000
Разом	350000

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

З огляду на дані, представлені в табл. 3.6. витрати на реалізацію проекту складуть 350 тис. грн., що з огляду на невелику суму грошових коштів підприємство може собі дозволити.

Проведений аналіз господарської діяльності підприємства та діагностика показників його прибутковості показали досить негативну динаміку.

З огляду на це, для забезпечення ефективного управління інвестиціями на підприємстві пропонується створити посаду менеджера з інвестиційної діяльності, який підпорядковуватиметься директору. Новий менеджер буде відповідати за впровадження алгоритмів для швидкого виявлення потреби в залученні інвестицій, а також за систему моніторингу фінансових криз і шляхів їх подолання за

допомогою інвестицій. Для цього необхідно облаштувати нове робоче місце та забезпечити його всім необхідним обладнанням, включно з оргтехнікою та меблями, табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Перелік витрат на створення нової посади

Витрати	Вартість, грн.
Стіл офісний	2368
Стілець Офісний А-02	995
Шафа офісна	2449
Комп'ютер Intel i5 4x3.6GHz 8 ГБ SSD з монітором 20', ліцензійною програмою Windows 10	13000
Принтер Canon PIXMA TS704a WiFi, Duplex, Ethernet	4299
Разом	23111

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Крім витрат на обладнання також будуть і витрати на оплату праці такого працівника. Оплату праці запропоновано встановити на рівні 16000 грн. за місяць. Таким чином, враховуючи ЄСВ місячні витрати становитимуть 19520 грн. на місяць. За рік витрати становитимуть 234,24 тис. грн.

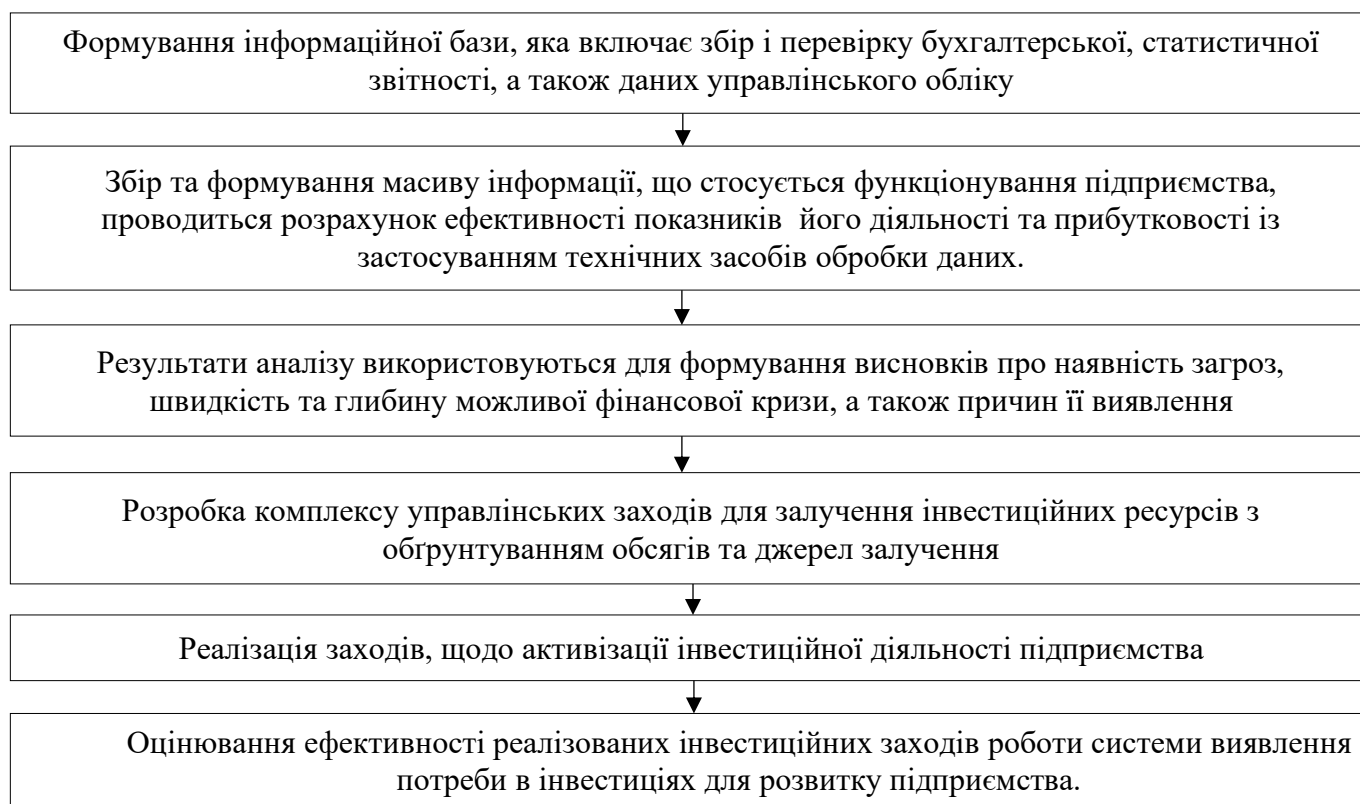

Рис. 3.5. Алгоритм дій інвестиційного менеджера в сфері залучення інвестиційних ресурсів

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

В посадові обов'язки менеджера з інвестиційної діяльності варто також включити систему виявлення потреби у залученні інвестиційних ресурсів з обґрунтуванням джерел залучення та напрямків інвестування, алгоритм дій інвестиційного менеджера щодо залучення інвестиційних ресурсів у разі необхідності представлено на рис. 3.5.

Виконання всіх дій, що описані в алгоритмі, вимагатиме від менеджера інвестиційної діяльності високого рівня професіоналізму та знань у різних сферах функціонування підприємства.

На практиці впровадження запропонованих заходів допоможе налагодити процес управління інвестиціями на підприємстві і зробити його більш ефективним. Окрім цього, це дасть можливість зменшити ризики настання банкрутства підприємства.

Здійснимо оцінювання ефективності запропонованих заходів, табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Перелік витрат на впровадження запропонованих заходів

Захід	Сума витрат, тис. грн.	
	Капітальні витрати	Поточні витрати
Заміна старого та встановлення нового резервуару для відстоювання та промивки води	350,0	-
Впровадження посади менеджера з інвестиційної діяльності	23,11	234,24

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Отже, загальна сума капітальних витрат становитиме 373,11 тис. грн., а поточні витрати становитимуть 234,24 тис. грн.

Проаналізуємо показники економічної ефективності цих заходів.

Для розрахунку чистої приведеної вартості (NPV) інвестиційного проєкту потрібно визначити грошовий потік та капітальні інвестиції:

Чистий грошовий потік (ЧГП) = 364610,15 грн.

Інвестиції (ІВ) = 367111 тис. грн.

Ставка дисконту $R = 18\%$.

Тоді розрахунок NPV буде виглядати так:

$$NPV = -367111 + \frac{364610,15}{(1+0,18)^1} + \frac{364610,15}{(1+0,18)^2} = -367111 + 570849 = 203738 \text{ грн.}$$

Оскільки $NPV > 0$, проєкт є привабливим для інвесторів.

Також розрахуємо індекс дохідності (PI) і період окупності (PP):

$$\text{Індекс дохідності (PI)} = \frac{570849}{367111} = 1,55$$

Оскільки $PI > 1$, проєкт вигідний, оскільки забезпечить додаткову віддачу капіталу.

$$\text{Період окупності (PP)} = \frac{367111}{570849} = 0,65, \text{ тобто 8 місяців.}$$

Таким чином, вартість капітальних інвестицій на реалізацію запропонованих заходів складе 367,11 тис. грн., що вплине на збільшення прибутку на 203,74 тис. грн. Розглянутий проєкт окупиться за 8 місяців, тобто менше року. Індекс рентабельності складе 1,55 грн., що говорить про те, що на кожну 1 грн. вкладену проєкт, підприємство отримає 1 грн. 55 коп. прибутку. Даний проєкт є не тільки економічно доцільний для підприємства, але і є соціально значимим. По-перше відбувається економія обсягів використаної води, по-друге – вода на виробництві буде використовуватися декілька разів, що також має велике соціальне значення, особливо в умовах спрямованості суспільства на повторне використання відходів виробництва.

Таким чином, реалізація запропонованих проєктів є доцільним та вигідним для підприємства. На підприємстві відбудеться зростання ефективності використання матеріальних ресурсів, за рахунок зменшення матеріальних витрат. Покращиться стан використання основних засобів. Отже, даний проєкт дасть можливість підприємству підвищити прибутковість та покращити рівень його інвестиційної привабливості.

Проаналізуємо вплив запропонованих заходів на результативність діяльності підприємства.

Аналізуючи досвід інших добувних підприємств, керівництво яких швидше зреагувало за ризики зростання виробничих витрат підприємства і вже використало запропоновану технологію свідчить про те, що приріст чистого доходу від реалізованої продукції збільшується приблизно в діапазоні від 7,8% до 8,6%. Таким чином, можна спрогнозувати обсяг чистого доходу від реалізованої продукції у

2025 р. Візьмемо середнє значення діапазону зростання доходу у розмірі 8,2%. Так, $74212 * 1,082 = 80297$ тис. грн.

Введене в експлуатацію нове обладнання вплине на збільшення середньорічної вартості необоротних активів та показники ефективності використання необоротних активів, табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Аналіз ефективності використання необоротних активів з урахування
нововведених основних засобів

Показник	факт	план	Відхилення	
			+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	74212	80297	6085	8,2
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	51918	52268	350	0,7
Фондовіддача	0,84	1,54	0,70	82,9
Фондомісткість	1,19	0,65	-0,54	-45,4

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Отже, в плановому періоді прогнозується збільшення середньорічної вартості необоротних активів на 0,7%, що вплине на підвищення ефективності використання основних засобів, фондовіддача збільшиться на 82,9%, що відобразиться на зменшенні фондомісткості продукції на 45,4%.

Здійснимо планування звіту про фінансові результати підприємства з урахуванням впливу запропонованих заходів, табл. 3.10.

Таблиця 3.10

Плановий звіт про фінансові результати підприємства

Показник	факт	план	Відхилення	
			+/-	%
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	74212	80297	6085	8,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	60032	61953	1921	3,2
Валовий: прибуток (збиток)	14180	18344	4196	29,4
Інші операційні доходи	775	1001	226	29,1
Адміністративні витрати	6750	6784	34	5,0
Витрати на збут	15179	15513	334	2,2
Інші операційні витрати	5684	3842	1842	-32,4
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	-12658	-6794	5864	-46,3

Продовження табл. 3.10

1	2	3	4	5
Фінансові доходи	7	12	5	67,1
Інші доходи	217	238	21	9,9
Фінансові витрати	544	572	28	5,1
Інші витрати	392	407	15	3,8
Чистий прибуток	-12571	-7523	5078	-40,2

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

На основі проведеного розрахунку робимо висновок, що завдяки реалізації запропонованих заходів підприємство знизить величину чистого збитку на 5078 тис. грн. (40,2%). За рахунок вторинного використання води підприємство знизить вартість кінцевої продукції (обробленого каменю), що в свою чергу забезпечить можливість зростання обсягів реалізації та генерування чистого доходу від реалізації продукції.

Можна спрогнозувати, що зниження розміру збитків дасть можливість стабілізувати фінансовий стан підприємства, що позитивно відобразиться на його інвестиційній привабливості, і дасть можливість переміститися в IV квадрант матриці інвестиційної політики, де висока інвестиційна привабливість проте в той же час і високі інвестиційні ризики, рис. 3.6.

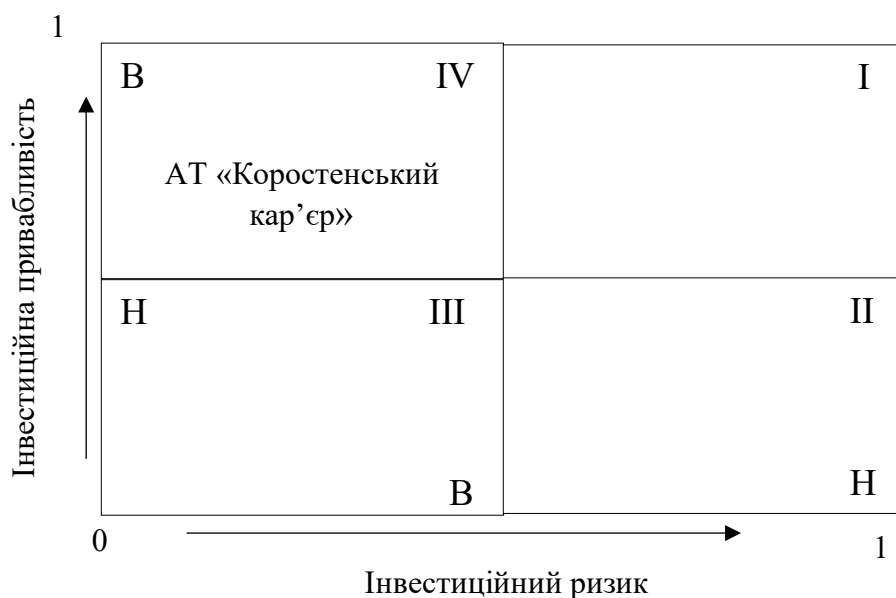

Рис. 3.6. Прогнозна матриця інвестиційної політики підприємства

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Відмітимо, що на інвестиційні ризики, що напряду пов'язані із політичною, демографічною та соціальною ситуацією в державі підприємство не може вплинути, і тільки доводиться чекати завершення війни, що б галузь відчула притік міжнародних інвестиційних ресурсів.

Висновки до розділу 3

В якості організаційно-методичних засад покращення інвестиційної діяльності підприємства нами запропоновано розробити та впровадити стратегію інвестиційної привабливості на АТ «Коростенський кар'єр», як стратегію окремої сфери господарської діяльності., яка буде ґрунтуватися на точності, повноті та своєчасності інформаційної бази, що забезпечить ефективне стратегічне інвестування. Стратегія інвестиційної привабливості повинна бути взаємопов'язана з усіма іншими стратегіями основних підсистем підприємства, що представляють елементи його внутрішньої діяльності. Кінцева ефективність інвестиційної стратегії зумовлена не лише її власним змістом, а й тим, наскільки комплексно та органічно вона взаємопов'язана з усіма іншими спеціалізованими стратегіями.

Оцінивши рівень інвестиційної привабливості підприємства нами встановлено, що дана оцінка виявилася вищою за середнє значення (0,5), що свідчить про середній рівень інвестиційної привабливості підприємства, але такий, що стрімко погіршується, і якщо не вжити відповідних заходів, то підприємство втратить ті позиції, які утримувало у довоєнний період.

Результат оцінки інвестиційного ризику для підприємства АТ «Коростенський кар'єр» вказує на те, що підприємство знаходиться в зоні дуже високого інвестиційного ризику. Однак варто враховувати, що наближення до граничного значення ризику свідчить про значний вплив зовнішніх чинників, зокрема, невизначеної політико-економічної ситуації в країні, обумовленої воєнними станом, соціально-демографічною ситуацією тощо.

В результаті дослідження АТ «Коростенський кар'єр» було віднесене до третьої групи, яка характеризується середнім рівнем інвестиційної привабливості

та високим рівнем інвестиційного ризику. Підприємства цієї групи є не найкращими для інвестицій, оскільки не приваблюють інвесторів різних типів проте все ще можуть використовувати різноманітні джерела фінансування, за рахунок великої суми накопиченого нерозподіленого прибутку.

З метою покращення фінансового стану та підвищення інвестиційної привабливості АТ «Коростенський кар'єр» пропонується впровадження нових технологій. Зокрема, встановлення резервуара для повторного використання промивної води та створити посаду менеджера з інвестиційної діяльності, який підпорядковуватиметься директору.

Капітальні інвестиції на реалізацію запропонованих заходів складуть 367,11 тис. грн., що вплине на збільшення прибутку на 203,74 тис. грн. Розглянутий проект окупиться за 8 місяців, тобто менше року. Індекс рентабельності складе 1,55 грн., що говорить про те, що на кожен 1 грн. вкладену проект, підприємство отримає 1 грн. 55 коп. прибутку. Даний проект є не тільки економічно доцільний для підприємства, але і є соціально значимим. По-перше відбувається економія обсягів використаної води, по-друге – вода на виробництві буде використовуватися декілька разів, що також має велике соціальне значення, особливо в умовах спрямованості суспільства на повторне використання відходів виробництва.

Реалізація запропонованого проекту вплине на зниження розміру збитків, що дасть можливість стабілізувати фінансовий стан підприємства, і позитивно відобразиться на його інвестиційній привабливості, що в свою чергу, дасть можливість перемістити підприємство в IV квадрант матриці інвестиційної політики, де висока інвестиційна привабливість проте в той же час і високі інвестиційні ризики.

ВИСНОВКИ

1. На основі проведеного дослідження встановлено те, що під поняттям «інвестиційна діяльність підприємства» розуміють комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовується в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту.

Також визначено особливості та джерела фінансування інвестиційної діяльності. Серед основних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства виділено – наявний в розпорядженні прибуток, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо. В цілому джерела фінансування інвестицій поділяються на внутрішні (власні) та зовнішні (залучені або позикові).

2. Управління інвестиційною діяльністю є складовою частиною управлінського процесу, що реалізується суб'єктом із метою підвищення інвестиційної привабливості об'єкта інвестування, оцінки й реалізації інвестиційних проектів та створення умов для найбільш ефективного протікання процесів інвестування. Саме завдяки ефективному управлінню інвестиційною діяльністю підприємство є стабільним та ліквідним, тобто має змогу отримувати прибуток, при цьому покриваючи усі свої видатки.

3. Методично обґрунтований вибір оптимального інвестиційного проекту припускає використання методів та принципів оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, дозволяючи знизити ступінь ризику та мінімізувати економічні витрати. Для того щоб ухвалення або відхилення управлінського рішення було економічно обґрунтованим, оцінку інвестиційного проекту необхідно здійснювати шляхом визначення критеріїв ефективності. Розглянута методика оцінки ефективності інвестицій дає можливість одержувати достовірні результати навіть за умови невизначеності зовнішніх чинників економічного середовища і дає змогу майбутнім інвесторам приймати раціональні управлінські рішення.

4. Наразі в Україні сформована нормативно-правова база інвестиційно-інноваційної діяльності, що використовується в системі менеджменту вітчизняних підприємств, вона виступає вагомим інструментом для розвитку науки і техніки та регулювання цієї сфери української економіки. У цьому напрямку є певні здобутки, але ще більше необхідно вдосконалити. Наявна значна кількість проблем, що потребує невідкладного вирішення. Нормативно-правова база вимагає вдосконалення методологічних, термінологічних, організаційних моментів. Якщо компетентні структури докладуть зусиль для систематизації та вдосконалення законодавчої системи, інвестиційна діяльність України перейде на вищий, більш якісний рівень.

5. Одним з важливих секторів промисловості є видобувна та переробна галузі, що зазнає величезних негативних економічних наслідків через війну. При цьому попит на нерудні будівельні матеріали в таких умовах буде значно збільшуватися, у зв'язку з будівництвом та ремонтом як нових, так і зруйнованих внаслідок бойових дій цивільних, промислових та захисних об'єктів. Однією із важливих галузей промисловості є видобування та переробка природного каменю, яка характеризується великою кількістю видів каменю облицювального з широкою кольоровою палітрою, які відомі не тільки в Україні, але й у світі.

Базою дослідження теми магістерської кваліфікаційної роботи обрано АТ «Коростенський кар'єр». Це акціонерне товариство, яке є юридичною особою від моменту державної реєстрації 14.07.1995 р. Підприємство займається видобутком і обробкою природного каменю. Мінерально-сировинна база підприємства включає в себе вісім родовищ граніту, лабрадориту та габро. Три з цих родовищ майже вичерпані, а п'ять готуються до введення в експлуатацію. Всі вони розташовані на відстані 90-95 км від Житомира, де знаходяться основні виробничі цехи. Більшість родовищ знаходяться у Коростенському районі.

6. Через військовий стан і невизначеність подальших засад діяльності підприємства, втрати великої частини експортних контрактів через втрату доступу до ринків збуту, руйнування інфраструктури, а також зменшення попиту через окупацію та бойові дії, починаючи із у 2022 р. відбулося різке зниження чистого

доходу та прибутків. Так, чистий дохід підприємства знизився на 75,2% з 2021 по 2023 р. Валовий прибуток знизився ще сильніше – на 85,9%, а чистий прибуток перетворився на збиток у 2022 та 2023 рр. Цей спад може бути пов'язаний зі зростанням витрат на логістику, енергоносії, а також ризиком пошкодження виробничих потужностей.

Оборотні активи зменшились на 39,1%, що може бути наслідком зменшення товарообігу, відсутності доступу до ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів, блокування портів тощо. Водночас варто відмітити, певний ріст необоротних активів (на 4,8%), що може вказувати на намагання підприємства зберегти та захистити свої основні засоби шляхом їх реконструкції та модернізації.

7. Проаналізувавши інвестиційну діяльність підприємства нами встановлено, що підприємство акцентує увагу на фінансуванні технічного та технологічного розвитку, модернізації та будівництві промислових об'єктів, які займають найбільшу частку в загальних інвестиційних витратах. Іншим важливим напрямком є модернізація та придбання транспортних засобів і спеціальних механізмів, оскільки неможливо створювати конкурентоспроможну продукцію, використовуючи застарілу техніку.

В той же час відмітимо, що у 2022 р. було скорочено фінансування таких напрямків як технічний розвиток, модернізація і будівництво промислових об'єктів, Впровадження і розвиток автоматизованих систем та розвиток виробничих баз, проте у 2023 р. відбулося відновлення фінансування деяких проектів незважаючи на суттєві фінансові труднощі.

Стратегія інвестиційного розвитку підприємства на період з 2021 по 2024 роки орієнтована на поліпшення технічного стану техніко-технологічних потужностей компанії. Основною метою є модернізація обладнання для підвищення якості продукції підприємства та зменшення енергетичних витрат. Важливим аспектом у розвитку підприємства є оновлення парку спеціальних механізмів і розвиток виробничих баз. В той же час, через війну в країні та отримання збитків протягом двох останніх років підприємство суттєво скоротило інвестиційні програми.

8. В якості організаційно-методичних засад покращення інвестиційної діяльності підприємства нами запропоновано розробити та впровадити стратегію інвестиційної привабливості на АТ «Коростенський кар'єр», як стратегію окремої сфери господарської діяльності., яка буде ґрунтуватися на точності, повноті та своєчасності інформаційної бази, що забезпечить ефективне стратегічне інвестування. Стратегія інвестиційної привабливості повинна бути взаємопов'язана з усіма іншими стратегіями основних підсистем підприємства, що представляють елементи його внутрішньої діяльності. Кінцева ефективність інвестиційної стратегії зумовлена не лише її власним змістом, а й тим, наскільки комплексно та органічно вона взаємопов'язана з усіма іншими спеціалізованими стратегіями.

9. Оцінивши рівень інвестиційної привабливості підприємства нами встановлено, що дана оцінка виявилася вищою за середнє значення (0,5), що свідчить про середній рівень інвестиційної привабливості підприємства, але такий, що стрімко погіршується, і якщо не вжити відповідних заходів, то підприємство втратить ті позиції, які утримувало у довоєнний період.

Результат оцінки інвестиційного ризику для підприємства АТ «Коростенський кар'єр» вказує на те, що підприємство знаходиться в зоні дуже високого інвестиційного ризику. Однак варто враховувати, що наближення до граничного значення ризику свідчить про значний вплив зовнішніх чинників, зокрема, невизначеної політико-економічної ситуації в країні, обумовленої воєнними станом, соціально-демографічною ситуацією тощо.

В результаті дослідження АТ «Коростенський кар'єр» було віднесене до третьої групи, яка характеризується середнім рівнем інвестиційної привабливості та високим рівнем інвестиційного ризику. Підприємства цієї групи є не найкращими для інвестицій, оскільки не приваблюють інвесторів різних типів проте все ще можуть використовувати різноманітні джерела фінансування, за рахунок великої суми накопиченого нерозподіленого прибутку.

10. З метою покращення фінансового стану та підвищення інвестиційної привабливості АТ «Коростенський кар'єр» пропонується впровадження нових технологій. Зокрема, встановлення резервуара для повторного використання

промивної води та створити посаду менеджера з інвестиційної діяльності, який підпорядковуватиметься директору.

Капітальні інвестиції на реалізацію запропонованих заходів складуть 367,11 тис. грн., що вплине на збільшення прибутку на 203,74 тис. грн. Розглянутий проект окупиться за 8 місяців, тобто менше року. Індекс рентабельності складе 1,55 грн., що говорить про те, що на кожну 1 грн. вкладену проект, підприємство отримає 1 грн. 55 коп. прибутку. Даний проект є не тільки економічно доцільний для підприємства, але і є соціально значимим. По-перше відбувається економія обсягів використаної води, по-друге – вода на виробництві буде використовуватися декілька разів, що також має велике соціальне значення, особливо в умовах спрямованості суспільства на повторне використання відходів виробництва.

Реалізація запропонованого проекту вплине на зниження розміру збитків, що дасть можливість стабілізувати фінансовий стан підприємства, і позитивно відобразиться на його інвестиційній привабливості, що в свою чергу, дасть можливість перемістити підприємство в IV квадрант матриці інвестиційної політики, де висока інвестиційна привабливість проте в той же час і високі інвестиційні ризики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андраш О.А. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств туристичної галузі. Вісник НТУ «ХП». Тематичний випуск «Технічний прогрес і ефективність виробництва». 2020. № 8. С. 3–7.
2. Білик В. В. Державне регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. Економіка та суспільство. 2017. № 10. С. 172–176.
3. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика : навч. посіб. К. : Знання, 2005. 470 с.
4. Брюховецька Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик. 2019. № 44. С. 110–117.
5. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/28.pdf
6. Варченко О.М., Липкань О.В. Методичні підходи до оцінки інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Інноваційна економіка. 2021. № 3–4 (62). С. 29–38.
7. Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Городня Т. А. Економічні аспекти диверсифікації підприємства з використанням інноваційних інвестицій. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2017/2017_1/7.pdf
8. Вашечко Ю.В. Теоретичні аспекти визначення сутності категорій «інвестиції» та «інвестиційна привабливість підприємств». URL: <http://surl.li/cuxgts>
9. Вовчак О. Д. Інвестування : навчальний посібник. Львів : Новий Світ, 2008. 544 с.
10. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n5.html>.
11. Войнаренко М.П., Єпіфанова І.Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств: монографія. Вінниця : ВНТУ, 2021. 188 с.

12. Гавриш О., Пильнова В., Пісковець О. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування. Економіка та держава. 2020. № 12. С. 109–113.

13. Гладка Д.О. Методики аналізу ефективності інвестиційної діяльності. Матеріали XLVI Науково-технічної конференції факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету (22–24 березня 2017 р.). URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/37797>.

14. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.

15. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І. Інвестування. К.: Знання, 2008. 456 с.

16. Гулик Т.В., Горб Є.Ю. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів з урахуванням ризиків в умовах невизначеності. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_6/19.pdf

17. Гуткевич С.А Інвестиційна привабливість аграрного сектора економіки: монографія. К. : Європ. ун-т, 2023. 251 с.

18. Дем'янчук О.Р., Костецький В.В. Інвестиційна діяльність підприємства як фактор його розвитку. THEU, 2017. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/bitstream/316497/27811/1/43.PDF>.

19. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності. К. : Алерта, 2001. 338 с.

20. Деньга С.М. Концепція інформаційно-аналітичного забезпечення управління ефективністю вкладень капіталу в підприємницьку діяльність. The genesis of genius. Scientific and educational journal; December 2015, № 5, Volume 1. Switzerland: Publishing Center of The international scientific association of economists «Consilium», Geneva, 2015, p. 37–40.

21. Деревянко Б. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності: навч.посібник. Донецьк: Кальміус, 2022. 202 с.

22. Довбня С. Б., Охлопкова Т. Л. Методичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства/ Економічний вісник НГУ. 2017. №4. С. 43-50.

23. Дорошенко Т.В. Сутність інвестицій як економічної категорії. Фінанси України. 2020. № 11. С. 114–117.
24. Доуртмес П.О. Теоретико-методичне забезпечення оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків, 2018. 21 с.
25. Дудар Т.Г., Мельниченко В.В. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2009. 256 с.
26. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2007. 424 с.
27. Економічна енциклопедія: у 3-х т. Т. 3 / Відп ред. С.В. Мочерний. К.: Академія, 2002. 952 с.
28. Загальні вимоги до фінансової звітності 1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку: Наказом МФУ 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/>
29. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Інвестиційний словник : навч. посіб. Л. : Бескид Біт, 2019. 512 с.
30. Захарін С.В. Інвестиційне забезпечення інноваційно-технологічного розвитку економіки : монографія. К. :КНУТД, 2021. 323 с.
31. Івченкова О., Крикуненко К. Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку економіки України. Економічний вісник Донбасу. 2018. № 3(53). С. 141–146.
32. Катан Л.І., Хорішко К.С. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15. С. 22–24.
33. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник; 3-є вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2018. 483 с.
34. Коломієць Н.О., Коломієць О.П. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. 2017. URL: http://repository.hdzva.edu.ua/jspui/bitstream/repoHDZVA/396/1/Kolomiiets_Analysis_of_investment_2017.pdf.

35. Комарова А.І. Регулювання інвестиційного розвитку України та міжнародний досвід. Правосуддя – гарант у сфері економічно-правових відносин. 2023. № 21 (1). С. 147–151.

36. Корпан О. С. Сучасні підходи до класифікації інвестицій: проблеми та перспективи. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vchnu/Ekon/2023_6_2/075-079.pdf.

37. Крамаренко К.М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/21_2019/40.pdf

38. Крейніна М.Н. Аналіз фінансового стану та інвестиційної привабливості акціонерних товариств у промисловості, будівництві та торгівлі. Діло та Сервіс. 1994. 256 с.

39. Кривов'язюк І.В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. URL: <http://surl.li/wkrmck>

40. Кривов'язюк І.В. Теоретичні засади управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства. Економічний форум. 2022. № 4. С. 288–297.

41. Кривов'язюк І.В. Функціонування та розвиток підприємств в умовах кризи: системно-аналітичний підхід: монографія. Луцьк: ЛНТУ, 2012. 392 с.

42. Левандівський О.Т. Теоретичні засади інвестиційної діяльності. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: наук. журнал. Івано-Франківськ, 2019. Том 1, Вип. 12. С. 98–104.

43. Левицький В., Радинський С., Дячун О. Нормативно-правове забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності промислових підприємств. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39598>

44. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

45. Майорова Т.В. Аналіз інвестиційної діяльності. Київ: ЦУЛ, 2015. 376 с.

46. Матрос О.М. Аналіз інвестиційної діяльності підприємств: теорія та методологія: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: 08.00.09. Національна академія статистики, обліку та аудиту. К., 2019. 22 с.

47. Машина Н.І. Економічний ризик і методи його вимірювання. Київ: ЦУЛ, 2023. 188 с.

48. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій від 23.02.98 № 22. URL : <http://iplex.com.ua/doc.php?code=z0214-98&red=100003e61d614ea0282db3f9cd1c12bca962ec&d=5&st=0>

49. Мойсеєнко І. П. Інвестування: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 490 с.

50. Нежиборець В. Інноваційне підприємництво як складова економічного зростання. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2024. № 1. С. 63–71.

51. Нкайя Б.Ж., Ларка М.І. Роль і значення інвестицій в діяльності підприємств. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2016». 7 Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених. 27 грудня 2016 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. С. 155–156.

52. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

53. Панченко В. А., Панченко О. П. Управління інвестиційною діяльністю підприємств ІТ-сфери. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-2_0-pages-62_67.pdf

54. Парасій-Вергуненко І. Організаційно-методичні аспекти аналізу інноваційного розвитку підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету. 2021. Випуск 1 (45). Т. 2. С. 181–186.

55. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом : навчальний посібник. Київ : Лібра, 2021. 462 с.

56. Пересада А.А. Інвестування : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2019. 250 с.

57. Пересада А.А., Коваленко Ю.М., Онікієнко С.В. Інвестиційний аналіз. Київ: КНЕУ, 2016. 485 с.

58. Питання Міністерства о розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.2019 № 4838. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF#Text>

59. Пічугіна Т.С., Забродська Л.Д. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність та зміст управління. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2023. Вип. 2(1). С. 146–154.

60. Податковий Кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

61. Поєдинок В. В. Інвестиційна діяльність як вид господарської діяльності. Господарське право та господарський процес. 2023. № 6 (2). С.131-135.

62. Поєдинок В. В. Форми та засоби державного регулювання інвестиційної діяльності. URL : <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2021/10/39.pdf>.

63. Полякова Ю.В., Руцишин Н.М. Вітчизняна промисловість в умовах глобалізації: національний та регіональний вимір. Вісник ЛТЕУ Економічні науки. 2022. № 66. 29–35.

64. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент : навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 431 с.

65. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>

66. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31.12.1992 № 24-92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-92#Text>

67. Про затвердження Положення про Департамент залучення інвестицій : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 03.03.2020 № 394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0394915-20#Text>

68. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>

69. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України; Програма від 02.02.2011 № 389. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF#Text>

70. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII від 01 квітня 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

71. Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії: Указ Президента України від 19.02.1994 № 55/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94#Text>

72. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560>

73. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

74. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 16.05.2008 № 279. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/print1399544590934030>.

75. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

76. Про наукову і науково-технічну експертизу: Законом України від 10.02.1995 № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>

77. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

78. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

79. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. URL : <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>.

80. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14.09.2020 №392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

81. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

82. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

83. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>

84. Про спеціальну економічну зону «Яворів»: Закон України від 15.01.1999 № 402-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-14#Text>

85. Романова Т.В., Кучер Я.В. Напрямки підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3538>

86. Рубан В.В. Теоретичні основи визначення ефективності інвестиційної діяльності підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2023. Вип. 17. С. 93–96.

87. Рубцова-Каменська Г. Державне управління інвестиційною діяльністю за участю іноземного інвестора. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/10/12.pdf>

88. Руденко В. В. Методичні підходи до розробки інвестиційної політики підприємств. Наука й економіка: Науково-теоретичний журнал, 2020. № 2(18). С. 187-197.

89. Савицька О.М., Карпенко Ю.М. Результати комплексного аналізу та оцінювання інвестиційної привабливості промислового підприємства в контексті удосконалення його інвестиційної політики. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3721>

90. Савицька О. П., Савицька Н. В. Державне регулювання інвестиційних процесів в Україні. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.

91. Сімкова Т.О., Байда О.К. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. URL: <http://surl.li/ehoxeb>

92. Скоробогатова Н.Є. Дослідження сутності інвестицій та інвестиційної діяльності. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/80631>

93. Стан інвестиційної діяльності в Україні. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні за 2022 рік. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&tag=Стан%20інвестиційної%20діяльності%20в%20Україні>.

94. Супрун С.Д. Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств. Фінанси України. 2023. №4. С. 82-87.

95. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: підручник. К.: КНЕУ, 2020. 160 с.

96. Федоренко В.Г. Інвестознавство: Підручник. 3-тє вид., допов. К.: МАУП, 2014. 480 с.

97. Фінансовий менеджмент : навч.-метод. посіб. для сам. вивч.дисц. / За заг. ред. А.М. Поддєрьогіна. К. : КНЕУ, 2011. 294 с.

98. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2023. 622 с.

99. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. К. : Знання, КОО, 2019. 514 с.

100. Чернуха М. М. Особливості становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання інвестиційною діяльністю в Україні. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.

101. Шамрай В.І., Мельник-Шамрай В.В., Шкабара Ю.В., Микитенко С.В., Ігнатюк Р.М. Аналіз сучасного стану каменедобувної та каменеобробної галузі України/ URL: https://www.researchgate.net/publication/366654364_Analiz_sucasnogo_stanu_kamene_dobuvnoi_ta_kameneobrobnoi_galuzi_Ukraini

102. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності. К. : Генеза, 2022. 384 с.

103. Щербань О. Д. Визначення інвестиційної активності українських підприємств. URL: <http://surl.li/ulprekr>

104. Щукін Б. М. Інвестування: курс лекцій. К.: МАУП, 2021. 216 с.

105. Яременко О.В. Економічна сутність інвестицій та основні поняття інвестиційної діяльності. Економіка промисловості. 2022. № 1–2. С. 79–85.

106. Arefieva O. V., Miagkyh I. M., Solovei N. V. The impact of investment climate and financial analysis implications in making investment decisions. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки. 2018. № 6 (129). С. 143-152.

ДОДАТКИ

			КОДИ
Підприємство <u>АТ "Коростенський кар'єр"</u>		Дата (рік, місяць, число)	01.01.2022
Територія <u>м. Коростень, Житомирська обл.</u>		за ЄДРПОУ	00292422
Організаційно-правова форма господарювання <u>АТ</u>		за КОАТУУ	UA18060090010074365
Вид економічної діяльності <u>Добування декоративного каменю</u>		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників <u>191</u>		за КВЕД	08.11
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2021 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	1145	1449
первісна вартість	1001	2515	1988
накопичена амортизація	1002	1380	539
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2360	2419
Основні засоби:	1010	42571	49111
первісна вартість	1011	104690	116973
знос	1012	62119	67862
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	46076	52979
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	10162	16494
Виробничі запаси	1101	4898	8517
Незавершене виробництво	1102	24	246
Готова продукція	1103	4828	7100
Товари	1104	412	631
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	24494	23419
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	2525	2655
з бюджетом	1135		1209
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	341	728
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	18996	18205
Готівка	1166	3	5
Рахунки в банках	1167	18993	18200
Витрати майбутніх періодів	1170	1	1
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	504	1422
Усього за розділом II	1195	57023	64133
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	103099	117112

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	799	799
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	44155	60925
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	44954	61724
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1714	1783
Пенсійні зобов'язання	1505	1303	1303
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2278	1593
Довгострокові забезпечення	1520	542	587
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	5837	5266
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1043	941
товари, роботи, послуги	1615	32217	31861
розрахунки з бюджетом	1620	8533	3545
у тому числі з податку на прибуток	1621	4301	677
розрахунки зі страхування	1625	406	572
розрахунки з оплати праці	1630	1762	2148
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3084	4045
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	5025	6937
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	238	73
Усього за розділом III	1695	52308	50122
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	103099	117112

Підприємство АТ "Коростенський кар'єр"		число)	КОДИ
Територія м. Коростень, Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	01.01.2023
Організаційно-правова форма господарювання АТ		за КОАТУУ	00292422
Вид економічної діяльності Добування декоративного каменю		за КОПФГ	UA18060090010074365
Середня кількість працівників 123		за КВЕД	230
			08.11
на 31 грудня 2022 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	1449	1386
первісна вартість	1001	1988	2047
накопичена амортизація	1002	539	661
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2419	2255
Основні засоби:	1010	49111	48783
первісна вартість	1011	116973	120124
знос	1012	67862	71341
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	52979	52424
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16494	11114
Виробничі запаси	1101	8517	5830
Незавершене виробництво	1102	246	54
Готова продукція	1103	7100	4654
Товари	1104	631	576
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	23419	23734
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	2655	532
з бюджетом	1135	1209	59
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	728	617
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	18205	5732
Готівка	1166	5	4
Рахунки в банках	1167	18200	5728
Витрати майбутніх періодів	1170	1	1
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	1422	770
Усього за розділом II	1195	64133	42559
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	117112	94983

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	799	799
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	60925	40227
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	61724	41026
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1783	799
Пенсійні зобов'язання	1505	1303	1277
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1593	1129
Довгострокові забезпечення	1520	587	587
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	5266	3792
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	941	463
товари, роботи, послуги	1615	31861	40278
розрахунки з бюджетом	1620	3545	757
у тому числі з податку на прибуток	1621	677	
розрахунки зі страхування	1625	572	260
розрахунки з оплати праці	1630	2148	890
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4045	2209
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	6937	5289
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	73	19
Усього за розділом III	1695	50122	50165
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	117112	94983

			КОДИ
Підприємство АТ "Коростенський кар'єр"		Дата (рік, місяць, число)	01.01.2024
Територія м. Коростень, Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	00292422
Організаційно-правова форма господарювання АТ		за КОАТУУ	UA18060090010074365
Вид економічної діяльності Добування декоративного каменю		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників 82		за КВЕД	08.11
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2023 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	1386	1245
первісна вартість	1001	2047	2047
накопичена амортизація	1002	661	802
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2255	2929
Основні засоби:	1010	48783	47238
первісна вартість	1011	120124	119212
знос	1012	71341	71883
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	52424	51412
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	11114	7589
Виробничі запаси	1101	5830	5101
Незавершене виробництво	1102	54	27
Готова продукція	1103	4654	1825
Товари	1104	576	636
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	23734	19206
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	532	755
з бюджетом	1135	59	181
у тому числі з податку на прибуток	1136		1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	617	62
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	5732	2860
Готівка	1166	4	5
Рахунки в банках	1167	5728	2855
Витрати майбутніх періодів	1170	1	1
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	770	518
Усього за розділом II	1195	42559	31172
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	94983	82584

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	799	799
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40227	27656
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	41026	28455
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	799	
Пенсійні зобов'язання	1505	1277	1075
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1129	1936
Довгострокові забезпечення	1520	587	587
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	3792	3598
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	463	820
товари, роботи, послуги	1615	40278	45236
розрахунки з бюджетом	1620	757	233
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунки зі страхування	1625	260	104
розрахунки з оплати праці	1630	890	412
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2209	1209
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	5289	2498
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	19	19
Усього за розділом III	1695	50165	50531
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	94983	82584

Підприємство АТ "Коростенський кар'єр"		Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 01.01.2022 292422
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2021 рік		Форма №2	Код за ДКУД 1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	299798	231034
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	198538	153541
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	101260	77493
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	1286	1771
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	14174	9380
Витрати на збут	2150	57619	32141
Інші операційні витрати	2180	8890	4287
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	21863	33456
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	4	
Інші доходи	2240	25	4
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	478	325
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	697	843
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	20717	32292
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3947	6408
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	16770	25884
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	16770	25884
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	60823	41590
Витрати на оплату праці	2505	43894	30210
Відрахування на соціальні заходи	2510	9395	6449
Амортизація	2515	6942	6652
Інші операційні витрати	2520	158883	112308
Разом	2550	279937	197209
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Підприємство АТ "Коростенський кар'єр"		Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 01.01.2023 292422
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2022 рік		Форма №2	Код за ДКУД 1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	105723	299798
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	82540	198538
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	23183	101260
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	3246	1286
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	8317	14174
Витрати на збут	2150	31967	57619
Інші операційні витрати	2180	7448	8890
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		21863
збиток	2195	21303	
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	9	4
Інші доходи	2240	35	25
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	304	478
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	120	697
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		20717
збиток	2295	21683	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	985	3947
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		16770
збиток	2355	20698	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-20698	16770
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	24715	60823
Витрати на оплату праці	2505	16957	43894
Відрахування на соціальні заходи	2510	3838	9395
Амортизація	2515	4069	6942
Інші операційні витрати	2520	77664	158883
Разом	2550	127243	279937
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Підприємство АТ "Коростенський кар'єр"		Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 01.01.2024 292422
за 2023 рік			
І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ		Форма №2 Код за ДКУД	1801003
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	74212	105723
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	60032	82540
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	14180	23183
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	775	3246
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	6750	8317
Витрати на збут	2150	15179	31967
Інші операційні витрати	2180	5684	7448
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	12658	21303
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	7	9
Інші доходи	2240	217	35
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	544	304
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	392	120
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		
збиток	2295	13379	21683
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	799	985
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	12571	20698

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-12571	-20698
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	18211	24715
Витрати на оплату праці	2505	11006	16957
Відрахування на соціальні заходи	2510	2434	3838
Амортизація	2515	3693	4069
Інші операційні витрати	2520	47763	77664
Разом	2550	83107	127243
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		